

รายงานผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการสร้างเสถียรภาพราคา
ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

โดย

ผศ. บัญชา สมบูรณ์สุข

อ. ปริญญา เฉ็ดโฉม

นส. ฐิติรัชต์ ไม้เรียง

คณะทรัพยากรธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เลขหมู่.....

Bib Key.....

.....

แหล่งทุนงบประมาณประจำปี พ.ศ.2544 หมวดเงินอุดหนุนทั่วไปในงานบริการวิชาการแก่ชุมชน
สำนักงบประมาณ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง (1) สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของ ปาล์มน้ำมัน (2) ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน (3) ระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับปัจจัยที่น่าจะมีผลกระทบต่อการกำหนดราคาปาล์มน้ำมัน และ (4) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ทางเศรษฐกิจ สังคม กายภาพ ชีวภาพและนโยบายของรัฐบาล กับการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์ม น้ำมัน การวิจัยครั้งนี้ใช้การสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน 70 ราย ผู้ประกอบการลานเท และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบจำนวน 22 ราย

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ (92.5%) เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่ ปลูกน้อยกว่า 100 ไร่ และร้อยละ 50 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน มีอายุระหว่าง 3 -10 ปี สำหรับค่าใช้จ่าย ในการบำรุงรักษาส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยและค่าจ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 39 และ 33 ของค่าใช้จ่ายในการ บำรุงรักษาทั้งหมด ตามลำดับ ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 2.49 ตันต่อไร่ ลักษณะการขายผลผลิต ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรขายผลผลิตให้แก่พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และสหกรณ์นิคม คิดเป็นร้อยละ 48.6 และ 24.3 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด ราคาปาล์มทะเลาะและปาล์มร่วงที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 1.44 และ 1.82 บาทต่อกิโลกรัม รายได้สุทธิที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 1,063.54 บาทต่อไร่

จากผลการศึกษาการเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมัน และแนวทางในการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน พบว่า ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามฤดูกาล โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ กำหนดราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกร และพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ได้แก่ อำนาจการต่อรองราคาของ เกษตรกร และระดับการแข่งขันของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด ราคาปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ได้แก่ ระดับราคาน้ำมันพืชทดแทน และราคาน้ำมัน ปาล์มต่างประเทศ ส่วนแนวทางในการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริม ให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในการซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิต ในราคาที่เป็นธรรม การปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาด การเคลื่อนไหวของ ราคาให้ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้รัฐบาลต้องทบทวนนโยบายบางประการที่มีผลกระทบต่อ การกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคา เช่น นโยบายการนำเข้าน้ำมันพืชทดแทน และการเปิดเสรี ทางการค้า เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
คำนิยาม	(1)
บทคัดย่อ	(2)
สารบัญ	(3)
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญรูปภาพ	(8)
บทที่	
1. บทนำ	1-4
1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
2. การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5-15
2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	10
3. สถานการณ์การผลิต การตลาด และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมัน	16-70
3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน	16
3.2 สถานการณ์การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันของโลก	23
3.3 สถานการณ์การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันในประเทศไทย	35
3.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมัน	53
4. ผลการศึกษาด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันในภาคใต้	71-86
4.1 ผลจากการสำรวจเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน	71
4.2 ผู้ประกอบการด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน	79
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม	87-106
5.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ภายภาพ ชีวภาพและนโยบายของรัฐบาล	87
5.2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมัน	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ภายภาพ ชีวภาพ และนโยบายของรัฐบาลกับการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน	102
6. สรุปและข้อเสนอแนะแนวทางในการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน	107-111
6.1 สรุปผลการศึกษา	107
6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในการรักษาเสถียรภาพราคา	108
6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการกำหนดราคาและรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน	108
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	116-138
ภาพกิจกรรมทางการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน	116
แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน (ส่วน A)	124
แบบสัมภาษณ์พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น (ส่วน B)	131
แบบสัมภาษณ์โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (ส่วน C)	134
แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ส่วน D)	137

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ผลผลิตขั้นต่ำและขั้นสูงที่คาดว่าจะได้รับตามอายุปาล์ม	23
3.2	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันแยกราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2534 - 2543	24
3.3	ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันรายประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2534 - 2543	26
3.4	ปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2533 - 2542	28
3.5	ปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2533 - 2542	29
3.6	ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของประเทศที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2533 - 2542	30
3.7	ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดยุโรปเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2543	33
3.8	ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซียเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2543	33
3.9	ส่วนแบ่งความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มค่อน้ำมันพืชทั้งหมด	34
3.10	ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มของโลกและภูมิภาคต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2543	35
3.11	พื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทย ปี พ.ศ. 2534 - 2543	36
3.12	พื้นที่ให้ผลผลิต ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของปาล์มน้ำมัน ของไทยแยกrajจังหวัด ปี พ.ศ. 2543	37
3.13	เปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ปาล์มน้ำมันในแต่ละช่วงอายุของไทยกับ มาเลเซีย	39
3.14	พื้นที่ให้ผลผลิต ปริมาณผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของปาล์มน้ำ มันของประเทศไทยไทย ปี พ.ศ. 2534 - 2543	40
3.15	ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยทั้งประเทศ ปีการเพาะปลูก 2538/2539 - 2542/2543	41
3.16	ปริมาณผลผลิต ส่งออกและนำเข้าน้ำมันปาล์มของไทย ปี พ.ศ. 2533 - 2542	45
3.17	ราคาปาล์มน้ำมันสดทั้งทะลายที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2544	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.18	ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่งตลาดกรุงเทพฯ เฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2544	48
3.19	ผลผลิตและความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของไทย ปี พ.ศ. 2533 - 2542	50
4.1	ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน	72
4.2	ลักษณะทั่วไปของสวนปาล์มน้ำมัน	73
4.3	การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน	74
4.4	เปรียบเทียบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็กและขนาดใหญ่	75
4.5	ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมัน	77
4.6	ข้อมูลทั่วไปของผู้ดำเนินการด้านการตลาด	79
4.7	ลักษณะการซื้อขายปาล์มน้ำมันของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น	81
4.8	ลักษณะการรับซื้อปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	82
4.9	ราคาปาล์มน้ำมันสดที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2544	82
4.10	การเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณการรับซื้อปาล์มน้ำมัน	84
4.11	ต้นทุนการตลาดปาล์มร่วงและปาล์มทะเลาย	86
5.1	สภาพการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	91
5.2	ความคิดเห็นของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นเกี่ยวกับราคาและปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการรับซื้อ	92
5.3	ระดับความคิดเห็นของเกษตรกร พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น โรงงานสกัดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐที่มีผลต่อเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน	95
5.4	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องของการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	97
5.5	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องของการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.6	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องของการแปรรูปปาล์ม น้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	99
5.7	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	100
5.8	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของพ่อค้า รวบรวมท้องถิ่น	101
5.9	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	102
5.10	ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยระบบกับการรักษาเสถียรภาพราคาของ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	104
5.11	ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยระบบกับการรักษาเสถียรภาพราคาของพ่อค้า รวบรวมท้องถิ่น	105
5.12	ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยระบบกับการรักษาเสถียรภาพราคาของ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	106

สารบัญญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
3.1	กราฟแสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของทวีปต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2543	24
3.2	กราฟแสดงปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2543	27
3.3	กราฟแสดงปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มของประเทศของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2542	31
3.4	กราฟแสดงปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2542	31
3.5	กราฟแสดงปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของประเทศของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2542	32
3.6	เปรียบเทียบราคาเฉลี่ยน้ำมันปาล์มดิบในตลาดต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2534 - 2543	34
3.7	วิธีการตลาดปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม	43
4.1	ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว	78
4.2	การเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544	83
4.3	ดัชนีฤดูกาลของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544	83
4.4	วิธีการตลาดปาล์มน้ำมันในภาคใต้	85
5.1	อำนาจในการต่อรองราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	88
5.2	ร้อยละของแหล่งข่าวสารที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้รับ	89
5.3	แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	94
6.1	รูปแบบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกร	109
6.2	รูปแบบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น	110

สารบัญรูปรภาพ (ต่อ)

รูปที่		หน้า
6.3	รูปแบบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	111

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปาล์มน้ำมัน (oil palm) เป็นพืชยืนต้นใบเลี้ยงเดี่ยวอยู่ในตระกูล Palmas เช่นเดียวกับ ส้มมะพร้าว สับจาก ต้นอินทผาลัม และต้นตาลโคคนด เป็นพืชที่มีอายุยืน 80 - 120 ปี แต่อายุการให้ผลผลิตเชิงเศรษฐกิจประมาณ 25 - 30 ปีเท่านั้น เริ่มให้ผลเมื่ออายุได้ประมาณ 2 - 3 ปี มีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในทวีปแอฟริกา นิยมปลูกกันแพร่หลายในแถบโซนร้อนของแอฟริกา อเมริกา และเอเชีย (เกษม ต้นสกุล, 2531 : 1)

ประเทศไทยเริ่มปลูกปาล์มครั้งแรกในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยหม่อมเจ้าอมรสมานลักษณ์ กิติยากร ซึ่งมีพื้นที่ปลูกประมาณ 1,000 ไร่ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของปาล์มน้ำมันในการผสมเกสร (กัญญา รอดโพธิ์ทอง, 2531 : 15 - 16) ต่อมาช่วงหลังสงครามได้เลิกกิจการไม่มีการดูแลรักษา และได้กลับมาปลูกใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2503 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2511 ได้ปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อการค้าเป็นครั้งแรกในพื้นที่ 1,540 ไร่ในภาคใต้ ซึ่งขณะนั้นเกิดปัญหาราคายางพาราตกต่ำทำให้เศรษฐกิจของภาคใต้ตกต่ำไปด้วย รัฐบาลจึงได้แนะนำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราปลูกปาล์มน้ำมันควบคู่กันไปด้วยเพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด ต่อมาก็ได้ปลูกปาล์มน้ำมันเพื่ออุตสาหกรรมอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2523 ในพื้นที่ 250,000 ไร่ และรัฐบาลได้พัฒนาการปลูกปาล์มน้ำมันมาโดยตลอด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเป็น 91,443 ไร่ ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันสด 1,315,990 ตัน และพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเป็น 1,280,000 ไร่ 1,450,000 และ 1,424,595 ไร่ ในปี พ.ศ. 2541 - 2543 คิดเป็นพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมัน 1,128,289 ไร่ 1,245,863 และ 1,301,618 ไร่ ตามลำดับ ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันสด 2,464,773 ตัน 3,512,370 และ 3,403,731 ตัน ตามลำดับ โดยมีแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญอยู่ในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร สตูล และตรัง

น้ำมันปาล์มมีส่วนแบ่งการตลาดน้ำมันพืชในไทยร้อยละ 66 ในขณะที่น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันมะพร้าว และอื่น ๆ มีส่วนแบ่งร้อยละ 17.5 และ 12 ตามลำดับ และมีแนวโน้มความต้องการน้ำมันปาล์มเพิ่มมากขึ้นทั้งในระดับประเทศและระดับโลก แต่ประเทศไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันทางเศรษฐกิจที่มุ่งปรับตัวไปสู่ระบบการค้าเสรีมากขึ้นได้แก่ข้อตกลงว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (แอกต์) และข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ซึ่งมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทยอย่างรุนแรง โดยกำหนดต้องเปิดเสรีการนำเข้าในปี พ.ศ. 2543 และลดภาษีศุลกากรเหลือร้อยละ 0 - 5 ภายในปี พ.ศ. 2546 และจากพฤติกรรมกรบริโภคน้ำมันปาล์มของ

ไทยที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผลผลิตไม่พอใช้และต้องนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ 25,035 ตัน ในปี พ.ศ. 2538 และเพิ่มขึ้นเป็น 35,909 ตันในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์มในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ มีความประสงค์เพิ่มขีดความสามารถการผลิตทั้งระบบให้ครบวงจร ทั้งนี้ต้องมีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นและสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ประมาณ 2 ล้านไร่ โดยให้ผลผลิตอย่างน้อย 2.5 ตันต่อไร่ต่อปี จึงจะเพียงพอ ต่อความต้องการใช้น้ำมันปาล์มภายในประเทศ (นคร สาระคุณ, 2541 : 2)

ถึงแม้ว่าการปลูกปาล์มน้ำมันจะมีการพัฒนาและขยายตัวเพิ่มขึ้น อีกทั้งปริมาณความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มภายในประเทศจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นก็ตาม แต่ราคาปาล์มน้ำมันกลับไม่มีเสถียรภาพมีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา โดยที่ราคาผลปาล์มน้ำมันสดทั้งทะเลาะจะมีการเคลื่อนไหวในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ออกสู่ตลาด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยกำหนดหลายอย่าง คือ ปริมาณปาล์มน้ำมันสด ปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ สดือน้ำมันปาล์ม ความต้องการของตลาด พฤติกรรมและอำนาจต่อรองของ 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ เกษตรกร พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ในส่วนของราคาน้ำมันปาล์มดิบจะผันแปรขึ้นลงตามความต้องการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศ และสภาวะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันสดที่ผลิตได้ในขณะนั้น จะเห็นได้จาก ราคาปาล์มน้ำมันสดทั้งทะเลาะที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (ปี พ.ศ. 2541 - 2543) จะมีราคาต่ำสุด 1.42 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 และมีราคาสูงสุด 4.68 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 ราคาน้ำมันปาล์มดิบขายส่ง ณ ตลาดกรุงเทพฯ เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี ราคาต่ำสุด 11.04 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2543 และมีราคาสูงสุด 34.38 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542

จากความผันผวนของราคาปาล์มน้ำมันดังกล่าวส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ตลอดถึงผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ จึงควรทำการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เข้ามามีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยด้านนโยบายของรัฐบาล เพื่อนำไปสู่การวางแผนการกำหนดราคาและรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยทั่วไปของปาล์มน้ำมัน
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อการกำหนดราคาปาล์ม น้ำมัน

1.2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ภายภาพ ชีวภาพและ นโยบายของรัฐบาลกับเสถียรภาพราคาปาล์ม น้ำมัน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม โดยทั่วไปของปาล์ม น้ำมัน

1.3.2 ทำให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการตลาดปาล์ม น้ำมัน

1.3.3 ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อการกำหนดราคา และรักษาเสถียรภาพราคาปาล์ม น้ำมัน

1.3.4 ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ภายภาพ ชีวภาพและ นโยบายของรัฐบาลกับการกำหนดและเสถียรภาพราคาปาล์ม น้ำมัน

1.3.5 ทำให้ได้องค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาปาล์ม น้ำมัน ในประเทศที่เหมาะสมต่อไป

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นประกอบด้วย

1.4.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ซึ่งได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่างใน 5 จังหวัดที่มีการปลูกปาล์ม น้ำมัน ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง จังหวัดกระบี่ จังหวัดพังงา และจังหวัดสตูล จำนวนทั้งสิ้น 105 คน โดยแยกเป็นเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม 70 คน พ่อค้ารายย่อยรับซื้อปาล์ม 22 คน และผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ 13 คน

1.4.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งได้ทำการรวบรวมจากสถิติที่พิมพ์ เผยแพร่ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมศุลกากร และ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization : FAO) ตลอดจน ศึกษานโยบายที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว

1.4.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) ในส่วนของเกษตรกรใช้ ข้อมูลดังนี้คือ ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรชาวสวนปาล์ม น้ำมัน ลักษณะทั่วไปของสวนปาล์ม น้ำมัน การจัดการสวนปาล์ม น้ำมัน การเก็บเกี่ยวและการขายผลผลิต ต้นทุนและผลตอบแทน

ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ในส่วนของผู้ประกอบการด้านการตลาดปาล์มน้ำมันใช้ข้อมูล ดังนี้คือ ลักษณะทั่วไปของผู้ดำเนินการด้านการตลาด ลักษณะการรับซื้อและการขายผลผลิต วิธีการตลาดปาล์มน้ำมันในภาคใต้ ต้นทุนการตลาดปาล์มน้ำมัน มาทำการวิเคราะห์ (1) จำนวน ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าวข้างต้น (2) วิเคราะห์อนุกรมเวลา (time series analysis) เพื่อศึกษารูปแบบการเคลื่อนไหวในรอบปี โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าดัชนีการเคลื่อนไหวของราคาตามฤดูกาล โดยการหาค่าดัชนีฤดูกาล (seasonal index) แบบอัตราส่วนต่อค่าแนวโน้ม (the ratio to trend method) จากข้อมูลราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยรายเดือนระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544 (3) การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนทางการผลิตของเกษตรกรและทางการตลาดของผู้ประกอบการด้านการตลาด

1.4.2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยใช้ข้อมูลทางด้าน สังคมและระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมัน มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพ ชีวภาพ และนโยบายของรัฐบาลกับเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient : r)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จำกัดกรอบไว้เฉพาะการศึกษาถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปของปาล์มน้ำมันในประเทศไทยในภาพรวม และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ซึ่งจะเน้นด้านการผลิต การตลาด ราคาปาล์มน้ำมัน และปัจจัยทางสังคมเป็นสำคัญ โดยใช้ข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544 ทำการศึกษา

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริรักษ์ จวงทอง (2526) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้จังหวัดสตูล พบว่า จากการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตปาล์ม น้ำมันทั้งในด้านการลงทุนของสมาชิกและการลงทุนทั้งโครงการมีความเหมาะสมพอสมควรเพราะ ในด้านการลงทุนของสมาชิกจะได้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ 2,932.78 บาทต่อไร่ อัตราส่วนของผลประโยชน์ต่อต้นทุน 1.42 และอัตราผลตอบแทนโครงการร้อยละ 23.53 ส่วน ด้านการลงทุนของทั้งโครงการจะได้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ 12,997,815.68 บาท อัตราส่วนของผลประโยชน์ต่อต้นทุน 1.19 และอัตราผลตอบแทนโครงการร้อยละ 16.52 ราคา คຸ້ມทุนซึ่งเป็นราคาขั้นต่ำที่สมาชิกจะขายผลผลิตทะลายปาล์มน้ำมันสดได้โดยไม่ขาดทุน คือ 0.85 บาทต่อกิโลกรัม และอายุที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนทางเศรษฐกิจของสวนปาล์มน้ำมันใน นิคมสร้างตนเอง คือ เมื่อต้นปาล์มน้ำมันมีอายุได้ 23 ปี

สิทธิพร ดันทวารักษ์ (2529) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ภาวะการผลิตปาล์มน้ำมัน : กรณี ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนตัวในท้องที่จังหวัดกระบี่ ปี 2528 พบว่า ปุ๋ย แรงงานคน เป็นปัจจัยสำคัญ ในการผลิตปาล์มน้ำมัน และอายุปาล์มน้ำมันมีผลอย่างมากต่อปริมาณการผลิต ดังนั้นจึงทำการ ศึกษาการผลิตในแต่ละช่วงอายุของปาล์มน้ำมัน ปรากฏว่า การผลิตปาล์มน้ำมันอายุ 4 ปี 5 - 6 ปี และ 7 - 9 ปี จะให้ผลตอบแทนอย่างค่อนข้างคงที่ ลดลง และเพิ่มขึ้น โดยดูจากผลรวมของ ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.0337 0.8223 และ 1.2595 ตามลำดับ สำหรับการ วิเคราะห์ต้นทุน และรายได้ตามช่วงอายุของปาล์มน้ำมัน พบว่า การผลิตปาล์มน้ำมันอายุ 4 ปี เกษตรกรขาดทุนสุทธิไร่ละ 1,799.35 บาท การผลิตปาล์มน้ำมันอายุ 5 - 6 ปี มีกำไรสุทธิไร่ละ 1,613.42 บาท และการผลิตปาล์มน้ำมันอายุ 7 - 9 ปี มีกำไรสุทธิไร่ละ 2,874.30 บาท โดยมี ระดับราคาคຸ້ມทุนที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันอายุ 4 ปี 5 - 6 ปี และ 7 - 9 ปี สามารถขาย ผลผลิตได้เท่ากับ 2.48 1.44 และ 1.17 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนประสิทธิภาพการผลิต ของเกษตรกร พบว่า การใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ยังสามารถเพิ่มปัจจัยการใช้ปุ๋ย และ แรงงานได้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิต และรายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น

มนัส ชัยสวัสดิ์ และคณะ (2530) ได้ศึกษาถึงความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบภายใน ประเทศ พบว่า การใช้น้ำมันปาล์มแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้น้ำมันปาล์มเพื่อ การบริโภคโดยตรง 92,000 ตันหรือร้อยละ 61.33 และการใช้น้ำมันปาล์มเป็นวัตถุดิบใน อุตสาหกรรมต่าง ๆ 58,000 ตันหรือร้อยละ 38.67 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ (1) ราคาที่ไม่สูงกว่าน้ำมันพืช

ทดแทนอย่างอื่น และไขสัตว์ (2) คุณภาพของน้ำมันปาล์มที่เหมาะสมเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม
 ขั้นต่อไป (3) มีความพร้อมที่แน่นอนและสม่ำเสมอที่สามารถทำให้ผู้ใช้ในอุตสาหกรรมขั้นต่อไป
 วางแผนการผลิตได้ และมีความได้เปรียบของต้นทุน ผลการวิจัยได้ประมาณการใช้น้ำมันปาล์ม
 ภายในประเทศ ปี พ.ศ. 2530 ไว้เพียง 150,000 ตัน โดยมีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ระหว่างร้อยละ
 5 - 10 ส่วนการศึกษาโครงสร้างของระบบตลาดปาล์มน้ำมัน พบว่า (1) ตลาดผลปาล์มน้ำมันสด
 เป็นตลาดที่มีการแข่งขันโดยสมบูรณ์ ราคาผลปาล์มน้ำมันสดถูกกำหนดโดยอุปสงค์ และอุปทาน
 ของของผลปาล์มน้ำมันสดที่ผลิตได้ตามฤดูกาล และความต้องการน้ำมันปาล์มดิบในขณะนั้น
 (2) ตลาดน้ำมันปาล์มดิบเป็นตลาดผู้ซื้อน้อยราย การกำหนดราคาน้ำมันปาล์มดิบเป็นราคาที่ตกลง
 กัน 3 ฝ่าย คือระหว่างโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และ
 กระทรวงพาณิชย์ อำนาจการต่อรองของโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบขึ้นอยู่กับความต้องการใช้
 และผลผลิตของน้ำมันปาล์มดิบในแต่ละฤดูกาล (3) ตลาดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เป็นตลาดผู้ขาย
 น้อยรายและมีอิทธิพลในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันปาล์ม แต่ตลาดผู้ขายผลิตภัณฑ์น้ำมัน
 ปาล์มบริสุทธิ์มีข้อจำกัดในการตั้งราคา ซึ่งจะต้องตั้งราคาไม่ให้สูงกว่าราคาน้ำมันพืชและไขสัตว์
 ทดแทนได้

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2537) ได้ศึกษาต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2537
 พบว่า ต้นทุนปาล์มน้ำมันรวมทุกประเภทกิจการ และทุกอายุ มีต้นทุนเฉลี่ย 3,316.46 บาทต่อไร่
 แยกเป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันก่อนให้ผล (อายุ 1 - 3 ปี) เท่ากับ 968.15 บาทต่อไร่ และ
 เป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันที่ให้ผลแล้ว (อายุ 4 - 25 ปี) เท่ากับ 2,348.31 บาทต่อไร่
 มีผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผลเฉลี่ย 2,210 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 1.50
 บาท และคิดเป็นต้นทุนเฉพาะในส่วนที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 1.06 บาท เมื่อพิจารณา
 แยกเป็นต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่แล้วพบว่า เป็นต้นทุนผันแปรร้อยละ 55.43 ของต้นทุน
 ทั้งหมด ที่เหลือร้อยละ 44.57 เป็นต้นทุนคงที่ สำหรับต้นทุนผันแปร ในการผลิตปาล์มน้ำมัน
 ปี 2537 เป็นต้นทุนค่าวัสดุถึงร้อยละ 27.11 ของต้นทุนทั้งหมด (ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยเคมีและ
 ปุ๋ยคอก) รองลงมาเป็นค่าแรงงานร้อยละ 22.53 และเป็นค่าอื่น ๆ (ส่วนใหญ่เป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้
 และค่าเสียโอกาสเงินลงทุน) ร้อยละ 5.79 ของต้นทุนทั้งหมด ในส่วนของต้นทุนคงที่ประกอบ
 ด้วยส่วนที่เป็นต้นทุนก่อนให้ผลร้อยละ 29.19 รองลงมาเป็น ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าและค่าใช้จ่ายที่ดิน
 ร้อยละ 15.20 ของต้นทุนทั้งหมด เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการผลิต ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นเงิน
 สด ร้อยละ 68.85 และร้อยละ 31.15 ของต้นทุนทั้งหมด เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด จากการ
 ศึกษาต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันแยกตามประเภทกิจการ พบว่า ประเภทกิจการบริษัท มีต้นทุน
 เฉลี่ยทุกอายุเท่ากับ 3,591.19 บาทต่อไร่ แบ่งเป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันก่อนให้ 1,047.98
 บาทต่อไร่ และเป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันช่วงที่ให้ผลผลิตแล้ว 2,543.21 บาทต่อไร่

มีผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผลเฉลี่ย 2,480 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 1.45 บาท หรือคิดเป็นต้นทุนเฉพาะช่วงที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 1.03 บาท ส่วนประเภทกิจการส่วนตัว มีต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยทุกอายุเท่ากับ 3,151.07 บาทต่อไร่ เป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันก่อนให้ 927.94 บาทต่อไร่ และเป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันช่วงที่ให้ผลผลิตแล้ว 2,223.13 บาทต่อไร่ มีผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผลเฉลี่ย 2,004 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 1.57 บาท หรือคิดเป็นต้นทุนเฉพาะช่วงที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 1.11 บาท และประเภทกิจการนิคม มีต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยทุกอายุเท่ากับ 3,199.51 บาทต่อไร่ เป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันก่อนให้ 921.34 บาทต่อไร่ และเป็นต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันช่วงที่ให้ผลผลิตแล้ว 2,278.17 บาทต่อไร่ มีผลผลิตต่อเนื้อที่ให้ผลเฉลี่ย 2,180 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 1.47 บาท และคิดเป็นต้นทุนเฉพาะช่วงที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 1.05 บาท เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนรวมของการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี 2537 ทั้ง 3 ประเภทกิจการแล้ว ปรากฏว่าต้นทุนการผลิตของประเภทกิจการบริษัทมีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อกิโลกรัมต่ำสุด คือ 1.45 บาทต่อกิโลกรัม สูงขึ้นมาเป็นต้นทุนการผลิตของประเภทกิจการนิคม คือ 1.47 บาทต่อกิโลกรัม และต้นทุนการผลิตของประเภทส่วนตัวมีต้นทุนต่อกิโลกรัมสูงสุด คือ 1.57 บาทต่อกิโลกรัม และเมื่อพิจารณาต้นทุนต่อกิโลกรัมเฉพาะช่วงที่ให้ผลผลิตแล้วก็เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ ประเภทกิจการบริษัทมีต้นทุนต่ำสุดคือ 1.03 บาทต่อกิโลกรัม รองลงมาเป็นประเภทกิจการนิคม 1.05 บาทต่อกิโลกรัม และสูงสุดเป็นประเภทกิจการส่วนตัว คือ 1.11 บาทต่อกิโลกรัม

กิตติภ พุฒันพฤษย์ (2538) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบต่อปาล์มน้ำมันของกระแสศุลกากรโลกาภิวัตน์ รวมทั้งปัญหาและนโยบายการช่วยเหลือของรัฐบาลไทย พบว่า ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่เกิดขึ้นและเจริญเติบโตจากนโยบายสนับสนุนจากรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาทางพาราราคาคต่ำ โดยมีนโยบายส่งเสริมการผลิตภายในประเทศรวมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันการนำเข้า น้ำมันปาล์มราคาถูกจากต่างประเทศทั้งที่เป็นมาตรการทางภาษีศุลกากร และมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรทำให้มีการปลูกกันอย่างกว้างขวางจนปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตได้ประมาณร้อยละ 2 ของจำนวนผลผลิตรวมของโลกแต่มีปัญหาสำคัญด้านต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าและคุณภาพของน้ำมันปาล์มที่ต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง จนเกิดปัญหาการตกต่ำของราคาปาล์มน้ำมันในประเทศและการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์ม รัฐจึงได้พยายามแก้ไขและพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อให้สามารถแข่งขันได้กับต่างประเทศโดยเสนอแผนพัฒนาอุตสาหกรรมใน 5 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ รวมทั้งประสิทธิภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศ ในส่วนของการศึกษาด้านการผลิต จะเห็นได้ว่ามาเลเซียมีการปลูกปาล์มน้ำมันมาเป็นเวลานานกว่าไทยมาก ดังนั้นการพัฒนาในหลาย ๆ ด้านจึงมีสูงกว่าไทย และการที่ไทยเคยเน้นแต่การใช้นโยบายการกีดกันทาง

การค้าเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร แต่ไม่เคยเลยที่จะหันมาส่งเสริมในด้านเทคนิคทางการผลิต และพัฒนาในด้านการเพิ่มให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น และในขณะที่เดียวกันเมื่อความร่วมมือในภูมิภาคมีการตกลงกันทางการค้าที่ไทยจำเป็นต้องลดการตั้งกำแพงทางการค้าทำให้ไทยไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ทางด้านปาล์มน้ำมัน ทางด้านแนวนโยบายที่รัฐได้ปรับแนวทางการสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน จะเห็นได้ว่ารัฐเริ่มจะให้การสนับสนุนที่ถูกทางมากขึ้น โดยรัฐมีการสนับสนุนให้ปลูกปาล์มพันธุ์ใหม่ที่เหมาะสมกับภูมิอากาศในไทย มีการให้เงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ จำหน่ายปุ๋ยในราคาต่ำ การจัดตั้งสถานีทดลองเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน คาดว่าสภาพการแข่งขันทางการค้าน้ำมันปาล์มของไทยควรจะแข่งขันกับต่างประเทศได้ในอนาคตอันใกล้นี้เพื่อลดความแตกต่างของการได้ประโยชน์เปรียบเทียบ

นิคม ปัญญาทวีกิจไพศาล (2540) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ผลกระทบขององค์การการค้าโลกต่ออุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของประเทศไทย พบว่า ราคาขายส่งน้ำมันปาล์มในตลาดกรุงเทพฯ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์น้ำมันปาล์ม รองลงมาได้แก่ราคาขายส่งเมล็ดถั่วเหลืองในตลาดกรุงเทพฯ และรายได้ประชาชาติต่อคน และมีความยืดหยุ่น -1.9052 1.0964 และ 1.0660 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่ออุปทาน คือราคาขายส่งน้ำมันปาล์มในตลาดกรุงเทพฯ รองลงมาได้แก่ ราคานำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ มีความยืดหยุ่น 0.6239 และ 0.1207 ตามลำดับ สำหรับผลการศึกษาอัตราภาษีเทียบเท่าของน้ำมันปาล์ม พบว่า มีอัตราภาษีเทียบเท่าร้อยละ 85.50 เมื่อใช้มาตรการควบคุมการนำเข้า เมื่อลดอัตราภาษีร้อยละ 24 และลดอัตราภาษีลงเหลือที่ระดับศูนย์ จะทำให้ราคาน้ำมันปาล์มลดลงร้อยละ 33 และ 45.59 ตามลำดับ จะมีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงการผลิตลดลง 27,804 และ 38,751 ตัน ตามลำดับ เมื่อลดอัตราภาษีร้อยละ 24 และลดอัตราภาษีลงเหลือที่ระดับศูนย์ สำหรับการเปลี่ยนแปลงการบริโภคจะเพิ่มขึ้น 85,468 และ 119,008 ตัน ตามลำดับ

วรรณมาศ ไอสวรรณ์ (2541) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนปาล์มน้ำมันในจังหวัดกระบี่ พบว่าต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตปาล์มน้ำมันตลอด 3 ช่วงอายุการผลิตในจังหวัดกระบี่ประกอบด้วยต้นทุนทั้งหมด 91,675.93 บาทต่อไร่ ซึ่งแบ่งออกเป็นต้นทุนคงที่ 17,876.03 บาทต่อไร่ และต้นทุนผันแปร 73,819.90 บาทต่อไร่ แต่ผลตอบแทนทั้งหมด 128,703.27 บาทต่อไร่ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ผลิตจะได้กำไรสุทธิ 37,007.34 บาทต่อไร่ ราคาผลผลิต ณ จุดคุ้มทุน 3.09 บาทต่อกิโลกรัม และปริมาณผลผลิต ณ จุดคุ้มทุน 786.41 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี จะเห็นได้ว่าการผลิตปาล์มน้ำมันยังมีต้นทุนในส่วนของต้นทุนผันแปรในอัตราที่สูงอยู่ เนื่องจากปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น พันธุ์ ปุ๋ย และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตต้องนำเข้าจากต่างประเทศ อีกทั้งปริมาณผลผลิตในประเทศยังต่ำกว่าประเทศ

คู่แข่งมากเป็นผลให้ราคาปาล์มน้ำมันในประเทศสูงกว่าประเทศคู่แข่งมาก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสินค้าประเภทนี้ยังไม่พร้อมที่จะเปิดให้มีการค้าโดยเสรีได้ในปัจจุบัน และอนาคตอันใกล้นี้

ฉิชาบูล สุทธิบุญ (2542) ได้ศึกษาศักยภาพการแข่งขันปาล์มน้ำมันไทย ภายใต้กรอบ AFTA กรณีศึกษา ผลปาล์มสด พบว่าความเป็นไปได้ในการแข่งขันปาล์มน้ำมันของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศมาเลเซีย จะพบว่าความเป็นไปได้ในการแข่งขันของประเทศไทยต่ำมาก เนื่องจากสาเหตุสำคัญคือ ประสิทธิภาพในการผลิตของไทยด้อยกว่าประเทศมาเลเซียมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านผู้ผลิตที่มีจำนวนรายใหญ่เป็นส่วนมาก มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มจำนวนมาก มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัย และมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพในการแข่งขันภายใต้กรอบของเขตการค้าเสรีแล้วจะพบว่า มีเพียงกิจการบริษัทเท่านั้นที่สามารถดำเนินกิจการต่อเนื่องต่อไปได้ แต่รัฐบาลได้ทำการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันปาล์มน้ำมันของประเทศไทยในอนาคต

นันทรัตน์ จันทรแสง (2544) ได้ศึกษาผลกระทบของเขตการค้าเสรีอาเซียนต่ออุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศไทย พบว่าการขยายตัวของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันด้านการผลิต ปรากฏว่าการเพิ่มขึ้นของผลผลิตปาล์มน้ำมันไทยเกิดขึ้นจากการขยายพื้นที่ปลูกเป็นสำคัญ โดยให้ความสำคัญในการเพิ่มผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ค่อนข้างน้อย กล่าวคือ อัตราเพิ่มของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2540 มีค่าเท่ากับร้อยละ 6.38 และ 2.06 ต่อปี ตามลำดับ สำหรับการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ ปรากฏว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2532 - 2540 ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ แกว่งตัวอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ เคยสูงสุดถึง 3.16 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนมกราคม พ.ศ. 2532 และเคยต่ำสุดเพียง 1.22 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนกันยายน ปีเดียวกัน โดยค่าดัชนีการเคลื่อนไหวของราคา ปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ตามฤดูกาลมีค่าสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยในเดือนธันวาคม มกราคม ถึงมีนาคม และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในเดือนเมษายน ถึงพฤศจิกายน จากการศึกษาผลกระทบด้านราคาและรายได้ ตามกรอบของเขตการค้าเสรีอาเซียนที่จะต้องลดอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มเหลือร้อยละ 5 และ 0 จะส่งผลต่อราคาและรายได้ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน โดยที่ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จะลดลงเหลือกิโลกรัมละ 19.83 และ 18.91 บาท ตามลำดับ เมื่อเทียบกับ 24.03 บาท ในปี พ.ศ. 2540 และราคาปาล์มน้ำมันดิบจะลดลงเหลือกิโลกรัมละ 11.72 และ 11.03 บาท ตามลำดับ เมื่อเทียบกับ 16.60 บาท ในปี พ.ศ. 2540 ในขณะที่ราคาผลปาล์มน้ำมันสดที่เกษตรกรขายได้ลดลงเหลือกิโลกรัมละ 1.50 และ 1.39 บาท ตามลำดับ เมื่อเทียบกับราคา 2.17 บาท ในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลทำให้โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์สูญเสียรายได้เท่ากับ 1,417.13 และ 1,727.55 ล้านบาท ตามลำดับ และเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

จะสูญเสียรายได้เท่ากับ 1,796.46 และ 2,091.41 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบสูญเสียรายได้มากที่สุดเท่ากับ 2,950.00 และ 2,505.36 ล้านบาท ตามลำดับ แต่ภายใต้สภาพการผลิต ณ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 3,757.56 บาท ในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2540 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่ได้รับ 2,445 กิโลกรัม ขายได้ราคา กิโลกรัมละ 2.17 บาท ผลตอบแทนต่อไร่ 5,305.56 บาท และได้รับผลผลิตกุ่มกุนเท่ากับ 1,731.50 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อพิจารณาถึงการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มนำเข้าน้ำมันปาล์มดังกล่าว เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น โดยมีจุดผลผลิตกุ่มกุนที่ 2,505.01 และ 2,703.28 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ จากการศึกษาด้านอุปสงค์ของน้ำมันปาล์มบริษัท ปรากรูว่า ราคาขายส่งที่แท้จริงของน้ำมันปาล์มบริษัท มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกลวงล้อมการใช้ น้ำมันปาล์มบริษัทภายในประเทศน้อยกว่าราคาขายส่งที่แท้จริงของน้ำมันถั่วเหลืองบริษัท ซึ่งมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ -0.481 และ 2.513 ตามลำดับ ส่วนการเปลี่ยนแปลงระดับราคาน้ำมันปาล์มบริษัท เมื่อลดอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มบริษัทให้ร้อยละ 5 และ 0 ความขัดข้องของเขตการค้าเสรีอาเซียน พบว่าราคาน้ำมันปาล์มบริษัทลดลงร้อยละ 17.48 และ 21.31 ตามลำดับ ในขณะที่ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์เมื่อเทียบกับราคาขายส่งที่แท้จริงของน้ำมันปาล์มบริษัทมีค่าเท่ากับ -0.481 ส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มบริษัทภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.41 และ 10.25 ตามลำดับ หรือส่งผลต่อปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์มบริษัทภายในประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 352,039.52 และ 358,014.55 ตัน ตามลำดับ จากเดิมมีความต้องการเพียง 324,729.75 ตัน

2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ การคำนวณอัตราการเจริญเติบโต (growth rate) ทฤษฎีการเคลื่อนไหวราคาตามฤดูกาล ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การผลิต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 การคำนวณหาอัตราการเจริญเติบโต การคำนวณหาอัตราการเจริญเติบโตโดยใช้สมการกำลังที่เรียกว่า Logarithmic exponential curve มีรูปแบบเป็นเส้นโค้ง (non linear form หรือ power form) ซึ่งมีรูปแบบของสมการคือ (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2540 ก : 37 - 39)

$$Y = ab^x \dots\dots\dots(1)$$

โดยที่ Y หมายถึง ข้อมูลใด ๆ

X หมายถึง เวลาที่มีหน่วยเป็นปี

a และ b หมายถึง ค่าคงที่ใด ๆ

ในการประมาณการเพื่อหาค่า a และ b จากสมการกำลังนั้น ปัจจุบันยังไม่มีโปรแกรมใดที่สามารถประมาณการได้โดยตรง ดังนั้นในทางปฏิบัติจึงต้องเปลี่ยนรูปแบบจากสมการกำลังเป็นสมการเส้นตรงเสียก่อนโดยการใส่ลอการิธึมธรรมชาติ (natural log) ในสมการที่ (1) ดังนี้

$\ln Y = \ln a + X(\ln b)$ $\ln Y = \ln a + \ln b X \quad \dots\dots\dots(2)$

จากสมการที่ (2) จึงสามารถประมาณการค่า ln a และ ln b ได้โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least square method : OLS) เมื่อได้ค่า ln a และ ln b แล้วทำการถอดล็อก (antilog) ก็จะได้ค่า a และ b ตามต้องการ

สาเหตุที่ใช้รูปแบบสมการดังกล่าวเพราะว่าจากค่า b ในสมการนั้น สามารถนำไปคำนวณหาอัตราการเจริญเติบโตได้ง่าย และถูกต้องตามหลักการหาอัตราการเจริญเติบโต เพราะจากสมการ $Y = ab^x$ นั้นเปรียบเสมือนสมการที่ใช้ในการหามูลค่าในอนาคต (future value) หรือ $Y = a(1+r)^x$ นั่นเอง โดยที่ r ก็คืออัตราการเจริญเติบโตที่ต้องการซึ่งหาได้โดยง่ายดังนี้

$1 + r = b$ $r = b - 1$

อัตราการเจริญเติบโต = $(b - 1) \times 100$ มีหน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์

2.2.2 ทฤษฎีการเคลื่อนไหวของราคาตามฤดูกาล การเคลื่อนไหวของราคาตามฤดูกาลเป็นการเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงขึ้นลงของราคา โดยธรรมชาตินั้นหากราคาสูงหรือต่ำในช่วงของรอบปีก็จะสูงหรือต่ำในช่วงนั้นซ้ำ ๆ กัน ลักษณะการขึ้นลงซ้ำกันนี้อาจจะเป็นรายเดือน หรือรายไตรมาสก็ได้ การเคลื่อนไหวของราคาผลผลิตเกษตรตามฤดูกาลนี้คาดกันว่ามิสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในแต่ละเดือน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของอุปทาน เพราะผลผลิตเกษตรผลิตได้ตามฤดูกาล เก็บรักษายาก และเสียดค่าใช้จ่ายสูงทำให้มีอุปทานไม่แน่นอน แต่อุปสงค์ในช่วงสั้น ๆ จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง การวัดการเคลื่อนไหวของราคาตามฤดูกาลทำได้หลายวิธีแต่ที่นิยมใช้มากคือ การวัดด้วยค่าดัชนีฤดูกาล (seasonal index) ค่าดัชนีนี้จะชี้ให้เห็นว่าในแต่ละช่วงเวลาในรอบปีการเคลื่อนไหวของราคามีผลมาจากฤดูกาลอย่างไร วิธีการหาดัชนีฤดูกาลที่นิยมมี 3 วิธีคือ (1) วิธีการค่าร้อยละเฉลี่ย (the average percentage method) (2) วิธีหา

อัตราส่วนต่อค่าแนวโน้ม (the ratio to trend method) (3) วิธีหาอัตราส่วนต่อราคาเฉลี่ยเคลื่อนที่ (the ratio moving average method) (รังสรรค์ ปิติปัญญา, 2531 : 80 - 88)

แต่ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีหาอัตราส่วนต่อค่าแนวโน้มมาใช้ในการคำนวณหาค่าดัชนีฤดูกาล ซึ่งการคำนวณหาค่าดัชนีตามฤดูกาลรายไตรมาสด้วยวิธีหาอัตราส่วนต่อค่าแนวโน้มมีขั้นตอนโดยย่อเป็นอันดับดังนี้ (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2540 ข : 18 - 21)

1) นำข้อมูลที่ต้องการหาค่าดัชนีตามฤดูกาลมาหาสมการแนวโน้มของค่าเฉลี่ยรายไตรมาสของแต่ละปี โดยใช้รูปของสมการดังนี้

$$Y = a + b(X)$$

โดยที่ Y คือ ข้อมูลใดๆ

X คือ เวลาที่มีหน่วยเป็นปี

ซึ่งการประมาณค่า a และ b ทำได้โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด

2) หาสมการแนวโน้ม (trend equation) ที่ X มีหน่วยเป็นรายไตรมาส หาได้โดย

(1) หาค่า b ของสมการแนวโน้ม (ที่หาได้ในข้อ 1) ที่ X มีหน่วย เป็นปี

หารด้วย 4

(2) ถอยจุดกึ่งกลาง ไปอยู่กลางไตรมาสที่ 1 ของปีแรก

(3) ปรับค่า a โดยการลดค่า X ลงไปอีก 1.5 ในที่สุดจะได้สมการแนวโน้ม

ที่ปรับแล้ว (adjusted trend equation)

3) หาค่าแนวโน้ม (trend value) จากสมการแนวโน้มที่ปรับแล้ว

4) หาค่าอัตราส่วนแนวโน้ม (ratio to trend value)

5) หาค่าดัชนีฤดูกาลโดยใช้ข้อมูลจากค่าอัตราส่วนแนวโน้ม

การคำนวณค่าดัชนีฤดูกาลโดยใช้วิธีอัตราส่วนต่อค่าแนวโน้มดังกล่าว ใช้ในกรณีที่ข้อมูลเบื้องต้นเป็นข้อมูลรายไตรมาส แต่สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลเบื้องต้น คือ ราคาที่เกษตรกรได้รับเป็นรายเดือน ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้วิธีคำนวณดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน

2.2.3 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การผลิต ต้นทุนการผลิตจำแนกประเภทออกเป็น 4 ลักษณะ คือ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ ต้นทุนที่เป็นเงินสด และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด (สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล, 2537 : 179 - 189)

1) ต้นทุนผันแปร (variable cost) เป็นต้นทุนในการผลิตที่อาจจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็ได้ขึ้นอยู่กับระดับการผลิต แต่ต้นทุนผันแปรนั้นจะขึ้นต่อปริมาณการผลิต ถ้าผลิต

มากต้นทุนก็จะมาก ผลิदन้อยต้นทุนก็จะน้อย เช่น ต้นทุนผันแปรในการผลิตพืชจะมีค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าแรงงาน เป็นต้น หรือการผลิตสัตว์จะมีค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่าพยาบาลสัตว์ หากรวมค่าใช้จ่ายในแต่ละรายการดังกล่าวเข้าด้วยกันก็จะได้ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (total variable cost : TVC) จากการผลิต และต้นทุนผันแปรผู้ผลิตสามารถควบคุมขนาดการผลิตได้ในระยะสั้น

2) ต้นทุนคงที่ (fixed cost) เป็นต้นทุนการผลิตที่เกิดจากการมีปัจจัยคงที่ในกระบวนการผลิต และจะเกิดขึ้นเสมอไม่ว่าปัจจัยคงที่จะถูกใช้หรือไม่ หรือในกระบวนการผลิตเกิดผลชนิดหนึ่งที่มีปัจจัยคงที่นั้น ไม่ว่าผู้ผลิตจะผลิตมากหรือน้อยหรือไม่ผลิตเลยก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนนี้ในจำนวนคงที่เสมอ และจะไม่มีเปลี่ยนแปลงตามปริมาณการผลิตโดยเฉพาะในการผลิตระยะสั้นเท่านั้น ส่วนในระยะยาวต้นทุนคงที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามขนาดของปัจจัยคงที่ และผู้ผลิตไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นต้นทุนคงที่ทั้งหมด (total fixed cost : TFC) จะหาได้จากการรวมค่าใช้จ่ายเข้าด้วยกัน เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าภาษีที่ดิน ค่าใช้ที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผูกติดกับปัจจัยคงที่ ถ้าหากนำต้นทุนผันแปรทั้งหมดมารวมกับต้นทุนคงที่ทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตก็จะได้ต้นทุนทั้งหมด (total cost : TC)

3) ต้นทุนที่เป็นเงินสด (cash cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และผู้ผลิตได้จ่ายไปจริงจากการซื้อปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิต ต้นทุนที่เป็นเงินสดที่เกิดขึ้นในต้นทุนผันแปร เช่น ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีต่าง ๆ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าแรงงานบางช่วงในการผลิต ค่าเมล็ดพันธุ์เฉพาะที่ซื้อมาจากตลาด ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้น (1 ปี หรือ 1 ฤดูกาลผลิต) ค่าซ่อมแซมเครื่องจักรเครื่องมือต่าง ๆ และต้นทุนที่เป็นเงินสดที่เกิดขึ้นในต้นทุนคงที่ เช่น ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่ผูกติดกับปัจจัยคงที่ ค่าบำรุงเครื่องจักรเครื่องมือ นอกจากนั้น ค่าภาษีค่าประกันต่าง ๆ ก็จะเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะหน่วยผลิตที่มีขนาดใหญ่

4) ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด (non cash cost) เป็นต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และผู้ผลิตได้จ่ายในการซื้อปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิต แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายจริง ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดในส่วนของต้นทุนผันแปร เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ที่ต้องคิดไว้ในกรณีที่ผู้ผลิตใช้เมล็ดพันธุ์จากฟาร์มของตนเอง การคิดค่าเมล็ดพันธุ์ดังกล่าวคิดจากปริมาณเมล็ดพันธุ์คูณด้วยราคาต่อหน่วยที่คิดให้ เท่ากับราคาที่สามารถหาซื้อได้จากตลาด ค่าแรงงานที่จะต้องคิดให้กับแรงงานครอบครัวที่ใช้ไปในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการผลิตเป็นต้นทุนที่มีความสำคัญค่อนข้างสูงในภาคเกษตรของไทย เนื่องจากแรงงานครอบครัวมีบทบาทสำคัญ และถูกใช้ในสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับแรงงานจ้าง ค่าแรงในส่วนนี้คิดได้จากจำนวนแรงงานครอบครัวทั้งหมดที่ใช้ในกระบวนการผลิต มีหน่วยเป็นวันทำงาน คูณกับอัตราค่าจ้างต่อวันที่จ้างจริงในท้องถิ่นในกิจกรรมเดียวกันหรือใกล้เคียง ค่าเมล็ดพันธุ์ที่ต้องคิดในกรณีใช้เมล็ดพันธุ์ของตนเอง

และค่าแรงงานที่ต้องคิดให้กับแรงงานครอบครัวดังกล่าวเปรียบเสมือนค่าเสียโอกาส (opportunity cost) ที่จะต้องคิดให้ปัจจัยการผลิต และค่าเสียโอกาสในการใช้เงินทุนหมุนเวียน ซึ่งคิดจากต้นทุนผันแปรทั้งหมดที่เป็นเงินสดคูณด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากตามระยะเวลาของวัฏจักรการผลิต เช่น การผลิตผลผลิตชนิดหนึ่ง ใช้เวลาดังแต่เตรียมดินปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวรวม 5 เดือน ก็ให้คิดค่าเสียโอกาสในการใช้เงินทุนหมุนเวียน 5 เดือน สำหรับเงินทุนที่ไม่เป็นเงินสดในส่วนของต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรเครื่องมือ ค่าเสียโอกาสสำหรับรายการนี้คิดจากมูลค่าทรัพย์สินดังกล่าว คูณด้วยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและค่าใช้ที่ดิน เนื่องจากผู้ผลิตมีที่ดินแต่ไม่ทำการผลิต ที่ดินดังกล่าวก็นำไปให้ผู้อื่นเช่าทำกินสร้างรายได้ให้กับผู้ผลิต คิดจากพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง คูณด้วยอัตราค่าเช่าโดยทั่วไปของท้องถิ่น

ฉะนั้นการจำแนกต้นทุนตามแนวคิดของต้นทุนที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด ไม่ได้หมายความว่า ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดจะมีความสำคัญน้อยกว่าต้นทุนที่เป็นเงินสดแต่อย่างใด เพียงแต่ต้องการชี้ให้เห็นว่าในการคำนวณต้นทุนการผลิตที่ถูกต้อง และสะท้อนต้นทุนการผลิตที่แท้จริงในทางเศรษฐศาสตร์นั้น ควรจะรวมต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเข้าไว้ในต้นทุนการผลิตด้วย และรายได้จากการผลิตที่พึงประสงค์ ควรจะต้องครอบคลุมการผลิตทั้งหมด ทั้งในส่วนที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

2.2.4 การคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation : r)

สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation) เป็นการวัดความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป เพื่อบอกให้ทราบว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะบอกได้ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (coefficient of multiple correlation) ซึ่งแทนได้ด้วย r ซึ่งมีสูตรคำนวณดังต่อไปนี้

$$r = \sqrt{\frac{\sum(\hat{Y} - \bar{Y})^2}{\sum(Y - \bar{Y})^2}}$$

เมื่อ	Y	เป็นค่าของตัวแปรตาม
	\bar{Y}	เป็นค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม
	\hat{Y}	เป็นค่าพยากรณ์ของตัวแปรตามที่พยากรณ์จากสมการถดถอยพหุคูณ

อย่างไรก็ตามเพื่อให้การคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีความยุ่งยากในการคำนวณน้อยลงจึงนิยมคำนวณด้วยสูตรการคำนวณจากข้อมูลโดยตรง ดังนั้นการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกรณีที่มีตัวแปรอิสระสองตัว จึงมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้ คือ

$$r = \frac{n(b_0 \sum Y + b_1 \sum X_1 Y + b_2 \sum X_2 Y) - (\sum Y)^2}{\sqrt{n \sum Y^2 - (\sum Y)^2}}$$

เมื่อ	Y	คือ	ตัวแปรตาม
	X_1	คือ	ตัวแปรอิสระตัวที่หนึ่ง
	X_2	คือ	ตัวแปรอิสระตัวที่สอง
	b_0	คือ	ค่าคงที่
	b_1	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของ X_1
	b_2	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของ X_2
	n	คือ	จำนวนข้อมูล

ขนาดของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 กล่าวคือ ถ้าค่า r ใกล้เคียง 0 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสามคือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันน้อย และถ้า $r = 0$ กล่าวได้ว่า ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ในทางตรงกันข้ามถ้า $r = 1$ ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระจะมีความสัมพันธ์กันสูงสุด

บทที่ 3

สถานการณ์การผลิต การตลาดและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน

3.1.1 แหล่งกำเนิดปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมัน (oil palm) เป็นพืชที่จัดอยู่ในตระกูลปาล์ม เช่นเดียวกับต้นมะพร้าว ต้นจาก ต้นอินทผลัม และต้นตาลโตนด ถิ่นกำเนิดดั้งเดิมอยู่ในทวีปแอฟริกา นิยมปลูกกันแพร่หลายในแถบโซนร้อนของแอฟริกา อเมริกาและเอเชีย (เกษม คันสกุล, 2531 : 1)

ปาล์มน้ำมันได้ถูกนำเข้ามาปลูกในทวีปเอเชียเป็นครั้งแรกที่ประเทศอินโดนีเซีย ในปี พ.ศ. 2391 ต่อมาในปี พ.ศ. 2454 ก็มีชาวเบลเยียมนำปาล์มน้ำมันมาปลูกที่เกาะสุมาตรา ในเวลาไล่เลี่ยกันปาล์มน้ำมันได้แพร่เข้าไปในประเทศไทยจนในที่สุดประเทศไทยได้เป็นผู้ผลิตปาล์มน้ำมันรายใหญ่ที่สุดของโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา สำหรับประเทศไทยเริ่มปลูกปาล์มน้ำมัน ครั้งแรกในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยพระยาประดิพัทธ์ภูบาลเป็นผู้นำเข้ามาปลูกที่สวนลุมพินี แต่ปลูกเป็นไม้ประดับเท่านั้น ต่อมาช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 หม่อมเจ้าอมรสมานลักษณ์ กิติยากร ได้นำปาล์มน้ำมันมาปลูกเพื่อการค้าครั้งแรกเป็นพื้นที่ประมาณ 1,000 ไร่ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากยังขาดความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของปาล์มน้ำมันในการผสมเกสร (กัญญา รอดโพธิ์ทอง, 2531 : 15 - 16) เมื่อปี พ.ศ. 2509 คุณเจียร วานิช คหบดีจังหวัดพังงาและจังหวัดภูเก็ต ได้นำปาล์มน้ำมันมาปลูกที่อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีพื้นที่ปลูกประมาณ 50 ไร่ โดยได้รับคำแนะนำจาก คุณโอสถ โกสิน และมีโครงการปลูกเพิ่มขึ้น 2 โครงการละ 20,000 ไร่ ในช่วงเวลา 10 ปีต่อมา สำหรับหน่วยงานรัฐบาลเริ่มเข้ามาส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเมื่อปี พ.ศ. 2511 ในจังหวัดสตูล โดยกรมประชาสัมพันธ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5,000 ไร่และขยายโครงการถึง 20,000 ไร่ ปาล์มน้ำมันที่ปลูกในปี พ.ศ. 2509 และ 2511 ได้รับผลเต็มที่ในปี พ.ศ. 2518 - 2519 ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 - 2521 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงขยายขนาดและเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มาจนถึงปัจจุบันสามารถจำแนกประเภทผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้ 3 ประเภท คือ

3.1.1.1 เกษตรกรรายย่อย เป็นเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 50 - 200 ไร่ ความหนาแน่น 22 ต้น / ไร่ มีการดูแลรักษาและการใช้พื้นที่ได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด (พิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล, 2531 : 5 - 6)

3.1.1.2 เกษตรกรที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกษตรกรประเภทนี้จะมีพื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ พื้นที่บางส่วนต้องแบ่งทำถนนซอย ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ น้อยกว่าเกษตรกรรายย่อย

3.1.1.3 เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคม เป็นเกษตรกรที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรประเภทนี้จะต่ำกว่าเกษตรกรในสองประเภทแรก เนื่องจากต้นทุนการผลิตและการดูแลรักษาปาล์มน้ำมัน ในระยะเวลา 6 ปี คิดเป็นเงิน 15,000 บาทต่อไร่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมมีเงินทุนไม่เพียงพอในการดูแลรักษาสวนปาล์ม ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรประเภทนี้ต่ำสุด

3.1.2 พันธุ์ปาล์มน้ำมัน

3.1.2.1 พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่สำคัญ และมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ

(1) พันธุ์มาโครกายา (macrocaya) เป็นสายพันธุ์ดั้งเดิมที่ไม่นิยมปลูกเพราะให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันต่ำ กะลาหนาประมาณ 4 - 8.5 มิลลิเมตร และมีชั้นของเนื้อมาก

(2) พันธุ์ดูรา (Dura) เป็นพันธุ์ดั้งเดิมดั้งเดิมเช่นเดียวกับพันธุ์มาโครกายา แต่มีลักษณะเด่น คือ มีชั้นของเนื้อมากประมาณร้อยละ 35-50 ของน้ำหนักผลปาล์มทั้งหมด กะลาหนาประมาณ 2-8 มิลลิเมตร ให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันประมาณ 17 - 18 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักผล เมล็ดในใหญ่แต่ให้ผลผลิตต่ำ ปัจจุบันนิยมให้พันธุ์ดูราเป็นแม่พันธุ์สำหรับปรับปรุงพันธุ์ที่ใช้เป็นการค้า

(3) พันธุ์พิสิเฟอรา (Pisifera) เป็นสายพันธุ์ที่ไม่นิยมปลูกแต่นิยมใช้เป็นพ่อพันธุ์สำหรับปรับปรุงพันธุ์ที่ให้ปลูกเป็นการค้า จะมีชั้นเนื้อมากหนาให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูง แต่เมล็ดในมีขนาดเล็ก

(4) พันธุ์เทเรนา (Terena) เป็นปาล์มพันธุ์ผสมระหว่างพันธุ์ดูรากับพันธุ์พิสิเฟอรา ซึ่งรวมลักษณะเด่นของทั้งสองสายพันธุ์ คือเนื้อมากหนาและให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูง มีเนื้อในน้อยและเปลือกบางกว่าพันธุ์ดูรา ให้น้ำมันประมาณ 23 - 26 เปอร์เซ็นต์ ในสวนหนึ่ง ๆ ควรปลูกพันธุ์ปาล์มน้ำมันพันธุ์นี้ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนต้น ปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมโดยปลูกกันอย่างแพร่หลายในสวนขนาดใหญ่และในโครงการพัฒนาที่ดินใหม่ ๆ

(5) ปาล์มพันธุ์ผสมระหว่างพันธุ์ดูรากับพันธุ์เทเรนา ปาล์มพันธุ์ผสมนี้ให้น้ำมันมากกว่าพันธุ์ดูรา และมีกะลาบางกว่า แต่ยังหนากว่าพันธุ์เทเรนา ในสวนหนึ่ง ๆ ควรปลูกปาล์มพันธุ์นี้ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนต้นเพื่อให้มีกะลาเพียงพอสำหรับเป็นเชื้อเพลิงใช้ในโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

ปัจจุบันพันธุ์ปาล์มน้ำมัน สายพันธุ์ลูกผสมเทเรนาหมายเลข 8 ได้มีการผลิตเมล็ดขึ้นในประเทศไทย ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนสุราษฎร์ธานี สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้รับรองพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตรให้เป็นพันธุ์แนะนำในปี 2540 โดยให้ชื่อว่าปาล์มน้ำมันลูกผสมสุราษฎร์ธานี แต่การผลิตพันธุ์ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร เพราะกำลังผลิตเมล็ดพันธุ์เฉลี่ยปีละ 1 ล้านเมล็ด และได้ต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่

สมบูรณ์แข็งแรงประมาณร้อยละ 80 ของเมล็ดที่ปลูกทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรรายใหญ่ที่มีเงินทุนมากเพียงพอสำหรับทำธุรกิจเพาะต้นกล้าปาล์มน้ำมันชาย โดยจะสั่งซื้อเมล็ดพันธุ์จากประเทศออสเตรเลียซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตเมล็ดปาล์มน้ำมันสายพันธุ์เทอร์นาที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงสุดมาทำการเพาะต้นกล้า และขอจดทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร เพื่อขออนุญาตทำเรือนเพาะชำต้นกล้าปาล์มน้ำมัน ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรได้รับต้นกล้าปาล์มน้ำมันที่ไม่มีสายพันธุ์ปลอม (ศิริชัย นามิวัฒนะ และคณะ, 2541 : 4)

นอกจากการผสมพันธุ์ปาล์มแล้ว ยังมีการขยายพันธุ์ปาล์มอีกวิธีหนึ่งโดยไม่ใช้เพศ เรียกว่า วิธีการเลี้ยงเนื้อเยื่อปาล์มน้ำมัน (Tissue Culture) โดยนำเอาส่วนต่าง ๆ ของปาล์มน้ำมัน เช่น ราก ยอด ใบอ่อน มาทำการเลี้ยงและกระตุ้นให้เกิดแคลลัส หรือกลุ่มเซลล์ ด้วยสูตรอาหารและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จากนั้นก็พยายามเลี้ยงแคลลัสให้เติบโตกลายเป็นต้นที่สมบูรณ์ต่อไป สำหรับประเทศไทยเทคนิคการขยายพันธุ์ด้วยวิธีดังกล่าวนี้ยังอยู่ในขั้นทดลอง

3.1.2.2 ลักษณะของพันธุ์ปาล์มที่ดี

พันธุ์ปาล์ม เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการควบคุมลักษณะการเจริญเติบโต การตกผล และโครงสร้างภายในผลปาล์ม พันธุ์ปาล์มที่มีคุณภาพดีควรมีลักษณะ ดังนี้

- (1) สามารถให้ผลผลิตสูงและยาวนานหลายปี
- (2) ขนาดของผลใหญ่ ชั้นของเปลือก (Mesocarp) หนา เนื้อใบ (Kernel) หนา และกะลา (Shell) บาง
- (3) อัตราการผลิตของช่อดอกตัวเมียในรอบปี (Sex Ratio) สูง จะได้ผลผลิตทะลายสูงสุดด้วย
- (4) เปอร์เซ็นต์ของน้ำมันในผลปาล์มสูง ส่วนประกอบของกรดไขมันในผลปาล์มเหมาะสม คือไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์
- (5) ขนาดของลำต้นใหญ่ สูงช้า จะได้ไม่สูงชะลูดเมื่ออายุมากขึ้น
- (6) ใบกินเนื้อที่ไม่กว้าง จะได้ปลูกได้จำนวนต้นมากขึ้น
- (7) มีความต้านทานต่อโรคสูง

3.1.3 วิธีการเพาะปลูกปาล์ม

3.1.3.1 การเพาะชำเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

การเพาะชำเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมัน โดยนำเมล็ดที่เริ่มงอกเป็นค่อมเล็กมาปักชำในกระบะเพาะชำบรรจุทรายขนาด 3 x 10 ฟุต และสูง 1 ฟุต กระบะทรายขนาดนี้จะชำเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมันได้ประมาณ 1,000 - 1,400 เมล็ด ระยะเวลาที่ทำการเพาะในกระบะทรายประมาณ 4-6 อาทิตย์ แล้วจึงแยกมาปักชำลงในถุงพลาสติกสีดำอย่างหนา ขนาด 8 x 12 นิ้ว เอารูทาง

กันสูง ดินที่บรรจุในถุงเพาะชำนั้นควรเป็นดินที่อุดมสมบูรณ์ และควรผสมปุ๋ยร็อคฟอสเฟตหรือ มูลสัตว์ รดน้ำให้ชุ่มทุกวัน ในระยะแรกนำถุงเพาะชำไว้ในที่ร่มสักระยะหนึ่ง ค่อย ๆ ให้ได้รับ แสงแดดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ประมาณสัปดาห์ที่แปดจึงนำมาวางเรียงที่แปลงเพาะชำกลางแจ้งระยะห่าง กันประมาณ 1 เมตร เมื่อต้นกล้ามีอายุได้ 12 - 14 เดือนจึงย้ายไปปลูกในแปลง ซึ่งได้เตรียมดิน และระยะปลูกไว้เรียบร้อยแล้ว

3.1.3.2 การเตรียมแปลงสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน

เริ่มตั้งแต่ค้ายหุ้า ปรับพื้นที่ และตัดก่อนปลูกควรไถพรวนดินอย่างน้อย 2 ครั้ง งบประมาณปลูกให้ได้จากกับถนนใหญ่ ปักหลักวางระยะปลูก ส่วนมากนิยมปลูกเป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านเท่า ระยะ 29 x 29 x 29 ฟุต ในเนื้อที่ 1 ไร่ จะปลูกได้ประมาณ 20 - 22 ต้น เมื่อวางแนว ปลูกแล้วจึงขุดหลุมปลูกขนาด 10 x 10 x 10 เซนติเมตร เสร็จแล้วหาเศษไม้และใบไม้ไปเผาใน หลุมหรือใช้ ยาเอบคาครอโรยกันหลุม เพื่อกันปลวกในระยะแรก พร้อมทั้งใส่ปุ๋ยร็อคฟอสเฟต รองกันหลุมประมาณ 100 - 120 กรัมต่อหลุม อาจใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกแทนก็ได้ หั้งไว้ประมาณ 10 - 15 วัน จึงทำการปลูกปาล์มน้ำมัน

3.1.3.3 การปลูก

การปลูกปาล์มน้ำมันควรเริ่มปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ควรใช้ ต้น ปาล์มน้ำมันที่เพาะชำในถุงพลาสติกอายุประมาณ 12 - 14 เดือนนับจากวันเริ่มออก โดยใช้มีด ตัดถุงพลาสติกออก วางโคนต้นปาล์มน้ำมันให้ลึกจากผิวดินประมาณ 1 นิ้ว ไม่ควรปลูกลึกเกินไป เพราะจะทำให้ส่วนยอดเน่าได้ จะได้ต้นปาล์ม 20 - 22 ต้นต่อไร่ การปลูกให้ปลูกห่างกันเป็น รูปสามเหลี่ยมด้านเท่าระยะปลูก 29 x 29 x 29 ฟุต ต้นปาล์มน้ำมันที่มีลักษณะไม่สมบูรณ์เช่น ใบเล็กติดกัน ใบดก หรือยอดแก่ควรตัดทิ้ง ต้นปาล์มที่ใช้ปลูกซ่อมควรมีไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ของ จำนวนต้นที่ปลูกในสวนครั้งแรก การปลูกซ่อมควรทำในฤดูฝน

3.1.3.4 การปลูกพืชคลุมดิน

หลังจากการค้ายหุ้า ปรับระดับพื้นที่และเตรียมดินเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันเสร็จ เรียบร้อยแล้วควรปลูกพืชคลุมทันที โดยปลูกเป็นแถวระยะห่างจากแถวปาล์ม 3 ฟุต ใช้เมล็ดพันธุ์ พืชคลุมในอัตรา 3 กิโลกรัมต่อไร่ พืชคลุมที่ใช้ควรปลูกเป็นพืชตระกูลถั่ว เช่น คาโลโปโกเนียม เซ็นโตรซิมมา เพอราเรีย และถั่วกระด้าง เป็นต้น เมื่อปลูกต้นปาล์มน้ำมันแล้วต้องคอยดูแลไม่ให้ พืชคลุมเลื้อยไปพันต้นปาล์มน้ำมัน ควรตัดให้เป็นวงกลมภายในรัศมี 3 - 4 เมตร โดยรอบต้น ปาล์มน้ำมัน

3.1.3.5 การให้น้ำ

ในขณะที่เพาะเมล็ดปาล์มอยู่ในกระบะทรายควรรดน้ำให้เปียกชุ่มทุก ๆ วันที่ฝนไม่ตก ทั้งเช้าและเย็น เมื่อต้นปาล์มน้ำมันอยู่ในถุงเพาะชำให้รดน้ำวันละครั้งและเมื่อต้นปาล์มอายุ 10 เดือนขึ้นไป ให้รดน้ำสามวันต่อครั้ง

สำหรับต้นปาล์มที่ย้ายปลูกในแปลงแล้วควรให้น้ำในระยะแรกในวันที่ฝนไม่ตก จนกว่าต้นปาล์มตั้งตัวได้แล้ว การให้น้ำไม่มีความจำเป็น เพราะทางภาคใต้ของประเทศไทยจะมีฝนตก โดยสม่ำเสมอประมาณปีละ 1,800 - 2,200 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งเป็นปริมาณน้ำที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นปาล์มน้ำมัน

3.1.3.6 การใส่ปุ๋ย

ในขณะที่ต้นปาล์มยังอ่อนอยู่ในถุงเพาะชำ อายุ 1 - 6 เดือน ควรใช้ปุ๋ยยูเรีย 15 กรัม หรือ 1 ช้อนแกง และปุ๋ยผสมสูตร 15 - 15 - 6 - 4 ประมาณครึ่งช้อนแกงต่อต้น โดยใส่เดือนละครั้ง เมื่อต้นปาล์มอายุ 6 - 12 เดือน ควรใส่ปุ๋ยผสมสูตร 12 - 12 - 17 - 2 ประมาณ 1 ช้อนแกงต่อต้น เมื่อย้ายปลูกในแปลงควรใส่ปุ๋ยผสมสูตร 15 - 15 - 6 - 4 ประมาณ 150 กรัมหรือ 10 ช้อนแกงต่อต้น โดยใส่ 3 - 4 เดือนต่อครั้ง หลังจากกำจัดวัชพืชแล้ว และเมื่อต้นปาล์มอายุ 18 เดือนขึ้นไปควรใส่ปุ๋ยผสมสูตร 12 - 12 - 17 - 2 อัตราครึ่งกิโลกรัมต่อต้น โดยใส่ 3 เดือนครั้ง หลังจากกำจัดวัชพืช และเมื่อต้นปาล์มอายุ 3 ปีขึ้นไป ควรใช้ปุ๋ยสูตร 13 - 13 - 21 อัตรา 1 กิโลกรัมต่อต้น สลับด้วยปุ๋ยโปแตส 1 กิโลกรัมต่อต้น โดยใส่ประมาณ 3 เดือนครั้ง หลังกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยโดยหว่านรอบต้นในรัศมีปลายใบพร้อมกับกลบปุ๋ย ในการใส่ปุ๋ยพวกโปแตสแต่เพียงอย่างเดียวควรใส่ปุ๋ยมูลสัตว์ช่วยด้วย

3.1.3.7 การช่วยผสมเกสร

แม้ว่าต้นปาล์มจะมีดอกตัวผู้และดอกตัวเมียอยู่บนต้นเดียวกัน แต่จันที่เป็นดอกตัวผู้กับดอกตัวเมียทยอยออกไม่พร้อมกัน มีดอกจันตัวผู้ราว 3 จัน ต่อต้นในปีหนึ่ง ๆ นอกนั้นเป็นจันดอกตัวเมีย ดังนั้นการผสมเกสรจึงไม่ทั่วถึงทำให้ได้ผลผลิตต่ำ การช่วยผสมเกสรจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการช่วยเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน

วิธีการง่าย ๆ โดยคัดเอาเกสรตัวผู้ที่บ้านเดิมที่ซึ่งจะมีสีเหลืองแก่เกาะให้เกสรตัวผู้ร่วงอยู่ในถุงพลาสติก ถ้าต้องการใช้เกสรตัวผู้ผสมในวันนั้นก็ไม่ต้องทำให้แห้ง แต่ถ้าได้จำนวนมากและต้องการเก็บไว้ใช้ก็ควรทำให้แห้งเสียก่อน โดยใช้กระดาษรองเกสรและผึ่งแดดไว้ ประมาณ 6 - 8 ชั่วโมง แล้วจึงกรองผ่านตาข่ายเอาแต่ละอองเกสรตัวผู้จริง ๆ เก็บไว้ในภาชนะแห้งกัน ความชื้นจะเก็บไว้ได้นานประมาณ 1 - 2 เดือน สำหรับดอกตัวเมียที่แก่และบานเต็มที่ยอดเกสรจะมีสีขาว จะรับเกสรอยู่ได้ 3 วัน แล้วยอดเกสรจะเหี่ยวหลังจากนั้นดอกจะเปลี่ยนเป็นสีม่วง ดังนั้นควรทำการผสมเกสรเมื่อดอกเริ่มบาน ในกรณีที่มีกาบหุ้มจันต้องตัดกาบหุ้มจันออกเสียก่อน

การช่วยผสมเกสรทำโดยบรรจุละอองเกสรตัวผู้ลงในลูกยาง นำไปฉีดพ่นบนยอดเกสรตัวเมียที่บ้านเดิมที่ ถ้าใช้มือเอื้อมไม่ถึงก็ใช้ไม้ไผ่ช่วย สำหรับสวนขนาดเล็ก อาจใช้ช็อคอกเกสรตัวผู้ไปเคาะใส่ดอกตัวเมียที่บ้านเดิมที่ก็ได้ การช่วยผสมเกสรนี้จะช่วยให้ผลผลิตสูงถึง 90 เปอร์เซ็นต์

3.1.4 วิธีการเก็บเกี่ยว

ต้นปาล์มน้ำมันจะทยอยให้ผลผลิตและเก็บเกี่ยวได้ตลอดปี โดยหลังจากที่เกสรได้รับการผสมแล้วประมาณ 5-6 เดือน ผลปาล์มจะแก่สีพื้นของผลจะมีสีส้มปานกลางและผลจะเริ่มร่วงลงได้ต้น มีข้อสังเกตในการตัดผลปาล์มทะเลาะ พบว่าควรตัดทะเลาะปาล์ม เมื่อมีผลร่วง 2 ผลต่อน้ำหนักทะเลาะ 1 กิโลกรัม ถ้าทะเลาะหนัก 20 กิโลกรัม ควรมีผลร่วงประมาณ 40 ผล ทะเลาะใหญ่ ๆ อาจมีผลถึง 1,500 ผล ซึ่งหนักประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักทะเลาะ ถ้าตัดทะเลาะปาล์มในลักษณะที่กล่าวแล้ว จะได้ปริมาณน้ำมันมากที่สุดและคุณภาพเป็นกรดไม่เกิน 3.5 เปอร์เซ็นต์ เมื่อผ่านโรงงานสกัดน้ำมันคุณภาพน้ำมันที่ได้จะมีกรดไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ เมื่อส่งไปถึงมือผู้รับต่างประเทศ

วิธีการตัดผลปาล์มน้ำมันนั้น ขณะที่ต้นปาล์มยังเตี้ยจะใช้เครื่องมือลักษณะคล้ายสิมที่ลับให้คม ค้ำยาวตามความสูงของต้น แหวงให้ทะเลาะหลุดจากขั้ว ต้นที่สูงใช้สิมแหวงไม่ถึงก็ใช้มีดโค้งตัดที่ปลายไม้ไผ่สำหรับตัดทั้งทางใบและทะเลาะลงมายังพื้นดิน อนึ่งในการตัดผลปาล์มถ้าตัดเร็วเกินไปผลปาล์มยังไม่แก่เต็มที่แม้จะมีกรदन้อย แต่ก็จะให้ น้ำมันน้อยเช่นกัน ผลปาล์มแก่จัดเมื่อยังอยู่บนต้นจะมีกรदन้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ แต่เมื่อตัดทะเลาะลงมาผลปาล์มได้รับความกระทบกระเทือนชอกช้ำ เป็นผลให้เปอร์เซ็นต์ของกรดเพิ่มขึ้น และเมื่อเก็บผลไว้เกินกว่า 1 วันเปอร์เซ็นต์ของกรดจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของผู้รับซื้อ ดังนั้นเมื่อตัดผลปาล์มลงมาจากต้นแล้วต้องรีบขนส่งไปยังโรงงานหรือผู้รับซื้อโดยเร็วไม่เกิน 24 - 36 ชั่วโมง จึงจะเป็นที่เชื่อถือของผู้รับซื้อและได้ราคาตามที่กำหนดไว้

3.1.4.1 การเก็บเกี่ยวทะเลาะปาล์มที่ดี ควรปฏิบัติดังนี้ (สายทิพย์ อุดมะรูป, 2535 : 13-15)

(1) ตัดทะเลาะปาล์มน้ำมันที่สุกพอดี ไม่ควรตัดทะเลาะที่ยังดิบเพราะผลปาล์มจะมีสภาพเป็นน้ำและแป็งอยู่ ยังไม่แปรสภาพเป็นน้ำมัน ส่วนทะเลาะที่สุกเกินไปจะมีกรदनสูงและผลปาล์มสดจะมีราบางชนิดอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

(2) รอบของการเก็บเกี่ยว ในช่วงผลปาล์มออกมากควรเก็บเกี่ยว 7 - 10 วัน และในฤดูแล้งรอบของการเก็บเกี่ยวควรเป็น 15 วัน

(3) ผลปาล์มถูกร่วงที่อยู่บนพื้นดิน บริเวณโคนต้นและกาบต้นควรเก็บออกให้หมด

(4) ก้านทะเลทรายควรรัดให้สั้น โดยต้องตัดให้ติดกับทะเลทราย

(5) พยายามให้ทะเลทรายปล้ำมน้ำมันบอบช้ำน้อยที่สุด โดยต้องระมัดระวังมิให้ตัดถูกผลปล้ำมเพราะถ้าผลปล้ำมแตก หรือมีรอยจะเกิดการบูดเน่าขึ้น ปริมาณกรดไขมันอิสระในผลปล้ำมจะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพน้ำมันปล้ำม

อนึ่ง ผลปล้ำมเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วต้องนำเข้าไปอนโรงงานภายใน 24 ชั่วโมง มิฉะนั้นจะทำให้กรดไขมันอิสระในผลปล้ำมสูง

3.1.4.2 ผลปล้ำมสดทั้งทะเลทรายที่มีคุณภาพดี จะมีลักษณะดังนี้ (สายทิพย์ อุดคมะรูป, 2535 : 13 -15)

(1) ความสด เป็นผลปล้ำมที่ต้องส่งโรงงานภายใน 24 ชั่วโมง

(2) ความสุก ทะเลทรายปล้ำมที่สุกมาตรฐานคือ ลูกปล้ำมชั้นนอกสุดของทะเลทรายร่วงหลุดจากทะเลทรายประมาณ 10 - 30 ลูก เมื่อส่งถึงโรงงาน

(3) ความสมบูรณ์ ลูกปล้ำมเต็มทะเลทรายแสดงถึงการบำรุงรักษาอย่างดี

(4) ความบอบช้ำ ไม่มีควมบอบช้ำ หรือเสียหายรุนแรง

(5) ทะเลทรายเป็นโรค ไม่มีทะเลทรายเป็นโรคใด ๆ หรือนำเสีย

(6) ทะเลทรายสัตว์กิน ไม่มีทะเลทรายสัตว์กินหรือเสียหาย

(7) ความสกปรก ไม่มีสิ่งสกปรกเจือปน เช่น ดิน หิน ทราาย การหุ้มทะเลทราย

(8) ทะเลทรายเปล่า ไม่มีทะเลทรายเปล่าเจือปน

(9) ก้านทะเลทราย ความยาวของก้านทะเลทรายไม่เกิน 2 นิ้ว (5 ซม.)

3.1.5 การให้ผลผลิตปล้ำมน้ำมัน

การให้ผลผลิตของปล้ำมน้ำมันจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างประกอบกันที่สำคัญได้แก่ อายุของปล้ำมน้ำมัน การดูแลรักษาต้นปล้ำมน้ำมัน และสภาพภูมิอากาศหรือฤดูกาล เป็นต้น ส่วนปริมาณการให้ผลผลิตในแต่ละช่วงของการเจริญเติบโตในแต่ละหนึ่งรอบปีจะมีจำนวนที่แตกต่างกัน โดยปกติปล้ำมน้ำมันจะให้ผลผลิตสูงสุดในราวเดือนมิถุนายน - สิงหาคม เฉลี่ยประมาณ 200 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ส่วนระยะที่ปล้ำมน้ำมันให้ผลผลิตปานกลางจะอยู่ระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม และกันยายน - ตุลาคม เฉลี่ยประมาณ 100 กว่ากิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน และระยะที่ปล้ำมน้ำมันให้ผลผลิตต่ำสุดจะอยู่ในช่วงต้นปีและปลายปีระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม และพฤศจิกายน - ธันวาคม โดยเฉลี่ยประมาณ 50 - 80 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน

การคาดคะเนผลผลิตปล้ำมน้ำมัน โดยปกติจะคิดคำนวณจากเนื้อที่การให้ผลผลิตตามอายุของปล้ำมน้ำมันในแต่ละปีคูณกับผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยตามอายุของปล้ำมน้ำมัน นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความสมบูรณ์หรือความเจริญเติบโตของต้นปล้ำมด้วย ทั้งนี้เพราะปล้ำมน้ำมันที่ได้รับการดูแล

รักษาอย่างดีจะให้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าปาล์มน้ำมันที่ปล่อยปละละเลย ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร จากสาเหตุดังกล่าวในการคาดคะเนผลผลิตของปาล์มน้ำมันจึงได้คิดตัวเลขของผลผลิตเอาไว้ 2 ค่า คือ ผลผลิตขั้นต่ำ และผลผลิตขั้นสูงที่คาดว่าจะได้รับ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลผลิตขั้นต่ำและขั้นสูงที่คาดว่าจะได้รับตามอายุปาล์ม

อายุปาล์ม (ปี)	ผลผลิตขั้นต่ำ (ตัน/ไร่/ปี)	ผลผลิตขั้นสูง (ตัน/ไร่/ปี)
4	1.0	1.4
5	1.5	2.2
6	1.8	2.6
7	2.0	2.9
8	2.3	3.1
9	2.3	3.1
10	2.1	3.0
11	1.8	2.9
12	1.8	2.9

ที่มา : ปาล์มน้ำมัน, คณะกลุ่มเกษตรกรัตถุจร : 2531, 56 - 57.

การให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันในสภาพปกติของประเทศไทยโดยทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้ ปาล์มน้ำมันที่มีอายุ 4 ปี จะให้ผลผลิตเฉลี่ย 1.2 ตันต่อไร่ต่อปี ปาล์มน้ำมันที่มีอายุ 5 ปี จะให้ผลผลิตเฉลี่ย 1.85 ตันต่อไร่ต่อปี และปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตสูงสุด เมื่ออายุ 8 - 10 ปี จะให้ผลผลิตเฉลี่ย 2.65 ตันต่อไร่ต่อปี จากนั้นผลผลิตจะเริ่มลดลงเมื่ออายุ 11 - 13 ปี จะให้ผลผลิตเฉลี่ย 2.35 ตันต่อไร่ต่อปี (คณะกลุ่มเกษตรกรัตถุจร, 2531 : 56 - 57)

3.2 สถานการณ์การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันของโลก

3.2.1 แหล่งผลิตและปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมัน

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของโลกมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. 2543 มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 9,620,501 เฮกแตร์ เพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2534 ที่มีพื้นที่ปลูก 6,465,034 เฮกแตร์ คิดเป็นร้อยละ 48.81 และเมื่อพิจารณาดูพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันรายทวีปพบว่า ในปี พ.ศ. 2543 ทวีปเอเชีย มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด คือ 5,198,000 เฮกแตร์ คิดเป็นร้อยละ 54.03 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมด รองลงมาคือทวีปแอฟริกา อเมริกาใต้ อเมริกาเหนือ-อเมริกากลาง และ

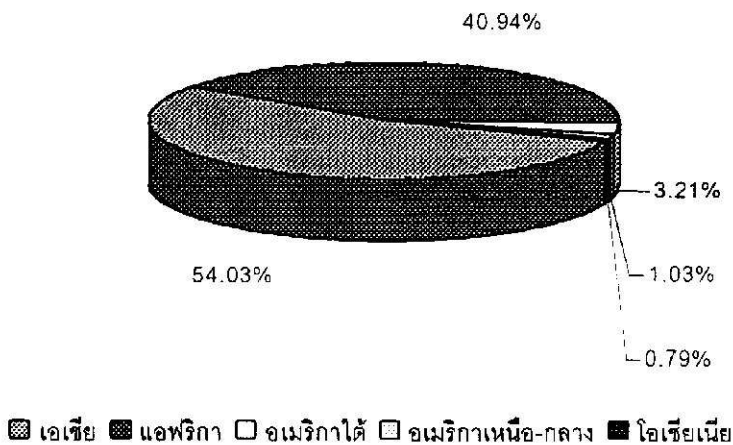
โอเชียเนีย มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 3,938,800 308,701 99,000 และ 76,000 เฮกตาร์ ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.94 3.21 1.03 และ 0.79 ของพื้นที่ปลูกปาล์มทั้งหมด ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันแยกรายทวีป ปี พ.ศ. 2534 - 2543

หน่วย : เฮกตาร์

ปี	โลก	เอเชีย	แอฟริกา	อเมริกาใต้	อเมริกาเหนือ-กลาง	โอเชียเนีย
2534	6,465,034	2,756,747	3,365,050	229,587	61,650	52,000
2535	6,782,632	2,928,368	3,492,165	237,655	66,444	58,000
2536	7,151,950	3,130,808	3,650,893	238,438	68,811	63,000
2537	7,504,748	3,383,240	3,708,756	265,150	80,602	67,000
2538	7,963,065	3,627,644	3,904,791	275,364	85,266	70,000
2539	8,376,885	4,001,030	3,925,050	293,818	86,987	70,000
2540	8,659,721	4,309,023	3,894,950	299,414	85,334	71,000
2541	8,995,229	4,618,607	3,911,150	302,017	91,455	72,000
2542	9,283,499	4,879,338	3,937,650	298,511	92,000	76,000
2543	9,620,501	5,198,000	3,938,800	308,701	99,000	76,000
อัตราเพิ่ม	4.49	7.3	1.67	3.56	4.94	3.73

ที่มา : FAO, 2001

รูปที่ 3.1 กราฟแสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของทวีปต่างๆ ปี พ.ศ. 2543

จากข้อมูลปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศต่าง ๆ ในรอบ 10 ปี (ปี พ.ศ. 2534 - 2544) ที่ผ่านมามีภาคเอเชียสามารถผลิตปาล์มน้ำมันได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.67 ของการผลิตโลก รองลงมาได้แก่ทวีป แอฟริกา อเมริกาใต้ อเมริกาเหนือ-กลาง และโอเชียเนีย ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 14.07, 4.10, 1.34 และ 1.08 ตามลำดับ (ที่มา : FAO, 2001)

ในปี พ.ศ. 2543 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกผลิตปาล์มน้ำมันได้ผลผลิตรวม 116,315,484 ตัน ซึ่งสามารถแสดงการผลิตเป็นรายประเทศได้ดังนี้

ในเอเชีย ประเทศมาเลเซียผลิตได้ 56,600,000 ตัน หรือร้อยละ 48.66 รองลงมาคือ ประเทศอินโดนีเซียผลิตได้ 34,000,000 ตัน หรือร้อยละ 29.23 ประเทศไทยผลิตได้ 3,403,731 ตัน หรือร้อยละ 2.93 ประเทศจีนผลิตได้ 640,000 ตัน หรือร้อยละ 0.55

ในแอฟริกา ประเทศไนจีเรียผลิตได้ 8,000,000 ตัน หรือร้อยละ 6.88 ประเทศแคมเมอรูนผลิตได้ 1,050,000 ตัน หรือร้อยละ 0.90 ประเทศกินนาศผลิตได้ 920,000 ตัน หรือร้อยละ 0.79 ประเทศกินีผลิตได้ 830,000 ตัน หรือร้อยละ 0.71

ในอเมริกาเหนือ-กลาง ประเทศฮอนดูรัสผลิตได้ 704,927 ตัน หรือร้อยละ 0.61 ประเทศคอสตาริกาผลิตได้ 500,000 ตัน หรือร้อยละ 0.43 ประเทศกัวเตมาลาผลิตได้ 340,000 ตัน หรือร้อยละ 0.29 และประเทศเม็กซิโกผลิตได้ 70,000 หรือร้อยละ 0.06

ในอเมริกาใต้ ประเทศโคลัมเบียผลิตได้ 2,470,000 ตัน หรือร้อยละ 2.12 ประเทศเอกวาดอร์ผลิตได้ 952,140 ตัน หรือร้อยละ 0.82 ประเทศบราซิลผลิตได้ 387,500 ตัน หรือร้อยละ 0.33

ในโอเชียเนีย ประเทศปาปัวนิวกินีผลิตได้ 1,000,000 ตัน หรือร้อยละ 0.86 และในภูมิภาคอื่น ๆ 1,532,186 ตัน หรือร้อยละ 1.75

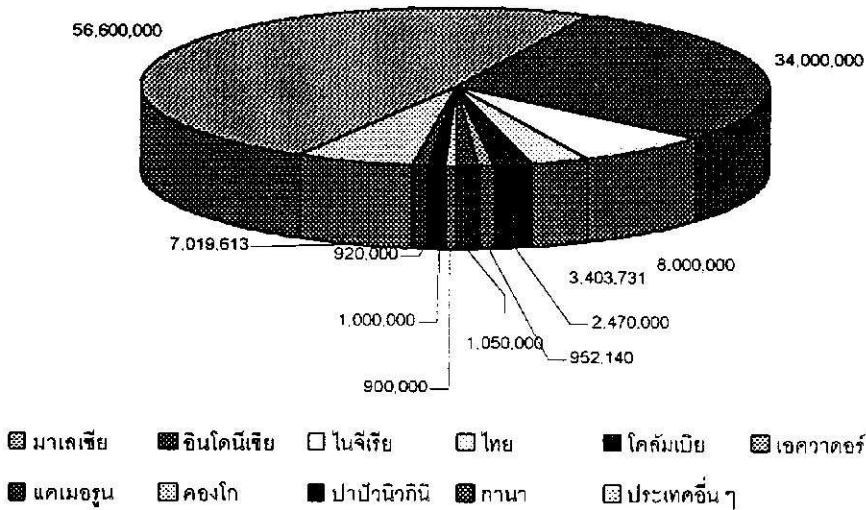
จากผลผลิตของประเทศต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุปประเทศผู้ผลิตปาล์มน้ำมันได้มาก 10 อันดับแรกของโลก มีดังนี้ (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันรายประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2534 – 2543

หน่วย : ตัน

ประเทศ	ปี										อัตราเพิ่ม
	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	
รวมทั้งโลก	63,064,602	66,670,604	78,342,461	81,022,670	87,925,100	92,463,796	99,088,840	98,008,880	111,914,425	116,315,484	6.61
มาเลเซีย	31,500,000	33,200,000	39,700,000	38,800,000	42,200,000	44,030,000	47,670,000	43,840,000	55,000,000	56,600,000	6.04
อินโดนีเซีย	12,153,216	13,244,564	17,110,000	20,040,000	22,400,000	24,490,000	26,930,000	29,510,000	31,250,000	34,000,000	11.50
ไนจีเรีย	6,500,000	6,800,000	7,200,000	7,250,000	7,800,000	7,750,000	7,750,000	7,800,000	8,000,000	8,000,000	2.18
ไทย	1,315,990	1,351,917	1,827,307	1,922,516	2,255,453	2,688,000	2,680,342	2,464,773	3,512,370	3,403,731	10.85
โคลัมเบีย	1,615,866	1,691,644	1,750,000	1,681,700	1,842,900	1,914,300	2,042,900	2,057,200	2,400,000	2,470,000	4.67
เอกวาดอร์	872,741	902,063	947,231	1,081,600	1,025,310	1,043,088	1,357,616	1,503,020	952,140	952,140	2.53
แคเมอรูน	930,000	930,000	950,000	950,000	1,000,000	1,000,000	1,050,000	1,050,000	1,050,000	1,050,000	1.66
คองโก	1,030,840	1,036,000	1,041,000	1,046,000	1,061,000	1,072,000	950,000	900,000	900,000	900,000	-1.95
ปาปัวนิวกินี	771,115	892,104	985,033	988,251	983,592	990,000	1,030,000	990,000	1,000,000	1,000,000	2.00
กานา	850,000	870,000	870,000	870,000	850,000	780,000	780,000	920,000	920,000	920,000	0.60
ประเทศอื่น ๆ	5,524,834	5,752,312	5,961,890	6,392,603	6,506,845	6,706,408	6,847,982	6,973,887	6,929,915	7,019,613	2.71

ที่มา : FAO, 2000

รูปที่ 3.2 กราฟแสดงปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2543

3.2.1 ปริมาณการส่งออกและนำเข้าน้ำมันปาล์ม

การผลิตน้ำมันปาล์มของโลกในระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2542 จะเห็นได้ว่าผลผลิตรวมของน้ำมันปาล์มที่ผู้ผลิตรายสำคัญของโลกสามารถผลิตได้ 10,619,808 ตัน ในปี พ.ศ. 2534 และผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 19,981,305 ตันในปี พ.ศ. 2542 โดยมีประเทศแถบเอเชียเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ เช่น มาเลเซียผลิตได้มากที่สุด 10,553,920 หรือร้อยละ 52.82 รองลงมาอินโดนีเซีย 6,250,000 ตัน หรือร้อยละ 31.28 ส่วนไนจีเรีย และไทยผลิตได้ 896,000 และ 707,000 ตัน หรือร้อยละ 4.48 และ 3.54 ตามลำดับส่วนประเทศอื่นๆ ผลิตได้เป็นลำดับรองลงมา ตามลำดับ(ตารางที่ 3.4)

ปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของโลกในปี พ.ศ. 2542 มีปริมาณ 16,180,535 ตัน โดยมีประเทศส่งออกที่สำคัญอยู่ในแถบเอเชีย ได้แก่ ประเทศมาเลเซียส่งออกมากที่สุด 9,744,774 ตัน หรือร้อยละ 60.23 รองลงมาอินโดนีเซีย 3,779,837 ตัน หรือร้อยละ 23.36 ส่วนประเทศอื่นๆ ส่งออกได้เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 3.5)

ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกปี พ.ศ. 2542 มีมากถึง 14,540,988 ตัน โดยมีประเทศอินเดียนำเข้าน้ำมันปาล์มมากที่สุด 3,416,351 ตัน หรือร้อยละ 23.49 รองลงมาคือประเทศจีน 1,403,198 ตัน หรือร้อยละ 9.65 ส่วนประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศในสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ปากีสถาน ฯลฯ นำเข้าน้ำมันปาล์มเป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.4 ปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ปี 2533 - 2542

ประเทศ	ปี										อัตราเพิ่ม
	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	
รวมทั้งโลก	11,440,248	11,870,036	12,854,082	14,157,745	14,727,523	15,891,960	16,979,180	18,273,121	18,148,551	21,019,014	6.56
มาเลเซีย	6,094,622	6,141,353	6,373,460	7,402,930	7,220,630	7,810,546	8,385,890	9,068,730	8,319,680	10,553,920	5.63
อินโดนีเซีย	2,412,612	2,657,600	3,266,250	3,421,448	4,008,060	4,479,670	4,898,658	5,385,458	5,902,178	6,250,000	10.81
ไนจีเรีย	730,000	760,000	792,000	825,000	837,000	860,000	776,000	810,000	845,000	896,000	1.54
ไทย	226,000	234,000	270,000	265,000	300,000	370,000	400,000	449,796	475,042	707,000	11.65
โคลัมเบีย	251,961	290,856	290,470	314,680	353,163	387,646	409,620	440,796	424,198	500,000	7.14
โคตดิวัร์	250,188	263,881	290,020	283,316	285,048	249,417	266,715	248,882	239,995	242,000	-1.24
ปาปัวนิวกินี	145,000	180,000	202,000	222,800	224,800	223,412	271,806	248,882	283,000	299,000	6.86
จีน	180,000	180,000	192,000	200,000	200,000	200,000	202,000	205,000	205,000	205,000	1.48
เอกวาดอร์	150,425	160,618	166,271	170,502	194,668	179,933	187,755	243,556	269,642	171,385	4.19
คองโก	179,000	180,000	181,000	182,000	183,000	186,000	188,000	166,000	157,000	157,000	-1.49
ประเทศอื่น ๆ	820,440	821,728	830,611	870,069	921,154	945,336	992,736	1,006,021	1,027,816	1,037,709	3.07

ที่มา : FAO,2001

ตารางที่ 3.5 ปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2533 - 2542

หน่วย : ตัน

ประเทศ	ปี										อัตราการเพิ่ม
	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	
รวมทั้งโลก	8,652,292	9,026,694	9,409,627	10,358,489	12,064,868	11,687,519	13,133,481	13,917,245	12,813,410	16,180,535	6.50
มาเลเซีย	6,185,966	6,032,288	6,167,241	6,587,359	7,520,485	7,768,336	8,469,774	8,055,797	8,202,136	9,744,774	5.07
อินโดนีเซีย	1,126,871	1,470,292	1,305,232	1,756,346	2,185,702	1,767,451	2,042,640	3,135,738	2,298,438	3,779,837	11.30
เนเธอร์แลนด์	335,627	331,050	322,311	342,646	317,906	450,976	386,044	375,072	465,206	758,436	6.78
เยอรมันนี	127,930	276,868	558,872	282,745	324,691	64,291	429,922	355,149	111,455	94,442	-7.11
ปาปัวนิวกินี	115,623	166,295	206,100	245,700	230,800	186,600	267,000	274,900	212,900	253,800	6.23
จีน	75,300	79,098	54,269	155,738	383,119	263,760	164,282	114,995	41,169	9,015	-12.20
โคติวัวร์	155,715	150,572	176,948	196,778	147,699	120,266	99,930	73,775	102,275	105,375	-7.78
เบลเยียม-ลักเซมเบิร์ก	91,944	85,672	61,361	71,697	51,559	90,603	87,707	123,907	137,792	135,904	6.99
อิตาลี	21,904	25,605	19,805	89,799	73,154	78,715	86,878	102,814	104,127	102,920	19.37
อังกฤษ	60,014	73,624	11,327	31,739	20,993	68,213	48,698	115,110	30,305	34,521	1.74
ประเทศอื่น ๆ	8,745,407	9,113,924	9,594,178	10,513,983	12,258,129	11,877,008	13,391,540	14,160,257	13,075,946	16,460,158	6.58

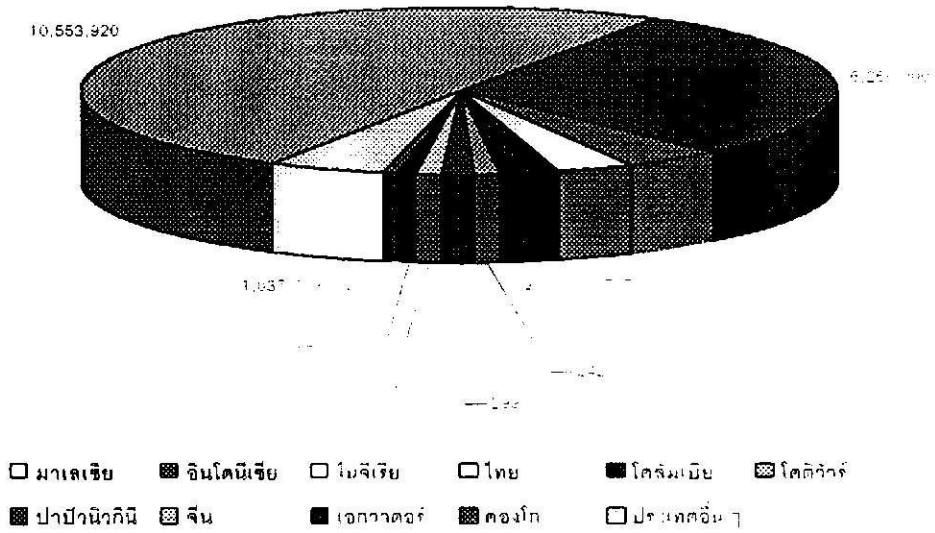
ที่มา : FAO, 2001

ตารางที่ 3.6 ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของประเทศต่างๆ ที่สำคัญของโลก ปี พ.ศ. 2533 – 2542

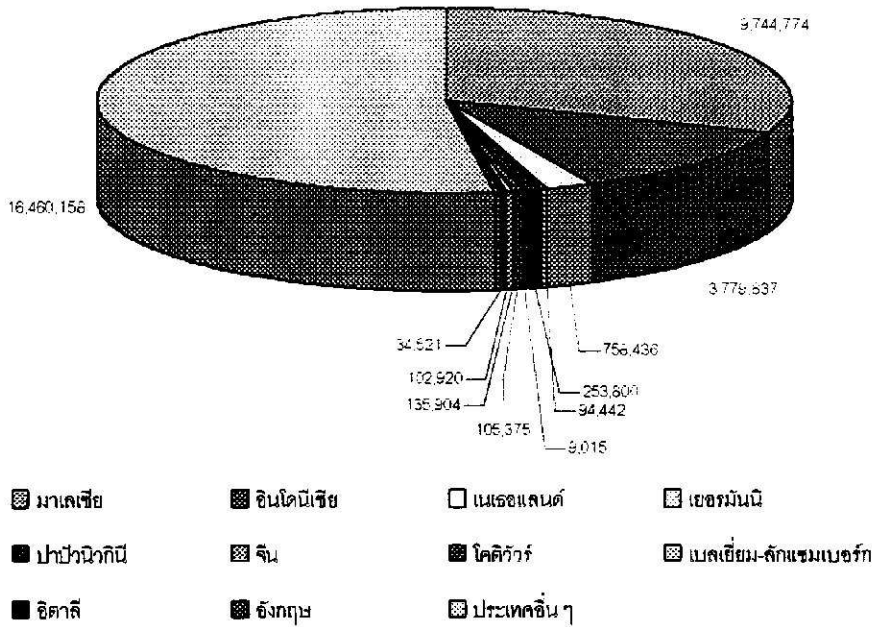
หน่วย : ตัน

ประเทศ	ปี										อัตราเพิ่ม
	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	
รวมทั้งโลก	8,165,608	8,765,742	8,771,756	9,165,626	11,100,833	10,892,914	11,406,342	11,721,869	11,783,940	14,540,988	5.67
จีน	1,235,345	1,122,037	684,858	939,966	1,602,733	1,533,451	1,148,823	1,316,017	1,060,133	1,403,198	2.77
อินเดีย	499,479	259,834	262,529	171,328	379,857	939,574	1,273,601	1,295,046	1,820,511	3,416,351	27.78
ปากีสถาน	642,130	772,436	957,664	1,009,823	1,077,561	1,246,581	1,054,773	912,364	1,142,135	1,025,329	4.23
เยอรมันนี	442,782	812,356	1,004,967	511,124	853,890	414,584	818,188	846,499	492,450	436,162	-2.31
เนเธอร์แลนด์	452,376	445,871	430,413	465,078	538,100	682,068	375,019	237,332	724,842	1,036,063	4.53
อังกฤษ	454,116	542,674	336,323	451,377	433,854	521,431	632,856	608,468	385,850	478,080	1.36
ญี่ปุ่น	318,990	371,207	365,784	404,763	403,162	430,873	433,151	445,199	429,969	364,608	2.11
อียิปต์	329,476	335,433	359,155	460,350	387,145	299,788	386,253	309,526	300,243	561,094	1.51
อิรัก	233,982	74,118	137,318	227,609	288,345	395,482	313,345	342,336	247,155	267,200	9.37
ฝรั่งเศส	207,095	232,963	247,496	182,890	194,903	191,139	209,110	232,409	251,307	281,341	2.03
ประเทศอื่น ๆ	3349837	3796813	3985249	4341318	4941283	4237943	4761223	5176673	4929345	5271562	4.45

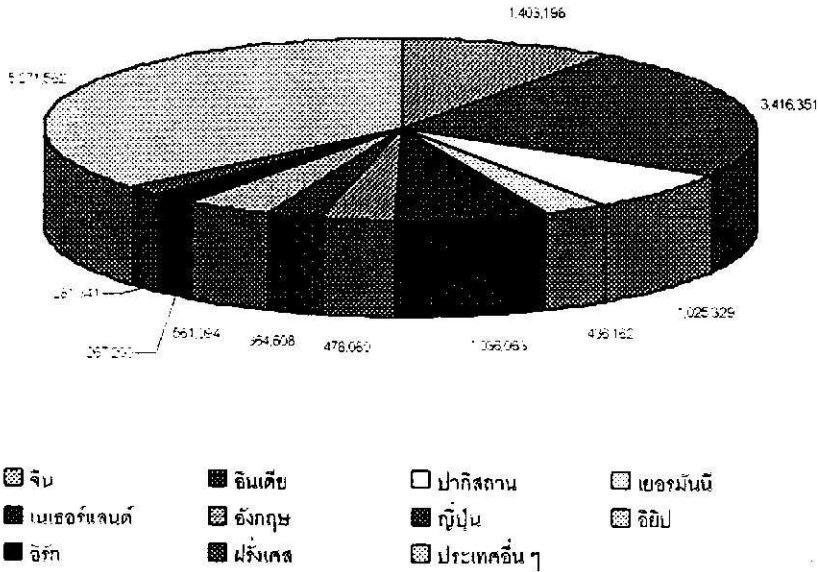
ที่มา : FAO, 2001

รูปที่ 3.3 กราฟแสดงปริมาณผลผลิตน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2542

รูปที่ 3.4 กราฟแสดงปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2542

รูปที่ 3.5 กราฟแสดงปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มของประเทศต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2542

3.2.3 การเคลื่อนไหวของราคาน้ำมันปาล์ม

น้ำมันปาล์มที่ซื้อขายในตลาดโลกส่วนใหญ่มี 4 ชนิดคือ (1) น้ำมันปาล์มดิบ (crude palm oil) (2) น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (RBD palm oil) (3) น้ำมันปาล์มโอเลอินบริสุทธิ์ (RBD palm olein) และ (4) น้ำมันปาล์มสเตอรินบริสุทธิ์ (RBD palm sterin) น้ำมันปาล์มทั้ง 4 ชนิดดังกล่าวมีการซื้อขายกันในตลาดที่เป็นศูนย์กลางน้ำมันปาล์มของโลก 3 แห่ง คือ (1) ทวีปยุโรป มีศูนย์กลางการซื้อขายอยู่ที่เมืองรอตเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ (2) ทวีปอเมริกา มีศูนย์กลางการซื้อขายอยู่ที่เมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา และ (3) ทวีปเอเชีย มีศูนย์กลางการซื้อขายอยู่ที่เมืองกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

การเคลื่อนไหวของราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยในตลาดยุโรป และตลาดมาเลเซีย เมื่อปี พ.ศ. 2534 อยู่ที่ระดับ 15.26 และ 7.75 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ราคาน้ำมันปาล์มดิบเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มาจนสูงสุดในปี พ.ศ. 2541 ราคา 30.20 และ 25.09 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ หลังจากนั้นราคาน้ำมันปาล์มดิบมีแนวโน้มเฉลี่ยลดลงจาก 19.62 และ 14.25 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 13.98 และ 10.49 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2542 และ 2543 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.7 และ 3.8)

ตารางที่ 3.7 ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดยุโรปเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2543

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2534	15.71	15.21	15.66	14.36	14.31	14.00	15.35	15.21	14.54	15.53	16.29	16.92	15.26
2535	17.24	17.19	17.82	18.09	17.55	18.18	17.19	17.19	17.60	17.82	18.59	18.05	17.71
2536	18.45	19.13	18.36	17.64	16.70	16.02	16.29	16.02	15.84	14.99	16.07	18.50	17.00
2537	18.18	17.42	17.78	19.53	21.96	22.86	22.23	25.88	27.63	27.72	31.82	32.36	23.78
2538	29.48	29.75	30.92	28.13	27.50	28.40	29.48	27.72	26.37	27.68	27.32	26.55	28.27
2539	24.08	23.31	23.36	25.29	24.84	22.86	21.42	23.09	24.53	23.94	24.75	25.25	23.89
2540	25.52	26.10	25.16	25.29	24.89	23.99	22.41	22.68	23.63	24.62	25.02	25.47	24.56
2541	27.95	29.66	30.20	30.96	31.73	28.49	29.75	30.33	31.64	31.23	30.65	29.84	30.20
2542	28.44	25.25	22.37	22.91	21.38	17.64	14.36	15.93	17.46	17.15	16.65	15.93	19.62
2543	15.66	14.94	15.71	16.74	14.58	14.18	14.04	13.77	12.96	11.48	11.57	12.11	13.98

ที่มา : www.oilworld.de

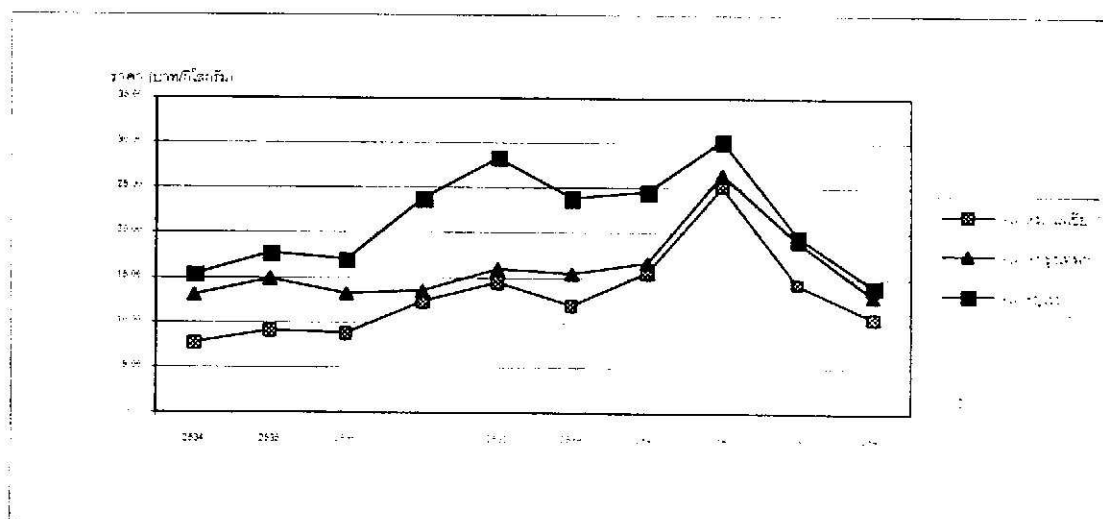
หมายเหตุ : อัตราแลกเปลี่ยน 1 USS เท่ากับ 45 บาท

ตารางที่ 3.8 ราคาน้ำมันปาล์มดิบตลาดมาเลเซียเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2543

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2534	8.12	7.98	7.72	7.24	7.32	7.25	7.81	7.78	7.44	7.87	8.12	8.36	7.75
2535	8.60	8.13	9.52	9.33	9.02	9.28	8.87	8.59	8.82	9.04	9.67	9.37	9.02
2536	9.75	10.13	9.77	9.31	8.60	8.25	8.34	8.22	7.94	7.58	8.13	9.10	8.76
2537	9.32	9.22	9.19	9.47	11.66	12.57	11.62	13.77	14.33	13.95	16.29	17.00	12.37
2538	15.27	15.93	16.35	14.10	14.41	14.51	13.99	13.33	14.08	13.91	13.75	14.52	14.51
2539	12.11	12.05	11.75	12.65	12.72	11.45	10.67	11.58	11.90	11.52	11.92	12.42	11.90
2540	13.60	13.93	13.25	13.40	13.19	12.31	13.74	14.56	16.99	18.65	19.58	23.09	15.52
2541	29.57	27.76	25.15	25.24	25.52	25.07	24.52	24.97	25.35	23.75	23.01	21.20	25.09
2542	20.80	18.15	16.25	16.87	14.48	11.81	10.25	11.82	13.64	12.80	12.32	11.83	14.25
2543	11.24	10.42	11.34	12.04	11.15	10.76	10.84	10.51	10.16	9.26	9.51	8.67	10.49

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544.

รูปที่ 3.6 เปรียบเทียบราคาเฉลี่ยน้ำมันปาล์มดิบในตลาดต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2534 – 2543

3.2.4 ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม

ในอนาคตคาดว่าปริมาณความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มของโลกจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามความต้องการบริโภคน้ำมันพืชรวมของโลก (ตารางที่ 3.9) ในปี พ.ศ. 2533 ปริมาณการใช้น้ำมันปาล์มของโลก 11,010,747 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 17,573,697 ตัน ในปี พ.ศ. 2542 โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ย 4.83 และในภูมิภาคต่างๆ ในโลกก็มีปริมาณความต้องการใช้เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.9 ส่วนแบ่งความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มต่อน้ำมันพืชทั้งหมด

หน่วย : %

รายการ	2535-2540	2541-2545	2546-2550	2551-2555
น้ำมันปาล์มดิบ	17.00	19.20	21.40	22.50
น้ำมันถั่วเหลือง	19.70	19.30	18.90	19.00
น้ำมันเรพซิด	11.10	11.30	15.50	11.70
น้ำมันทานตะวัน	9.20	9.20	9.20	9.10
อื่น ๆ	43.00	41.00	39.00	37.70
รวมของโลก	100.00	100.00	100.00	100.00
(พันตัน)	(90,590)	(104,271)	(118,061)	(132,234)

ที่มา : Proceeding 1998 International Oil Palm Conference

ตารางที่ 3.10 ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มของโลกและภูมิภาคต่างๆ ในโลก
ปี พ.ศ. 2533 - 2542

ปี	ปริมาณความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์ม (ตัน)							
	โลก	แอฟริกา	โอเชียเนีย	เอเชีย	อเมริกาใต้	อเมริกาเหนือ-กลาง	ยุโรป	อื่นๆ
2533	11,010,747	2,260,619	125,376	5,767,214	480,038	556,947	1,552,068	11,010,747
2534	11,855,447	2,399,957	97,486	5,921,129	601,559	548,701	2,020,714	11,855,447
2535	11,401,794	2,481,606	103,335	5,960,124	572,233	535,942	1,748,554	0
2536	12,838,653	2,586,790	112,568	7,188,990	654,524	613,084	1,682,698	0
2537	16,481,894	2,636,327	113,834	10,213,098	698,370	686,923	2,133,342	0
2538	14,377,642	2,640,886	118,045	8,629,370	687,848	435,227	1,866,266	0
2539	14,830,103	2,729,497	123,454	8,570,651	681,899	573,066	2,151,537	0
2540	15,469,686	2,757,030	111,394	9,064,433	771,247	610,086	2,155,498	0
2541	15,649,474	2,785,107	115,961	9,336,571	698,173	550,773	2,162,890	0
2542	17,573,697	3,099,130	120,323	10,727,473	751,206	524,605	2,350,961	0
อัตราเพิ่ม	4.83	2.77	0.93	6.81	4.04	-0.32	3.55	7.39

ที่มา : FAO, 2001

3.3 สถานการณ์การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันในประเทศไทย

3.3.1 แหล่งผลิต ปริมาณและต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน

3.3.1.1 แหล่งผลผลิต การปลูกปาล์มน้ำมันเป็นการค้าเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ในพื้นที่เพาะปลูก 1,540 ไร่ของภาคใต้ทั้งหมด ซึ่งขณะนั้นเกิดปัญหาหารายทางพาราหันมา เศรษฐกิจของภาคใต้ตกต่ำไปด้วย รัฐบาลจึงได้แนะนำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราหันมาปลูกปาล์มน้ำมันควบคู่ไปกับการปลูกยางพาราเพื่อลดความเสี่ยงด้านการตลาด และการพัฒนาการปลูกปาล์มน้ำมันจึงดำเนินการมาตลอดตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2534 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเป็น 914,743 ไร่ ให้ผลผลิตปาล์มสด 1,315,990 ตัน และเพิ่มขึ้นทุกปีจนถึงช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2540 - 2542 พื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 1,096,615 1,128,289 และ 1,450,000 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ให้ผลผลิต 1,096,615 1,128,289 และ 1,254,863 ไร่ (ตารางที่ 3.11)

สำหรับแหล่งเพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญอยู่ในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร สตูล และตรัง เป็นต้น โดยจังหวัดกระบี่มีพื้นที่ให้ผลผลิตในปี พ.ศ. 2543 มากที่สุด 475,846 ไร่

คิดเป็นร้อยละ 36.56 ของพื้นที่ให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศ และให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันสด 1,243,861 ตัน คิดเป็นร้อยละ 37.71 ของผลผลิตทั้งประเทศ รองลงมาคือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร มีพื้นที่ให้ผลผลิต 370,229 และ 259,349 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 28.44 และ 19.93 ของพื้นที่ให้ผลผลิตทั้งประเทศ ตามลำดับ และให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันสด 965,557 และ 635,146 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.27 และ 19.26 ของผลผลิตทั้งประเทศ ตามลำดับ และจังหวัดสตูล ตรัง มีพื้นที่ให้ผลผลิต 64,383 และ 49,454 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.95 และ 3.78 ของพื้นที่ให้ผลผลิตทั้งประเทศ ตามลำดับ และให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันสด 151,493 และ 116,613 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.59 และ 3.54 ของผลผลิตทั้งประเทศ ตามลำดับ ส่วนจังหวัดอื่น ๆ มีพื้นที่ให้ผลผลิตรวมกัน 82,357 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.33 ของพื้นที่ให้ผลผลิตทั้งประเทศ และมีผลผลิตรวมร้อยละ 5.63 ของผลผลิตทั้งหมด เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าพื้นที่ให้ผลผลิตของทั้ง 5 จังหวัด เป็นร้อยละ 93.66 ของพื้นที่ให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศ และให้ผลผลิตรวมคิดเป็นร้อยละ 94.37 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศ และพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ รวมเป็นร้อยละ 6.33 ของพื้นที่ให้ผลผลิตทั้งประเทศ ให้ผลผลิตรวมร้อยละ 5.63 ของผลผลิตทั้งประเทศ (ตารางที่ 3.12) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544)

ตารางที่ 3.11 พื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่ให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยปี พ.ศ. 2534 - 2544

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)
2534	914,743	645,219
2535	957,597	675,000
2536	968,000	833,075
2537	1,013,682	869,753
2538	1,050,823	918,838
2539	1,022,851	937,500
2540	1,096,615	1,031,250
2541	1,280,000	1,128,289
2542	1,450,000	1,245,863
2543	1,424,595	1,301,618
2544*	1,504,959	1,381,191
อัตราเพิ่ม	5.15	7.67

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544

ตารางที่ 3.12 พื้นที่ให้ผลผลิต ผลผลิตรวม และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของปาล์มน้ำมันของไทย
แยกรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2543

จังหวัด	พื้นที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)
ระยอง	1,985	3,750	1,889
ชลบุรี	17,929	34,531	1,926
ประจวบคีรีขันธ์	34,491	80,123	2,323
ชุมพร	259,349	635,146	2,449
ระนอง	5,908	15,119	2,559
สุราษฎร์ธานี	370,229	965,557	2,608
พังงา	8,009	19,101	2,385
กระบี่	475,846	1,243,861	2,614
ตรัง	49,454	116,613	2,358
นครศรีธรรมราช	3,695	9,090	2,460
สงขลา	10,072	23,659	2,349
สตูล	64,383	151,493	2,353
ยะลา	80	131	1,640
นราธิวาส	188	308	1,640
ภาคกลางและภาคตะวันออก	54,405	118,404	2,176
ภาคใต้	1,247,213	3,180,078	2,550
รวมทั้งประเทศ	1,301,618	3,298,482	2,534

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544

3.3.1.2 ปริมาณผลผลิตและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ปาล์มน้ำมันจะเก็บผลผลิตเมื่ออายุ 3 ปีขึ้นไป โดยจะให้ผลผลิตตลอดทั้งปี ปริมาณผลผลิตจะเริ่มสูงขึ้นตามลำดับจนถึงปีที่ 9 - 10 ปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตสูงสุด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับ การดูแลบำรุงรักษา หลังจากนั้นปริมาณผลผลิตจะค่อยๆ ลดลง จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าปาล์มน้ำมันของประเทศไทยจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุ 4 ปี ซึ่งจะให้ผลผลิตเฉลี่ย 733 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เช่น เมื่อปาล์มน้ำมันอายุ 5 ปี ให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,392 กิโลกรัมต่อไร่ และจะ

ให้ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1,707 กิโลกรัมต่อไร่ ในปีที่ 7 เมื่อปาล์มน้ำมันมีอายุ 11 - 13 ปี จะให้ผลผลิตเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 2,558 2,442 และ 2,556 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ หลังจากนั้นผลผลิตปาล์มน้ำมันจะค่อย ๆ ลดลง เมื่ออายุ 14 ปี โดยจะให้ผลผลิตเฉลี่ย 2,271 กิโลกรัมต่อไร่ และลดลงเหลือ 2,337 กิโลกรัมต่อไร่ และ 1,888 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อปาล์มน้ำมันอายุ 15 ปี และ 19 ปี ตามลำดับ จากตารางที่ 3.13 เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตต่อไร่ของประเทศไทยกับประเทศมาเลเซียแล้ว จะเห็นได้ว่าปาล์มน้ำมันของมาเลเซียจะให้ผลผลิตตั้งแต่อายุ 3 ปี ให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,040 กิโลกรัมต่อไร่ โดยผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่จะเพิ่มขึ้น ตามลำดับจนปาล์มน้ำมันอายุ 7 - 8 ปี จะให้ผลผลิตสูงสุด 3,200 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากนั้นผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่จะเริ่มลดลงเหลือ 3,120 3,040 2,960 2,880 และ 2,690 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อปาล์มน้ำมันอายุ 9, 11, 13, 16 และ 18 ปี ตามลำดับ

หากพิจารณาผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของปาล์มน้ำมันในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2543 พบว่าในปี พ.ศ. 2534 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 2,040 กิโลกรัม ในปี พ.ศ. 2535 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงเหลือต่ำสุดเท่ากับ 2,003 กิโลกรัม หลังจากนั้นก็เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 - 2539 โดยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 2,219 2,210 2,455 และ 2,628 กิโลกรัม ตามลำดับ และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงอีกครั้งในปี 2540 - 2541 เท่ากับ 2,444 และ 2,185 กิโลกรัม ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2542 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของปาล์มน้ำมันของไทยเพิ่มขึ้นสูงสุดเท่ากับ 2,799 กิโลกรัม (ตารางที่ 3.14) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544)

ตารางที่ 3.13 เปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ปาล์มน้ำมันในแต่ละช่วงอายุของไทยกับมาเลเซีย

(หน่วย : กิโลกรัมต่อไร่)

อายุ (ปี) ^{1/}	ไทย ^{2/}	มาเลเซีย ^{3/}	ผลต่าง
3	-	1,040	1,040
4	733	2,400	1,667
5	1,392	2,960	1,568
6	1,707	3,120	1,413
7	1,945	3,200	1,255
8	2,091	3,200	1,109
9	2,276	3,120	844
10	2,289	3,120	831
11	2,558	3,040	482
12	2,442	3,040	598
13	2,556	2,960	404
14	2,337	2,960	623
15	2,271	2,960	689
16	2,239	2,880	641
17	1,798	2,880	1,082
18	1,941	2,690	749
19	1,888	*	*
20 ขึ้นไป	*	*	*

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2539 : 97

1/ หมายถึง อายุของปาล์มน้ำมัน เช่น ช่วงอายุ 3 - 4 ปี ปาล์มน้ำมันจะเริ่มให้ผลผลิต

2/ และ 3/ หมายถึง เฉลี่ย 3 ปี (2528 - 2530)

ตารางที่ 3.14 พื้นที่ให้ผลผลิต ปริมาณผลผลิต และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ปาล์มน้ำมันของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534 – 2543

ปี	พื้นที่ให้ผลผลิต ¹ (ไร่)	ผลผลิต ¹ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ² (กิโลกรัม)
2534	645,219	1,315,990	2,040
2535	675,000	1,351,917	2,003
2536	833,075	1,827,307	2,193
2537	869,750	1,922,516	2,210
2538	918,835	2,255,453	2,455
2539	1,022,851	2,688,000	2,628
2540	1,096,615	2,680,342	2,443
2541	1,128,289	2,464,773	2,185
2542	1,300,000	3,512,370	2,799
2543	1,301,618	3,403,731	2,615
อัตราเพิ่มเฉลี่ย	8.01	10.85	2.99

¹ ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544

² คำนวณจาก : ผลผลิต / พื้นที่ให้ผลผลิต

3.3.1.3 ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของไทย ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรง ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด และค่าใช้จ่ายปัจจัยอื่น ๆ เมื่อพิจารณาต้นทุนการผลิตผลปาล์มสด ในปี พ.ศ. 2538 - 2542 พบว่า ต้นทุนผันแปรเท่ากับร้อยละ 55.56 57.77 60.12 64.43 และ 65.42 ของต้นทุนรวมต่อไร่ ตามลำดับ และมีต้นทุนคงที่เท่ากับร้อยละ 44.44 42.23 39.88 35.57 และ 34.58 ของต้นทุนรวมต่อไร่ ตามลำดับ และหากพิจารณาถึงต้นทุนต่อกิโลกรัม มีค่าเท่ากับ 1.41 1.33 1.52 1.90 และ 1.52 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.15 ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยทั้งประเทศ ปีการเพาะปลูก
2538/2539 - 2542/2543

หน่วย : บาท

รายการ	ปีการเพาะปลูก				
	2538/2539	2539/2540	2540/2541	2541/2542	2542/2543
ต้นทุนผันแปรต่อไร่	1,847.90	2,022.27	2,228.63	2,677.38	2,796.05
ค่าวัสดุ	916.94	961.30	1,201.25	1,430.34	1,344.01
อื่น ๆ	175.72	191.32	183.44	269.49	283.27
ต้นทุนคงที่ต่อไร่	1,478.06	1,478.06	1,478.06	1,478.06	1,478.06
ต้นทุนรวมต่อไร่	3,325.96	3,500.33	3,706.69	4,155.44	4,274.11
ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	1.35	1.33	1.52	1.90	1.52

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร, 2542

3.3.2 การตลาดปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

3.3.2.1 โครงสร้างการตลาด ปาล์มน้ำมันมีโครงสร้างการตลาดไม่ซับซ้อน เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ไม่สามารถนำไปแปรรูปอย่างอื่นได้ นอกจากเป็นวัตถุดิบของโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์ม และปาล์มน้ำมันยังมีลักษณะพิเศษคือ เมื่อตัดทะลายแล้วต้องรีบบรรทุกส่งโรงงานแปรรูปน้ำมันให้เร็วที่สุด เพราะหากทิ้งไว้นานจะเกิดการครดไขมันอิสระในผลปาล์มน้ำมันสูง มีผลทำให้น้ำมันที่สกัดได้มีคุณภาพต่ำ

3.3.2.2 วิธีการตลาดของปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม

(1) ลักษณะสวนปาล์มน้ำมัน มีทั้งสวนขนาดใหญ่ และสวนขนาดเล็ก กรณีสวนขนาดใหญ่อาจจะลงทุนในรูปแบบบริษัท หรือผู้ประกอบการเพียงผู้เดียว และใช้เงินลงทุนในการจัดการสวนสูง เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ผลผลิตต่อไร่ที่ได้รับจึงสูง และจำหน่ายให้กับโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดใหญ่โดยตรงในลักษณะของปาล์มน้ำมันสดทั้งทะลาย และในกรณีสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็ก ผู้ประกอบการมีหลายลักษณะ คือ เกษตรกรรายย่อย สมาชิกนิคมสร้างตนเอง และสมาชิกสหกรณ์นิคม ซึ่งมีเงินทุนในการจัดการสวนน้อย ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้จึงมีจำนวนน้อยคุณภาพต่ำ และขายให้กับผู้รวบรวม หรือพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อถึงหน้าสวน

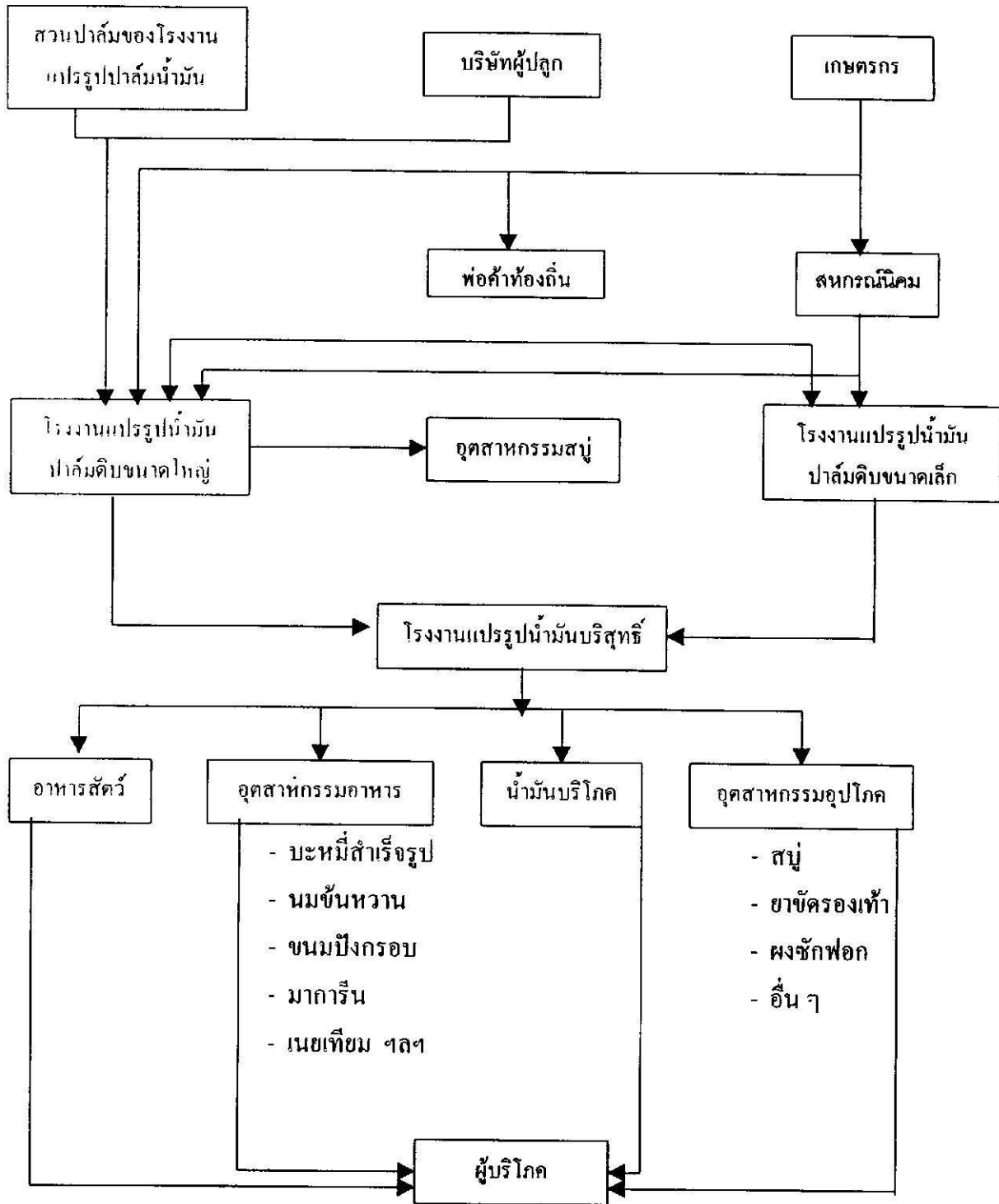
สำหรับผลผลิตปาล์มน้ำมันสดที่ได้ผู้ประกอบการสวนปาล์มน้ำมันไม่ได้ทำการคัดเกรด หรือจัดคุณภาพ เมื่อตัดทะลายแล้วก็จะขายแบบละทั้งทะลายใหญ่และทะลายเล็ก และอาจมีทะลายดิบ ทะลายเน่า สิ่งสกปรก ตลอดจนผลปาล์มร่วง หรือผลปาล์มที่เสียหายจากสัตว์กักกันคิดรวมไปด้วย ซึ่งจะขายให้โรงงาน หรือผู้รับซื้อหน้าสวน

(2) ผู้รวบรวมหรือพ่อค้าท้องถิ่น เมื่อผู้รวบรวมหรือพ่อค้าท้องถิ่นรับซื้อผลปาล์ม น้ำมันจากเกษตรกรแล้ว จะรวบรวมไปขายให้กับโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์ม โดยแยกขายผลปาล์ม น้ำมันสดทั้งทะลายให้กับโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดใหญ่ และผลปาล์มน้ำมันร่วงให้กับโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มคิขขนาดเล็ก โดยไม่มีการแปรสภาพผลผลิตหรือคัดเกรด

(3) โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์ม แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

ก. โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มคิขขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ซึ่งโรงงานแปรรูป น้ำมันปาล์มคิขขนาดใหญ่ จะรับซื้อผลปาล์มน้ำมันจากสวนขนาดใหญ่ สวนขนาดกึ่ง ตลอดจนผู้รวบรวมหรือพ่อค้าในท้องถิ่น และอีกส่วนหนึ่งจากสวนของบริษัทตนเอง โรงงานขนาดใหญ่ดังกล่าวจะมีเครื่องจักรที่ทันสมัย สำหรับตีผลปาล์มให้ออกจากทะลายได้สะดวก น้ำมันที่สกัดได้เป็นน้ำมันที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะที่จะนำไปใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์อุปโภคและบริโภค ส่วนโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มคิขขนาดเล็ก จะรับซื้อผลปาล์มน้ำมันร่วงหรือปาล์มน้ำมันที่เอา ออกจากทะลายแล้วจากผู้รวบรวม หรือพ่อค้าท้องถิ่น โดยไม่มีการแยกเกรดหรือคัดคุณภาพ จะใช้แรงงานคนในการคัดแยกผลปาล์มเป็นส่วนใหญ่ และเป็นโรงงานที่ดัดแปลงมาจากโรงงานแปรรูป น้ำมันมะพร้าว มีบางแห่งที่สร้างเพื่อแปรรูปน้ำมันปาล์ม น้ำมันที่สกัดได้เป็นน้ำมันผสมระหว่าง น้ำมันจากเนื้อนอกและน้ำมันจากเมล็ดใน มีกรดไขมันอิสระสูงประมาณร้อยละ 10 - 15 มีคุณภาพต่ำไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์อุปโภคและบริโภค แต่สามารถใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ได้

ข. โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะรับซื้อน้ำมันปาล์มคิขจากโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มคิขที่เป็นหุ้นส่วนเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และน้ำมันที่แปรรูปได้จะนำไปใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภค เช่น ผลิตเป็นน้ำมันปรุงอาหาร ผลิตเป็นเนยเทียม คอฟฟี่เมท เครื่องสำอาง สบู่ เป็นต้น (รูปที่ 3.7)

รูปที่ 3.7 วิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2537 : 4.

3.3.2.3 การตลาดในประเทศไทย เป็นพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจการตลาด ปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม มีลักษณะดังนี้

(1) ลักษณะตลาด

ก. ผลปาล์มน้ำมันสด เป็นตลาดที่แข่งขันโดยสมบูรณ์มีเกษตรกรจำนวนมาก และผลปาล์มน้ำมันสดมีสภาพไม่แตกต่างกันทางกายภาพ

ข. น้ำมันปาล์มดิบ เป็นตลาดผู้ซื้อน้อยราย มีโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ 38 โรงงาน

ค. น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ เป็นตลาดที่มีผู้ขายน้อยราย และจะต้องแข่งขันกับสินค้าอื่น ๆ โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์มี 12 โรงงาน

(2) การกำหนดราคา

ก. ผลปาล์มน้ำมันสด โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบเป็นผู้กำหนดอุปสงค์และอุปทานของผลปาล์มน้ำมันสด

ข. น้ำมันปาล์มดิบ ขึ้นอยู่กับโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ที่จะกำหนดการต่อรองราคาอุปสงค์ และอุปทานของน้ำมันปาล์มดิบ

ค. น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของน้ำมันปาล์มที่ใช้บริโภคโดยตรง อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมอุปโภค และน้ำมันพืชชนิดอื่น ที่ถูกควบคุมราคาไว้ที่ลิตรละ 30 บาท (เฉพาะน้ำมันบรรจุขวด)

(3) การซื้อขาย

ก. ผลปาล์มน้ำมันสด จะมีการซื้อขายกันโดยทันที แต่จะต้องส่งโรงงานภายใน 24 ชั่วโมงหลังจากเก็บเกี่ยว

ข. น้ำมันปาล์มดิบ มีการซื้อขายแบบล่วงหน้าในระยะเวลา 12 เดือน มีประมาณร้อยละ 30 ระยะปานกลาง 3-5 เดือน มีประมาณร้อยละ 40 และโดยทันทีประมาณร้อยละ 30

ค. น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะมีการตกลงซื้อขายกันเป็นระยะยาวประมาณร้อยละ 50 และโดยทันทีประมาณร้อยละ 50 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2537 : 3-5)

3.3.3 ปริมาณการส่งออกและนำเข้าปาล์มน้ำมัน, น้ำมันปาล์ม

ในช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐบาลได้ส่งเสริมระบบการผลิตปาล์มน้ำมันให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น เพื่อที่จะผลิตน้ำมันปาล์มตอบสนองกับความต้องการใช้ภายในประเทศให้เพียงพอ แต่การผลิตในแต่ละปียังมีปริมาณไม่เพียงพอ ทำให้ประเทศไทยต้องมีการนำเข้าในระหว่างปี 2533 - 2542 เป็นปริมาณ 3,456 3,707 14,995 8,558

10,900 25,035 41,603 38,487 23,369 และ 35,909 ตัน ตามลำดับ และมีปริมาณการส่งออก ระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2542 เป็นปริมาณ 502 2,637 2,942 2,056 19,825 11,661 6,260 58,733 34,341 และ 75,020 ตัน ตามลำดับ (ตารางที่ 3.16)

ตารางที่ 3.16 ปริมาณผลผลิต ส่งออก และนำเข้าน้ำมันปาล์มของไทย ปี พ.ศ. 2533 - 2542

หน่วย : ตัน

ปี	น้ำมันปาล์ม					
	ผลผลิต	%±	การส่งออก	%±	การนำเข้า	%±
2533	226,000	-	502	-	3,456	-
2534	234,000	3.54	2,637	25.30	3,707	7.26
2535	270,000	15.38	2,942	11.57	14,995	304.50
2536	265,000	- 1.85	2,056	- 30.12	8,558	- 2.93
2537	300,000	13.21	19,825	864.25	10,900	27.37
2538	370,000	23.33	11,661	- 41.18	25,035	129.68
2539	400,000	8.11	6,260	- 46.32	41,603	66.18
2540	449,796	12.45	58,733	838.23	38,487	- 7.49
2541	475,042	5.61	34,341	- 41.53	23,369	- 39.28
2542	707,000	48.83	75,020	118.46	35,909	53.66
อัตราเพิ่ม	11.65		48.97		26.81	

ที่มา : FAO, 2001

3.3.4 การเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ราคาของปาล์มน้ำมันภายในประเทศมีหลายลักษณะ เช่น ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ มีทั้งผลปาล์มน้ำมันสดทั้งทะลาย และผลปาล์มน้ำมันสดร่วงคละ ส่วนราคาน้ำมันปาล์มมีทั้งราคาน้ำมันปาล์มดิบ และราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

3.3.4.1 ราคาผลปาล์มสดที่เกษตรกรขายได้ เป็นราคาที่ซื้อขายกันระหว่างเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลาง และโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ ราคาจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างรวดเร็ว และรัฐบาลไม่มีการประกาศราคาน้ำมันปาล์ม เหมือนกับราคาขางพารา ทำให้เกษตรกรไม่ทราบภาวะการขึ้นลงของราคา และการซื้อขายผลปาล์มน้ำมันสดของเกษตรกรกับพ่อค้าคนกลาง และโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ มีวิธีการ 3 วิธี คือ

(1) การซื้อขายโดยใช้ราคาปาล์มน้ำมันสดทั้งทะเลสาบ โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบจะกำหนดระดับราคาที่จะรับซื้อปาล์มน้ำมันทั้งทะเลสาบที่มีความสมบูรณ์ในราคาที่เหมาะสม เมื่อเกษตรกรนำผลปาล์มน้ำมันมาขายหากไม่มีความสมบูรณ์ตราที่กำหนดจะหักข้อบกพร่องต่าง ๆ ออกข้อละ 5 เปอร์เซ็นต์ กล่าวคือ ปาล์มน้ำมันทั้งทะเลสาบที่สมบูรณ์ต้องมีลักษณะ ดังนี้

- ก. น้ำหนักทะเลสาบมากกว่า 15 กิโลกรัม
- ข. ส่งถึงโรงงานภายใน 24 ชั่วโมง
- ค. สุกพอดี ไม่ดิบเกินไป หรือคล้ไวนานเน่าเสียหรือเป็นเชื้อรา
- ง. ก้านทะเลสาบไม่ยาวเกินไป และสภาพผลปาล์มไม่ช้ำมาก
- จ. มีสิ่งสกปรกปนมากับทะเลสาบ เช่น เศษหิน ดินทราย ไม่เกิน 1 เปอร์เซ็นต์

(2) การซื้อขายโดยใช้ราคาผลปาล์มร่วง โรงงานที่รับซื้อจะเป็นโรงงานที่แปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ โดยการหีบน้ำมันผสม ซึ่งเป็นโรงงานที่ดัดแปลงมาจากโรงงานหีบน้ำมันมะพร้าว

(3) การซื้อขายโดยใช้ราคาน้ำมันดิบ โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะตรวจสอบราคาน้ำมันปาล์มดิบที่โรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่กรุงเทพฯ แล้วหักค่าขนส่งและค่าแปรรูปคูณด้วยเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่หีบไว้ จะได้ราคาผลปาล์มน้ำมันทั้งทะเลสาบหรือผลปาล์มร่วง

ทั้งนี้ ราคาของปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ จะไม่ตกต่ำมากนัก เนื่องจากรัฐบาลมีการใช้มาตรการแทรกแซงราคาเพื่อรักษาระดับราคาไว้ เช่น ในปี พ.ศ. 2537 เกิดปัญหาน้ำมันปาล์มดิบในสต็อกมีมากเกินไป ส่งผลให้ราคาผลปาล์มน้ำมันตกต่ำ รัฐบาลจึงมีมติให้องค์การคลังสินค้ารับซื้อน้ำมันปาล์มดิบจากโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ จำนวน 20,000 ตัน ในราคา กิโลกรัมละ 11.50 บาท และโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบจะต้องรับซื้อผลปาล์มน้ำมันในราคาไม่ต่ำกว่า กิโลกรัมละ 1.90 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณาระดับราคาผลปาล์มน้ำมันสดทั้งทะเลสาบที่เกษตรกรขายได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 - 2544 (ถึงเดือนมิถุนายน 2544) จะมีราคาเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.04 บาทต่อกิโลกรัม (ตารางที่ 3.17) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544)

ตารางที่ 3.17 ราคาปาล์มน้ำมันสดทั้งทะเลสาบที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยรายเดือน
ปี พ.ศ. 2534 - 2544

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ต.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2534	2.47	2.23	1.62	1.62	1.62	1.86	1.86	1.81	1.83	1.74	2.00	2.22	1.91
2535	2.44	2.18	1.89	1.70	1.70	1.86	2.20	2.15	2.05	2.10	2.24	2.39	2.08
2536	2.80	2.45	1.96	1.79	1.79	1.78	1.87	1.66	1.50	1.49	1.32	1.25	1.81
2537	1.40	1.46	1.35	1.30	1.30	1.48	1.83	1.95	2.00	2.08	2.10	2.68	1.74
2538	2.46	2.11	2.44	1.87	1.70	1.78	1.91	2.08	1.97	2.04	2.47	2.27	2.09
2539	2.28	2.37	2.18	1.97	2.03	1.97	1.83	1.83	1.89	1.91	1.95	2.19	2.03
2540	2.39	2.41	2.05	1.93	1.87	2.09	2.31	2.03	2.08	2.22	2.30	2.64	2.19
2541	3.48	3.64	3.04	2.61	2.74	2.81	3.65	3.40	3.73	3.65	4.02	4.34	3.43
2542	4.65	4.68	2.75	1.93	1.75	1.48	1.43	1.75	1.79	1.43	1.27	1.59	2.21
2543	2.20	1.76	1.44	1.80	2.16	2.58	1.75	1.80	1.60	1.42	1.45	1.71	1.81
2544	1.28	1.10	1.05	1.15	1.17	1.45	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544

ราคาผลปาล์มทั้งทะเลสาบจะเคลื่อนไหวในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณผลปาล์มที่ออกสู่ตลาด แต่ราคาผลปาล์มน้ำมันสดจะเป็นอย่างนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยกำหนดหลายอย่าง คือ ปริมาณผลปาล์ม น้ำมันปาล์มดิบ สต็อกน้ำมันปาล์ม ความต้องการ พฤติกรรม และอำนาจต่อรองของ 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงพบว่าราคาผลปาล์มน้ำมันสดทั้งทะเลสาบเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี (ปี พ.ศ. 2541 - 2543) มีราคาต่ำสุด 1.42 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 และมีราคาสูงสุดกิโลกรัมละ 4.68 บาทในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541

3.3.4.2 ราคาน้ำมันปาล์มดิบ ราคาของน้ำมันปาล์มดิบในระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544 จะผันแปรขึ้นอยู่กับความต้องการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ภายในประเทศ และภาวะเศรษฐกิจรวมทั้งผลผลิตปาล์มน้ำมัน (ตารางที่ 3.18)

ตารางที่ 3.18 ราคาปาล์มน้ำมันดิบขายส่งตลาดกรุงเทพฯ เฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2544

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2534	16.45	15.25	12.78	12.13	12.05	12.25	12.50	12.35	12.88	12.19	12.81	13.63	13.11
2535	15.93	15.16	13.19	13.32	13.44	14.93	15.93	15.44	14.39	13.98	15.71	16.63	14.84
2536	18.07	15.23	14.58	14.00	13.64	12.50	12.50	12.50	13.00	11.00	10.06	11.00	13.17
2537	11.43	11.13	10.50	10.50	11.25	12.85	13.88	14.55	16.60	16.16	16.95	16.75	13.55
2538	16.59	15.11	16.38	16.38	15.25	14.60	15.31	16.16	15.50	15.83	17.42	15.92	15.87
2539	17.03	17.44	16.80	16.00	16.00	15.50	14.44	14.63	14.40	13.63	13.75	15.13	15.40
2540	16.75	16.50	15.93	14.09	14.37	16.05	17.62	17.64	15.84	16.75	18.11	19.51	16.60
2541	23.70	28.29	25.91	24.50	25.88	25.70	25.38	24.10	26.00	26.13	30.30	31.75	26.47
2542	33.63	34.38	23.90	18.00	17.10	14.50	14.75	14.88	14.85	14.50	12.90	14.50	18.99
2543	13.98	12.03	11.04	13.11	15.22	16.19	13.25	13.38	11.76	11.49	11.80	11.88	12.93
2544	10.06	8.52	9.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2544

3.3.4.3 ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะผันแปรไปในแต่ละปีขึ้นอยู่กับความต้องการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และน้ำมันพืชอื่น ๆ ที่สามารถทดแทนได้ เช่น ราคาน้ำมันถั่วเหลือง และภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันสดที่ผลิตได้ในแต่ละปี

3.3.5 ปัญหาด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันในประเทศไทย

3.3.5.1 ด้านการผลิตปาล์มน้ำมัน การผลิตปาล์มน้ำมันของไทยจะต้องพัฒนาระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในเขตการค้าเสรีอาเซียน และในตลาดปาล์มน้ำมันโลก แต่การผลิตปาล์มน้ำมันของไทยยังมีปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

(1) พื้นที่ปลูก พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันในบางพื้นที่ มีสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่เหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่จะอยู่กระจัดกระจายและมีพื้นที่จำนวนน้อย

(2) เกษตรกรขาดความรู้ เกษตรกรรายย่อยที่ผลิตปาล์มน้ำมัน ขาดความรู้ความชำนาญในการจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมไปถึงการใช้เทคนิคจากประสบการณ์

(3) ขาดแคลนเงินทุน เนื่องจากการทำสวนปาล์มน้ำมันให้มีประสิทธิภาพ ให้ผลผลิตสูง จะต้องเป็นสวนปาล์มขนาดกลางถึงขนาดใหญ่จำนวน 50 ไร่ขึ้นไป ซึ่งมีการลงทุนค่อนข้างสูง เกษตรกรรายย่อยไม่อยู่ในฐานะที่จะดำเนินการได้

(4) ขาดแคลนค้ำประกันرضดี เนื่องจากเมล็ดพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่นำมาเพาะเป็นต้นกล้าที่ให้ผลผลิตสูง จะต้องสั่งซื้อจากประเทศต่างประเทศ ซึ่งมีราคาสูง และยังไม่มีความแน่นอนว่าจะจะเป็นพันธุ์ที่มีคุณภาพดี

(5) ราคาปุ๋ยเคมีสูง เนื่องปุ๋ยเคมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งการขาดแคลนแรงงาน เพราะอัตราค่าจ้างแรงงานสูง

3.3.5.2 ด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม การตลาดในประเทศไทยของน้ำมันปาล์มยังต้องมีการพัฒนาระบบการตลาด เนื่องจากต้นทุนการตลาดของไทยสูง เพราะการดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันยังไม่ครบวงจรจึงสรุปปัญหาทางการตลาดได้ดังนี้

(1) แหล่งรับซื้อหรือโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบมีจำนวนน้อย และห่างไกลจากสวนปาล์มน้ำมัน

(2) คุณภาพน้ำมันปาล์มที่สกัดได้มีคุณภาพต่ำไม่ได้มาตรฐาน เพราะวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันก่อนส่งโรงงานยังไม่มีประสิทธิภาพ

(3) กำลัการผลิดของโรงงานแปรรูปน้ำมันปาล์มดิบ ไม่สอดคล้องกับผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ผลิตได้ คือ มีผลผลิตปาล์มน้ำมันป้อนโรงงานไม่เพียงพอ และโรงงานแปรรูปปาล์มน้ำมันบางแห่งไม่มีการจัดชั้นคุณภาพน้ำมันในการจำหน่าย

(4) ต้นทุนการแปรรูปต่อหน่วยของน้ำมันปาล์มดิบ และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ค่อนข้างสูง ส่งผลให้ราคาขายภายในประเทศสูงกว่าต่างประเทศ

(5) การลักลอบการนำเข้า ตลอดเวลาที่ประเทศไทยมีการควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์ม และมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยประมาณการว่าปริมาณการลักลอบนำเข้าประมาณ 50,000 ตันต่อปี ซึ่งปริมาณการลักลอบการนำเข้านี้จะมีผลต่อตลาดน้ำมันปาล์มภายในประเทศ เนื่องจากราคาน้ำมันปาล์มในต่างประเทศมีราคาถูกกว่า และมีคุณภาพดีกว่า

3.3.6 ปริมาณการใช้น้ำมันปาล์มภายในประเทศ

น้ำมันปาล์มดิบในประเทศไทย มีแนวโน้มว่าปริมาณการผลิตน้ำมันปาล์มดิบและความต้องการน้ำมันปาล์มดิบจะเพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2533 มีผลผลิตน้ำมันปาล์ม 226,000 ตัน และความต้องการบริโภค 218,033 ตัน และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2542 เป็นมีผลผลิต 707,000 ตัน และมีความต้องการเพิ่มขึ้นเป็น 348,195 ตัน (ตารางที่ 3.19) (FAO, 2001)

ตารางที่ 3.19 ผลผลิตและความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของไทย ปี พ.ศ. 2533 - 2542

ปี	ผลผลิต		ใช้ภายใน	
	ตัน	% เพิ่ม	ตัน	% เพิ่ม
2533	226,000	-	218,033	-
2534	234,000	3.54	261,169	19.78
2535	270,000	15.38	285,767	9.42
2536	265,000	- 1.85	310,502	8.66
2537	300,000	13.21	325,461	4.82
2538	370,000	23.33	350,555	7.71
2539	400,000	8.11	379,214	8.18
2540	449,796	12.45	394,064	3.92
2541	475,042	5.61	347,923	- 11.71
2542	707,000	48.83	348,195	0.08

ที่มา : FAO, 2001

3.3.7 หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมันในประเทศไทย

ในวงจรรอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มมีองค์กรเอกชน หน่วยงาน และ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องมากมาย ดังนี้

3.3.7.1 องค์กรภาคเอกชน

(1) สมาคมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มประเทศไทย จัดทะเบียนจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีสมาชิกทั้งเกษตรกรชาวสวนปาล์ม โรงงานสกัดฯ โรงงานหีบฯ ปัจจุบันมีบทบาทในฐานะผู้แทนเกษตรกรชาวสวนปาล์มในการติดต่อ ร้องเรียน ร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็นกับทางราชการ

(2) ชมรมโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เป็นการรวมตัวกันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบขนาดใหญ่ โดยไม่มีกฎหมายรองรับ มีสมาชิกประมาณ 16 ราย มีบทบาทในฐานะผู้แปรูปผลปาล์มน้ำมันปาล์มดิบ (คนกลางระหว่างชาวสวนปาล์ม และโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม และให้ความร่วมมือเข้าร่วมประชุมกับทางราชการอย่างต่อเนื่อง

(3) ชมรมโรงงานหีบน้ำมันปาล์มดิบ เป็นการรวมตัวกันของโรงงานหีบน้ำมันปาล์มดิบขนาดเล็ก โดยไม่มีกฎหมายรับรอง มีสมาชิกประมาณ 20 ราย มีบทบาทร่วมกับทางราชการไม่มากนัก

(4) สมาคมโรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จัดทะเบียนจัดตั้งตามพระราชบัญญัติสมาคม การค้า พ.ศ. 2509 มีสมาชิกทั้งหมด 11 ราย มีบทบาทในฐานะผู้แปรรูปน้ำมันปาล์มดิบเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ มีการติดต่อประสานงานกับทางราชการประจำ นอกจากนี้ยังมีโรงกลั่นฯ อีกจำนวนหนึ่งที่ไม่เข้าเป็นสมาชิกแต่เป็นโรงงานขนาดเล็ก

3.3.7.2 หน่วยงานราชการ

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ก) กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยนิคมสหกรณ์ในแหล่งผลิตเป็นหน่วยงานส่งเสริม ดูแล การปลูกปาล์มของสมาชิคนิคมต่าง ๆ ซึ่งเป็นระดับเกษตรกรรายย่อย

(ข) กรมวิชาการเกษตร โดยสถาบันวิจัยพืชสวน (ศูนย์วิจัยพืชสวนจังหวัดสุราษฎร์ธานี) เป็นหน่วยงานศึกษา วิจัย ค้นคว้า พัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมัน เทคโนโลยีการผลิต และการจัดการสวนปาล์มที่ทันสมัย

(ค) กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานส่งเสริม ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี รวมทั้งจัดหาพันธุ์ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่ผู้สนใจปลูกปาล์ม

(ง) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รับผิดชอบด้านการรวบรวมสถิติข้อมูลพื้นที่ปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ต้นทุนการผลิต ราคาที่เกษตรกรขายได้ ศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์การผลิต การตลาดทั้งระบบ พยากรณ์แนวโน้ม ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาการผลิต การตลาดปาล์มน้ำมันระยะยาว

(2) กระทรวงพาณิชย์

(ก) กรมการค้าภายใน รับผิดชอบด้านการรักษาเสถียรภาพตลาด และราคาปาล์มน้ำมันภายในประเทศ ดูแลผู้บริโภคให้มีสินค้าซื้อหาได้เพียงพอในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม ตลอดจนดูแลผู้ประกอบการให้มีวัตถุประสงค์เพียงพอ สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นงานในด้านวิชาการ จึงมีหน้าที่ติดตามรวบรวมข้อมูลทุก ๆ ด้านมาประกอบการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งระบบ เพื่อทราบแนวโน้มหรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมการแก้ไขได้ทันเหตุการณ์

(ข) กรมการค้าต่างประเทศ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านกฎ ระเบียบ และประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดตลาดนำเข้า และอำนวยความสะดวกแก่ผู้นำเข้า

(ค) องค์การคลังสินค้า เป็นหน่วยงานกลางของรัฐบาลด้านปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในด้านการนำเข้า และการแทรกแซงรับซื้อผลผลิตภายในประเทศ

(3) กระทรวงอุตสาหกรรม

(ก) สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ศึกษา วิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพการผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ที่ผ่านมาได้ทำการวิจัยในส่วนของพัฒนาอุตสาหกรรม

โรงงานหีบน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก และศึกษาความต้องการของอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่รองรับ น้ำมันปาล์มทั้งระบบ

(ข) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูป และการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

(4) กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา คู่มือ คู่มือของผู้บริโภคด้านคุณภาพ น้ำมันพืชบริโภคที่วางจำหน่าย ต้องมีคุณภาพมาตรฐานไม่เป็นสินค้าปลอมแปลง

(5) กระทรวงการคลัง

กรมศุลกากร เจ้าหน้าที่มีอำนาจจับกุมตามพระราชบัญญัติศุลกากร กรณีนำ น้ำมันปาล์มเข้าประเทศโดยไม่ได้ขออนุญาต ไม่ผ่านพิธีการศุลกากร

3.3.7.3 คณะกรรมการ

(1) คณะกรรมการถั่วเหลืองและพืชน้ำมันอื่น แต่งตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี มี รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่กำหนด นโยบายพืชน้ำมันทั้งหมด ที่สำคัญได้แก่ ถั่วเหลือง ปาล์ม น้ำมัน มะพร้าว รวมทั้งพิจารณา ปริมาณเปิดตลาดนำเข้าภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลก

(2) คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) แต่งตั้งขึ้นตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร พ.ศ. 2534 มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน กรมการค้าภายในเป็นฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรอย่างเป็นระบบภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกันอย่างเป็นทางการ และไม่เลือกปฏิบัติ

(3) คณะกรรมการกลางกำหนดราคาดินค้าและป้องกันการผูกขาด (กรป.) แต่งตั้ง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดราคาดินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรมการค้าภายในเป็นฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่สำคัญ ในการกำหนดราคาและป้องกันการผูกขาด โดยสินค้าน้ำมันพืชเป็นสินค้า ควบคุมรายการหนึ่งที่ไม่ได้กำหนดมาตรการใด ๆ แต่คณะกรรมการกลางฯ ได้ใช้อำนาจบริหารขอความร่วมมือให้ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มแจ้งตั้ง/ปรับราคา สินค้าก่อนนำสินค้าออกวางจำหน่ายในท้องตลาด

3.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมัน

3.4.1 แผนพัฒนาปาล์มน้ำมัน ปี พ.ศ. 2537 - 2541

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนพัฒนาการผลิตปาล์มน้ำมันปี 2537 - 2541 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอแผนดังกล่าวประกอบด้วย 4 แผนงาน และมีผลการดำเนินงานดังนี้

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. แผนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	พื้นที่เป้าหมาย 229,500 ไร่ โดย 1) จำนวนปุ๋ยราคาถูกผ่าน อตก. ปีละ 20,000 ตัน 2) บริการวิเคราะห์ดิน - ใบ ประกอบการใส่ปุ๋ย ปีละ 500 ตัวอย่าง 3) จัดทำแปลงสาธิตการให้น้ำ 4) งานศึกษาวิจัยและพัฒนาปาล์ม น้ำมัน	- ไม่ได้ดำเนินการ - ปี 2537 ดำเนินการ 467 ตัวอย่าง อยู่ระหว่างวิเคราะห์ดิน - ใบ - ปี 2538 ดำเนินการ 35 แปลง ๆ ละ 10 ไร่ ในสวนเกษตรกรรายย่อย - อยู่ระหว่างทดลองเรื่องปุ๋ยการให้น้ำ คาดว่าผลการดำเนินการจะแล้วเสร็จ ปี 2539 - คาดว่าจะผลิตเมล็ดพันธุ์ปาล์มได้ 300,000 - 500,000 ตัน เมล็ด (เกรด A) ในปี 2540
2. แผนส่งเสริมปลูกปาล์มน้ำมันทดแทน	1) ปาล์มแทนปาล์ม 100,000 ไร่ 2) ปาล์มแทนยางพารา 200,000 ไร่ 3) ไม้ผล / ไม้ยืนต้นแทนปาล์ม 3,000 ไร่	เนื่องจาก ครม. มีมติให้ปรับแนวทางการดำเนินการจากการให้สงเคราะห์เป็นเงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ (ขณะนี้กรมส่งเสริมการเกษตรกำลังร่างโครงการเพื่อรองรับการดำเนินการตามมติ ครม.)

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
3. แผนจัดระบบข้อมูล การผลิตการตลาด		<ul style="list-style-type: none"> -ประกาศเขตเกษตรเศรษฐกิจ -จดทะเบียนผู้ปลูกปาล์มปี 2537 -สำมะโนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มใน 4 จังหวัดคือ กระบี่ สตูล สุราษฎร์ธานี และชุมพร -สำรวจข้อมูลปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อย -ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการจัดการกับผลผลิตปาล์มน้ำมัน (อยู่ระหว่างดำเนินการ) -จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อซื้อขาย
4. การจัดระบบตลาด	สหกรณ์ / นิคม	<ul style="list-style-type: none"> -อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งงบประมาณเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการรับซื้อผลปาล์มจากสมาชิกสหกรณ์ / นิคม

3.4.2 แผนพัฒนาปาล์มน้ำมันปี พ.ศ. 2540 - 2544

แนวทางดำเนินการ	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ
1. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 1) ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร	<p><u>ใช้งบประมาณ</u></p> <p>1. ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันจาก 1 ล้านไร่ เป็น 1.2 ล้านไร่ โดยการให้การสงเคราะห์</p> <p>1.1 ลดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมจำนวน 50,000 ไร่</p>

แนวทางดำเนินการ	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ
	<p>1.2 ปลุกปล้ำมน้ำมันเพิ่มขึ้นในพื้นที่ที่เหมาะสมทดแทนยางพารา กาแฟ และข้าว จำนวน 250,000 ไร่</p> <p>1.3 ปลุกปล้ำมน้ำมันพันธุ์ดีทดแทนสวนปล้ำมน้ำมันจำนวน 300,000 ไร่</p> <p>2. สนับสนุนให้องค์กรเกษตรกรดำเนินธุรกิจในลักษณะครบวงจร</p> <p>2.1 จัดตั้งโรงงานกลั่นน้ำมันปล้ำมน้ำมันจำนวน 1 แห่ง</p> <p>2.2 จัดตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปล้ำมน้ำมันจำนวน 3 แห่ง (สุราษฎร์ธานี กระบี่ และชุมพร)</p> <p>3. จัดตั้งกองทุนพัฒนาปล้ำมน้ำมัน</p> <p>3.1 จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาปล้ำมน้ำมันและน้ำมันปล้ำมน้ำมัน</p> <p>3.2 จัดตั้งกองทุนพัฒนาปล้ำมน้ำมันและน้ำมันปล้ำมน้ำมันภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>3.3 จัดสรรเงินจากงบ คชก. เพื่อจัดตั้งกองทุนและงบสนับสนุนบางส่วนจากงบประมาณ</p> <p><u>รัฐให้การสนับสนุน</u></p> <p>1. ให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนแก่อุตสาหกรรมที่มีการดำเนินธุรกิจในลักษณะครบวงจร คือ สวน - สกัด - กลั่น และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง</p> <p>2. การร่วมลงทุนระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน</p>
<p>2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต</p>	<p><u>ใช้งบประมาณ</u></p> <p>1. ปรับปรุงสวนเก่าที่ยังไม่ถึงอายุขัยการปลูกทดแทนจำนวน 650,000 ไร่</p> <p>1.1 รัฐช่วยเหลือเกษตรกรในรูปแบบเงินกู้ระยะยาว ดอกเบี้ยร้อยละ 5</p> <p>1.2 สนับสนุน সরน้ำ และหรือระบบส่งน้ำในสวนปล้ำมน้ำมัน</p>

แนวทางดำเนินการ	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ
	<p>1.3 จัดหาปุ๋ยราคาถูกยติธรรมจำหน่ายให้แก่เกษตรกร</p> <p>1.4 ให้บริการวิเคราะห์ดิน - ใบปาล์ม เพื่อใช้เป็นหลักในการใส่ปุ๋ย</p> <p><u>รัฐให้การสนับสนุน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ลดภาษีนำเข้าอะไหล่เครื่องจักรที่ใช้ในการบำรุงรักษาแก่โรงงานสกัด - กลั่น - ต่อเนื่อง 2. ยกเว้นภาษีเงินได้แก่ผู้ประกอบการที่โอนกิจการในการผลิตมาเป็นการผลิตแบบครบวงจร
<p>3) กำหนดบทบาทของภาครัฐและเอกชน</p>	<p><u>ใช้งบประมาณ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เร่งรัดและขยายการผลิตพันธุ์ดี และการวิจัยเพื่อหาพันธุ์ดีที่ปลูกเพื่อการแข่งขัน 2. ศึกษา วิจัยและกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมันในระดับอำเภอให้ชัดเจน 3. ศึกษา วิจัย ระบบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมกับระบบนิเวศน์ในเขตการเพาะปลูก 4. ศึกษา วิจัย การนำน้ำมันปาล์มมาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง 5. ศึกษา วิจัย เชิงเศรษฐกิจของปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม <p><u>รัฐสนับสนุน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความคุ้มครองด้านสิทธิบัตรสำหรับงานวิจัยที่เผยแพร่สู่สาธารณชน 2. รัฐต่อรัฐประสานงานในเรื่องการขอความร่วมมือเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย และค้นคว้า 3. สนับสนุนแหล่งเงินทุน เพื่อการวิจัยและพัฒนาปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์มแก่หน่วยงานเอกชนที่ทำการค้นคว้า และเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน 4. ส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ผลิตต้นพันธุ์ปาล์ม

แนวทางดำเนินการ	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ
<p>4) มาตรฐานสินค้า เกษตรกรและ อุตสาหกรรม</p> <p>5) สนับสนุนอุตสาหกรรมการเกษตรที่ มีความต้องการภายในประเทศสูง</p>	<p><u>รัฐสนับสนุน</u></p> <p>ให้ความช่วยเหลือแก่โรงงานสกัดขนาดเล็กที่หีบ แบบรวมเมล็ดในปาล์ม ในการปรับเปลี่ยนการผลิต เป็นการสกัดแบบแยกเมล็ดในออก ในด้านเงินทุนและ สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน</p> <p><u>รัฐสนับสนุน</u></p> <p>ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งโรงงาน อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์จากน้ำมันปาล์ม</p>
<p>2. อนุรักษ์ธรรมชาติ</p>	<p><u>ใช้งบประมาณ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าขนส่งของการนำ ทะเลายเปล่าที่เหลือจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มมาใช้ เป็นวัสดุปรับปรุงสวนปาล์มผ่านสถาบันเกษตรกร 2. สนับสนุนเงินลงทุนดอกเบี้ยต่ำแก่โรงงานสกัดน้ ้ำมันปาล์มในการจัดทำระบบน้ำเสียเพื่อนำมาใช้ ประโยชน์ในสวนปาล์ม
<p>3. ทรัพยากรมนุษย์และองค์กร เกษตรกร</p>	<p><u>รัฐสนับสนุน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่รวม ทั้งเกษตรกรรายย่อยและรายใหญ่เพื่อดำเนินธุรกิจด้าน การผลิตครบวงจร โดยรัฐสนับสนุนเงินกู้ระยะยาว ดอกเบี้ยต่ำในการสร้างโรงงานสกัด/กลั่นน้ำมันปาล์ม 2. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนกับสหกรณ์ เพื่อจัดตั้งบริษัทร่วมลงทุนสร้างโรงงานสกัด และ ดำเนินธุรกิจร่วมกัน โดยสหกรณ์ถือหุ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 โดยรัฐสนับสนุนเงินลงทุนดอกเบี้ยต่ำ 3. จัดระบบการถ่ายทอด ฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งด้านการผลิตการตลาดสู่ เกษตรกรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

แนวทางดำเนินการ	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ
	4. จัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อเป็นศูนย์วิจัยค้นคว้าพัฒนาฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ทั้งด้านการผลิตและการตลาด

3.4.3 แผนพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2543 - 2549

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>ด้านการผลิต</p> <p>1. แผนเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต</p> <p>1.1 โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี</p> <p>- เพื่อกระจายพันธุ์ดีสู่เกษตรกรผ่านสถาบันเกษตรกร</p> <p>- เพิ่มปริมาณการผลิตต้นกล้าพันธุ์ดีให้เพียงพอกับความต้องการ</p>	<p>1. เร่งรัดการผลิตพันธุ์ดีภายในประเทศ</p> <p>2. สนับสนุนเอกชนเข้าร่วมผลิตเมล็ดปาล์มดี</p> <p>3. นำเข้าเมล็ดพันธุ์ดีโดยภาครัฐหรือเอกชน</p> <p>4. ควบคุมและขึ้นทะเบียนผู้ผลิตและเพาะกล้าพันธุ์ปาล์มดี</p> <p>5. ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ในการผลิตและใช้พันธุ์ดี</p>	<p>- 1.0 ล้านเมล็ดต่อปี และเพิ่มขึ้นเป็น 3.0 ล้านเมล็ดในปี 2549</p>
<p>1.2 โครงการกำหนดเขตพื้นที่ที่เหมาะสมปลูกปาล์ม</p> <p>- เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการกำหนดแหล่งปลูก เป้าหมายการผลิต และวางแผนด้านการผลิต</p>	<p>1. ศึกษาวิเคราะห์เขตเหมาะสมปลูก ทั้งด้านกายภาพ และเศรษฐกิจ โดยใช้ภาพถ่ายอากาศ</p> <p>2. ประกาศเขตเหมาะสมปลูกปาล์ม และขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์ม</p> <p>3. ประชาสัมพันธ์เขตเหมาะสมระดับตำบลให้เกษตรกรทราบ</p>	<p>- ระดับตำบล ภาคใต้</p> <p>- ระดับอำเภอ ภาคตะวันออก</p> <p>- ขึ้นทะเบียนทุก 2 ปี</p> <p>- แหล่งปลูกปาล์มทั่วประเทศ</p>

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>- ลดความสูญเสียจากการใช้ทรัพยากรการผลิตที่ไม่ถูกต้อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลดพื้นที่นอกเขตเหมาะสมปลูก โดยสนับสนุนสินเชื่อ 2. ปลูกปาล์มพันธุ์ดีทดแทนสวนปาล์มพันธุ์ปลอม 3. ปลูกปาล์มพันธุ์ดีทดแทนสวนปาล์มเก่าอายุมากกว่า 18 ปี 4. ปลูกปาล์มแทนยางพารา 5. ปรับปรุงสวนเก่าโดยเขตกรรมที่ถูกต้อง 6. รัฐเป็นผู้สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ผ่านสถาบันเกษตรกรและขึ้นทะเบียนกับทางราชการเท่านั้น ยกเว้นปลูกปาล์มแทนยางพารา ใช้เงินสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในอัตราไร่ละ 6,800 บาท 7. ให้เกษตรกรรายย่อยรวมตัวในรูปแบบสถาบันเกษตรกร และในโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มหรือบริษัทที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีการผลิตเป็นผู้กำกับดูแล รวมทั้งให้คำปรึกษาในการผลิตผ่านระบบสัญญาผูกพัน (Contract Farming) 	<ul style="list-style-type: none"> - 300,000 ไร่ - พื้นที่ปลูกในเขตเหมาะสมและยังไม่ถึงอายุปลูกทดแทน - ธุรกิจเอกชนและเกษตรกรรวมตัวในการผลิต
<p>1.3 โครงการจัดหาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำที่เหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นฟูและปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติให้สามารถนำมาใช้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐสนับสนุนสินเชื่อหรือจัดหาแหล่งทุนเพื่อจัดทำระบบน้ำผ่านสถาบันเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร 	<ul style="list-style-type: none"> - ปีละ 2,000 แปลง ๗ละ 10 ไร่

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>ประโยชน์ได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก 	<ol style="list-style-type: none"> 2. รัฐช่วยเหลือจัดทำระบบน้ำรวมแก่สถาบันเกษตรกร 3. รัฐสนับสนุนเงินลงทุนฟื้นฟูปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติผ่านสถาบันเกษตรกร 	
<p>1.4 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการผลิตแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเกษตรกร - กระจายเทคโนโลยีที่มีอยู่สู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแปลงสาธิตการปลูกปาล์มพันธุ์ดีในพื้นที่เหมาะสม การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน การจัดการระบบน้ำ และแหล่งน้ำ 2. อบรมเชิงปฏิบัติการด้านวิชาการแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริม 3. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ 4. สัมมนาวิชาการปาล์มน้ำมัน 	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมละ 40 แปลง ๆ ละ 10 ไร่ - ปีละ 1 ครั้ง ๆ ละ 150 คน - 2,400 คน/ปี ๆ ละ 2 ครั้ง - ปีละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1,000 คน
<p>1.5 โครงการติดตามและประเมินผลด้านการผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามและประเมินผลปีละ 2 ครั้ง 2. สรุปปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อผู้บริหาร 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินการตามแผน
<p>2. แผนปรับปรุงองค์กรบริหาร</p> <p>2.1 โครงการพัฒนาองค์กรเกษตรกร</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการดำเนินการผลิต 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยเหลือการรวมกลุ่มเกษตรกรรายย่อยเป็นสหกรณ์ผู้ปลูกขนาดใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปีละ 150 คน

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>การตลาดในรูปแบบเกษตรกร และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสถาบันอย่างยั่งยืน</p> <p>- เสริมสร้างอำนาจต่อรองแก่เกษตรกร</p>	<p>2. สัมมนาช่วยเหลือให้สหกรณ์ที่มีการรวมตัวเป็น/หรือสหกรณ์ระดับจังหวัดและระดับชาติ</p>	<p>- ปีละ 2 ครั้ง ๆ ละ 10 สหกรณ์ ๆ ละ 3 คน</p>
<p>2.2 โครงการพัฒนาองค์กรบริหารปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์ม</p> <p>- เป็นองค์กรที่รับผิดชอบปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์มอย่างจริงจัง ต่อเนื่องทั้งด้านการผลิต การตลาด</p> <p>- เป็นศูนย์กลางในการวิจัยและพัฒนาปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์ม พร้อมให้บริการแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง</p>	<p>1. จัดตั้งสถาบันพัฒนาปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์ม ประเทศไทย ที่ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน</p> <p>2. ปรับเปลี่ยนศูนย์วิจัยพืชสวน สุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์วิจัยพัฒนาปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์ม พร้อมให้บริการด้านวิชาการแก่เกษตรกร</p>	<p>- 1 องค์กร</p> <p>- ศูนย์วิจัยและพัฒนาปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์ม</p>
<p>3. แผนวิจัยและพัฒนาปาล์ม น้ำมัน และ น้ำมัน ปาล์ม</p> <p>3.1 โครงการปรับปรุงพันธุ์ดี</p> <p>- เพื่อให้ได้พันธุ์ดีคุณภาพสูงภายในประเทศ</p>	<p>1. รัฐร่วมกับภาคเอกชนในการพัฒนาหาพันธุ์ปาล์มดี</p> <p>2. รวบรวมเชื้อพันธุกรรมภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อปรับปรุงพันธุ์ให้ดีขึ้น</p> <p>3. วิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพของปาล์ม น้ำมัน</p> <p>4. สร้างสวนปรับปรุงพันธุ์ปาล์ม น้ำมัน ในรอบที่ 2</p>	<p>- เพื่อให้ได้พันธุ์ปาล์มที่เหมาะสมกับเขตนิเวศน์เกษตร และผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ</p>

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>3.2 โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อหาชุดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่น - เพื่อประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวิจัยธาตุอาหารปาล์ม น้ำมัน 2. การวิจัยการจัดการน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน 3. การวิจัยด้านเขตกรรมในสวนปาล์มน้ำมัน 4. การวิจัยด้านปัจจัยการผลิตและจัดการสวนปาล์มน้ำมัน 5. การวิจัยด้านอารักขาพืช 6. การศึกษาผลของการจัดการวัชพืชต่อการเจริญเติบโตของผลปาล์ม 	<p>- เพิ่มผลผลิตให้ได้ 3.0 ตัน/ไร่/ปี ขึ้นไป</p>
<p>3.3 โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปน้ำมันปาล์ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับน้ำมันปาล์ม - เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การคิดแปรรูปสมบัติน้ำมันปาล์มโดยปฏิกิริยาเอสเทอร์ฟิเคชัน 2. การผลิตผลิตภัณฑ์มากรีนจากน้ำมันปาล์มดัดแปร 3. การศึกษาคุณสมบัติทางกายภาพและการตกผลึกในกระบวนการแยกไขมันและน้ำมัน 	<p>- 6 เรื่อง</p>
<p>3.4 โครงการวิจัยและศึกษาเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อศึกษาวิจัยเชิงเศรษฐกิจของปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม - เพื่อศึกษาและติดตามผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการค้าต่างประเทศ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. สํารวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามเจาะลึก 3. ประมวลผลและรายงานผลการศึกษา 	<p>- 2 ปีต่อเนื่อง</p>

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>ด้านการตลาด</p> <p>1. แผนพัฒนาระบบตลาด</p> <p>1.1 โครงการปรับระบบตลาดปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทหาระบบตลาดที่ประสานผลประโยชน์ของทุกฝ่าย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการผลิตเพื่อการแข่งขัน - เพื่อให้เกิดการปรับตัวในการผลิตเพื่อรองรับการเปิดเสรีในอนาคต 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ธุรกิจเอกชนและสถาบันเกษตรกรมีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินธุรกิจโรงสกัดน้ำมันปาล์ม 2. โรงงานสกัด - ถังนํ้า - เกษตรกร และรัฐทำสัญญาซื้อขาย และกำหนดราคาต่อวงหนํ้าปีต่อปี 3. จัดทำมาตรฐานผลปาล์มและน้ำมันปาล์มที่สากลรับได้ 4. พิจารณาให้โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มเข้าอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) 5. เปิดตลาดนำเข้าน้ำมันปาล์ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของการผลิตและความต้องการปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งปริมาณและช่วงเวลา - ปีละ 10% ของความต้องการ
<p>1.2 โครงการติดตามและประเมินผลด้านการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามและประเมินผลปีละ 2 ครั้ง 2. สรุปปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อผู้บริหาร 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินการตามแผน
<p>2. แผนพัฒนาระบบสารสนเทศปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม</p> <p>2.1 โครงการปรับปรุงระบบข่าวสารข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควบคุมมาตรฐานและความถูกต้องของข้อมูลให้เป็นเอกภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำฐานข้อมูลให้มีการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ใช้ข้อมูลเพื่อให้เกิดการใช้ข้อมูลร่วมกันและไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ประกอบการทุกระดับ - ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับตำบล

แผนงาน/โครงการ	แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย
<p>- เพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลในรูปแบบที่เกษตรกรระดับตำบลสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก</p> <p>- เพื่อให้เกิดการได้ข้อมูลร่วมกันและลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ</p>	<p>2. ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และเผยแพร่ข้อมูลสู่เกษตรกรและผู้ประกอบการอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในทุกระดับ ตั้งแต่จังหวัด อำเภอ ถึงระดับไร่นา</p>	
<p>ด้านการแปรรูป</p> <p>1. แผนเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูป</p> <p>1.1 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูป</p> <p>- ลดต้นทุนต่อหน่วยของการแปรรูป</p>	<p>1. จัดตั้งโรงงานสกัดและกลั่นน้ำมันปาล์มขึ้นใหม่ต้องมีฐานวัตถุดิบของตนเอง</p> <p>2. ปรับเปลี่ยนการผลิตจากโรงงานสกัดขนาดเล็กเป็นโรงงานที่สกัดแบบแยกเมล็ดใน โดยรัฐบาลช่วยเหลือด้านสินเชื่อหรือจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุน</p> <p>3. ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากน้ำมันปาล์มและการใช้วัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาใช้ประโยชน์</p> <p>4. ยกเว้นภาษีเงินได้ที่เกิดจากการควบ/หรือโอนกิจการในการผลิต</p>	<p>- ก่อให้เกิดการสอดคล้องระหว่างวัตถุดิบกับกำลังการผลิตของโรงงานแปรรูป</p> <p>- เพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับน้ำมันปาล์ม</p>
<p>1.2 โครงการติดตามและประเมินผลด้านการแปรรูป</p> <p>- เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>1. ติดตามและประเมินผลปีละ 2 ครั้ง</p> <p>2. สรุปปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อผู้บริหาร</p>	<p>- เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินการตามแผน</p>

3.4.4 นโยบายเขตการค้าเสรีอาเซียน

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA เกิดจากความร่วมมือของประเทศสมาชิกในอาเซียน 6 ประเทศคือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เพื่อไปให้การค้าสินค้าภายในอาเซียนเป็นไปโดยเสรี มีอัตราภาษีต่ำที่สุดปราศจากข้อจำกัดที่มีไขกัก เพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติสู่ภูมิภาคอาเซียนและเพื่อรับกับสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าโลกที่จะเสรียิ่งขึ้นจากผลการเจรจารอบอุรุกวัย (วารสารเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2536 : 33)

จากการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 27 - 28 มกราคม พ.ศ. 2535 ที่ประเทศสิงคโปร์ มีการทำข้อตกลงในแผนอัตราภาษีศุลกากรร่วมที่เท่าเทียมกัน (Common Effective Preferential Tariff หรือCEPT) โดยจะครอบคลุมสินค้าทุกอย่างยกเว้นสินค้าเกษตร แผนCEPT เริ่มดำเนินการนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 เป็นต้นไป ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 รายการ ได้แก่ รายการสินค้าภายใต้แผนลดภาษีปกติ (Normal Track) และรายการสินค้าภายใต้แผนเร่งลดภาษี (Fast Track) สำหรับรายการใน Fast Track นั้น มี 15 รายการ และอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มถูกนำเข้ามาแผน Fast Track โดยประเทศมาเลเซีย

ข้อปฏิบัติตามแผน Fast Track ก็คือ สินค้าใดที่มีอัตราภาษีนำเข้าต่ำกว่าร้อยละ 20 จะต้องลดให้เหลือร้อยละ 0 - 5 ภายในเวลา 8 ปี โดยสิ้นสุดในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2544 หากดูอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มของประเทศอาเซียนในปัจจุบัน จะพบว่าประเทศที่ปราศจากกำแพงภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มเลข ได้เลย บรูไน และสิงคโปร์ ในขณะที่ฟิลิปปินส์และไทยมีภาษีนำเข้าผลที่เกิดขึ้นแก่อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในอาเซียน คือถ้าต้องมีการลดภาษีตามแผนให้เหลือร้อยละ 0 - 5 จริง ประเทศผู้ผลิตที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) อย่างมาเลเซียและอินโดนีเซียจะสามารถขยายการส่งออกไปยังประเทศสมาชิกได้อย่างเสรีปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียก็จะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

ขั้นตอนของการดำเนินการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ได้แบ่งสินค้าที่จะลดภาษีออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- สินค้ากลุ่มที่ต้องการเร่งลดภาษี (Fast Track)
- กลุ่มสินค้าทั่วไปที่จะลดภาษีตามขั้นตอนปกติ (Normal Track)

สำหรับสินค้าที่ยังไม่พร้อมหรือมีปัญหา ประเทศสมาชิกสามารถสงวนสิทธิ์ที่จะยกเว้นการลดภาษีได้เป็นการชั่วคราว (Exclusion List) ซึ่งอาจจะนำมาพิจารณาทบทวนเมื่อถึงปีที่ 8 (พ.ศ. 2543) หรืออาจจะนำมาไว้ในรายการสินค้าลดภาษีตามปกติ (Normal Track) ก่อนครบกำหนด 8 ปี หากประเทศนั้น ๆ พร้อม

น้ำมันปาล์ม เป็นสินค้าชนิดหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มสินค้าที่ต้องการเร่งลดภาษี เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม จะได้รับผลกระทบโดยเฉพาะ

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจะได้รับผลกระทบมากที่สุด เพราะขั้นตอนการดำเนินการเข้าสู่เขตการค้าเสรีอาเซียน จะมีการลดภาษีนำเข้า และผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการซึ่งเป็นขั้นตอนซึ่งจะเป็นผลให้มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเข้าจากมาเลเซียที่อยู่ติดกับไทย และมีราคาน้ำมันปาล์มต่ำกว่าไทยมาก

ประเทศไทยจึงได้ถอนสินค้าน้ำมันพืชคือน้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว น้ำมันถั่วเหลือง จำนวน ๘ รายการจากกลุ่มสินค้าที่ต้องเร่งลดภาษี (Fast Track) มาไว้ในรายการสินค้าที่สงวนไว้ชั่วคราว (Exclusion List) และจะนำมาพิจารณาทบทวนเมื่อถึงปีที่ 8 (พ.ศ. 2543)

สินค้าที่ประเทศไทยขอสงวนสิทธิ์ที่จะยกเว้นการลดภาษีเป็นการชั่วคราว (Exclusion List) ได้แก่

พิกัด H.S.	รายการ
1507	น้ำมันถั่วเหลืองและแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลืองจะทำให้ บริสุทธ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ดัดแปลงทางเคมี
1. 1507.100-001	น้ำมันดิบ จะเอาก็มออกหรือไม่ก็ตาม
2. 1507.900-006	อื่น ๆ
1511	น้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม จะทำให้ บริสุทธ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ดัดแปลงทางเคมี
3. 1511.100-006	น้ำมันดิบ
4. 1511.900-000	อื่น ๆ
1513	น้ำมันมะพร้าว น้ำมันเนื้อในเมล็ดปาล์ม น้ำมันบาบาสุ และแฟรกชันของน้ำมันดังกล่าว จะทำให้บริสุทธ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ดัดแปลงตามเคมี
5. 1513.110-008	- น้ำมันมะพร้าว และแฟรกชันของน้ำมันดังกล่าว น้ำมันดิบ
6. 1513.190-005	อื่น ๆ - น้ำมันเนื้อในเมล็ดปาล์ม น้ำมันบาบาสุ และแฟรกชัน ดังกล่าว
7. 1513.210-004	น้ำมันดิบ
8. 1513.290-007	อื่น ๆ

3.4.5 ผลกระทบต่อประเทศไทย

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเป็นอุตสาหกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากตั้งแต่ระดับเกษตรกร โรงงานสกัด โรงงานกลั่น รวมถึงผู้บริโภค เมื่อมีการดำเนินการเข้าสู่เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA โดยการลดภาษีนำเข้าและผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ โดยเฉพาะการควบคุมหรือจำกัด ปริมาณการนำเข้าจะมีผลให้มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศมากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยดังนี้

3.4.5.1 เกษตรกร

เกษตรกรจะได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ซึ่งมีต้นทุน การผลิตสูงหากไม่สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และลดต้นทุนการผลิตลงได้อาจต้อง เลิกการปลูก

3.4.5.2 โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ซึ่งเป็นคนกลางระหว่างเกษตรกร และโรงงานกลั่น น้ำมันปาล์มจะต้องแข่งขันกับน้ำมันปาล์มดิบราคาถูกที่นำเข้า ซึ่งหากมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ ในปริมาณที่เหมาะสม ก็จะไม่มีผลกระทบต่อโรงงานสกัด และหากเกษตรกรบางส่วนต้องเลิก ปลูกปาล์มจะทำให้ขาดแคลนผลปาล์มป้อนโรงงาน โรงงานสกัดอาจต้องเลิกดำเนินการ โดยเฉพาะ โรงงานสกัดขนาดเล็ก ส่วนโรงงานสกัดขนาดใหญ่มักจะมีสวนปาล์มของตนเอง ในระยะแรก ผลกระทบคงไม่รุนแรงนัก แต่ในระยะยาวจำเป็นต้องหาทางลดต้นทุนการผลิตลง

3.4.5.3 โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม

การนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจะไม่มีผลกระทบต่อโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม เพราะจะทำให้มีวัตถุดิบป้อนโรงงานได้เต็มที่ และราคาถูก แต่หากมีการนำเข้าน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ได้อย่างเสรี จะส่งผลกระทบต่อการผลิตของโรงงานกลั่น

3.4.5.4 อุตสาหกรรมต่อเนื่อง

อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่นำน้ำมันปาล์มไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต จะได้ประโยชน์ เพราะสามารถนำเข้าน้ำมันปาล์มได้ในราคาที่ถูกลง และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ สามารถวางแผนการผลิตและการตลาดในระยะยาวได้

3.4.5.5 ผู้บริโภค

ผู้บริโภคในประเทศ สามารถบริโภคน้ำมันปาล์มและน้ำมันพืชอื่น ๆ ได้ในราคาที่ ต่ำลง เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง และมีการแข่งขันกันในอุตสาหกรรมน้ำมันพืชค่อนข้างสูง

3.4.6 สรุปปัญหาและแนวทางการปรับตัวเข้าสู่ AFTA

ปัญหา	แนวทางในการปรับตัว
<p>(1) ด้านการผลิตผลปาล์ม</p> <p>สวนปาล์มของไทยมีขนาดเล็ก ปริมาณผลผลิตมีน้อยและต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยหลายประการไม่เอื้ออำนวย กล่าวคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พันธุ์ ยังขาดแคลนพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม พันธุ์ปาล์มที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นสายพันธุ์ผสม จึงให้ผลผลิตและเปอร์เซ็นต์น้ำมันต่ำ - ปริมาณน้ำฝน พื้นที่บางส่วนมีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอกับความต้องการของต้นปาล์ม และมีจำนวนวันขาดน้ำมากกว่า 2 เดือน ซึ่งหากระดับการขาดน้ำมีน้อยผลผลิตจะมีมาก พื้นที่ปลูกปาล์มของไทยอยู่ในบริเวณที่ระดับการขาดน้ำสูง ผลผลิตที่ได้จึงน้อย - สภาพของดิน พื้นที่ปลูกปาล์มบางส่วนไม่มีศักยภาพทำให้ผลผลิตต่ำ - การใช้ปุ๋ย เกษตรกรรายย่อยใช้ปุ๋ยในอัตราต่ำ และไม่เหมาะสม เนื่องจากขาดเงินทุน - เทคโนโลยีการจัดการสวนปาล์ม ยังขาดการวิจัยเรื่องเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการปลูก ดูแลรักษา การป้องกันและกำจัดวัชพืช โรค แมลง รวมทั้งด้านการเก็บเกี่ยว โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ขาดการเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควร และมักจะเก็บผลปาล์มไม่ 	<p>ด้านการผลิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - ควบคุมและลดพื้นที่ปลูกปาล์มให้อยู่ในเขตที่เหมาะสม - จัดทำแผนปฏิบัติการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เช่น การปรับปรุงพันธุ์ปาล์มและระบบชลประทาน <p>ด้านอุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนปฏิบัติการปรับปรุงประสิทธิภาพอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง <p>ด้านการเงิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนดำเนินการสนับสนุนด้านการคลัง เช่น เงินกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำ <p>ด้านการควบคุมและป้องกันการลักลอบการนำเข้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนปราบปรามลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ - ผ่อนคลายให้มีการอนุญาตนำเข้าในช่วงที่เหมาะสม <p>ด้านการตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมตลาดข้อตกลงซื้อ - ขายผลปาล์มสด ระหว่างเกษตรกรและโรงงานและตลาดซื้อขยาล่วงหน้าน้ำมันปาล์มดิบ-น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์

ปัญหา	แนวทางในการปรับตัว
<p>เหมาะสมป้อนโรงงาน (อ่อนหรือแก่ -จนเกินไป) ซึ่งมีผลต่อปริมาณการผลิต ต้นทุนการผลิต และคุณภาพของน้ำมันปาล์มดิบ</p>	<p>- จัดตั้งถังกลางน้ำมันปาล์มในแหล่งผลิต เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาและปริมาณน้ำมันปาล์ม</p>
<p>(2) ด้านการผลิตน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์</p>	<p>ด้านการเจรจาและร่วมมือระหว่างประเทศ</p>
<p>- ขนาดและกำลังการผลิตของโรงงาน โรงงานสกัด และโรงงานกลั่นเล็กและกำลังการผลิตต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับมาเลเซีย เนื่องจากข้อจำกัดด้านวัตถุดิบ (ผลปาล์มสด/น้ำมันปาล์มดิบ) ป้อนโรงงาน ขณะเดียวกันปริมาณวัตถุดิบมีน้อยกว่ากำลังการผลิต ทำให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วยสูง</p>	<p>- เจริญกับประเทศอาเซียน เพื่อจัดตั้งโครงการความร่วมมือว่าด้วยอุตสาหกรรมน้ำมันพืชเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการเพาะปลูกและผลิตน้ำมันพืช</p> <p>- เจริญต่อรองในเวทีการค้าต่าง ๆ เพื่อขยายตลาด รวมทั้งขจัดอุปสรรคในการค้าน้ำมันพืช และผลิตภัณฑ์</p>
<p>- กรรมวิธีการผลิต ปัจจุบันโรงงานสกัดของไทยมี 41 โรงงาน แยกเป็นโรงงานขนาดใหญ่ได้มาตรฐาน 19 โรงงาน (กำลังการผลิต 3.92 ล้านตันผลปาล์มสด/ปี) และโรงงานขนาดเล็กไม่ได้มาตรฐานอีกจำนวน 22 โรงงาน (กำลังการผลิต 742,102 ตันผลปาล์มสด/ปี) ส่วนต้นทุนการสกัดน้ำมันปาล์มดิบนั้นจะมีค่าเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.00 บาท</p>	
<p>- เปรอร์เซ็นต์น้ำมัน เปรอร์เซ็นต์น้ำมันในผลปาล์มของไทยน้อยกว่ามาเลเซียคือของไทยร้อยละ 17-19 มาเลเซียร้อยละ 20-22 เป็นผลให้การสกัดน้ำมันปาล์มดิบต้องใช้ผลปาล์มมากขึ้น</p>	
<p>- การลักลอบการนำเข้า การที่ภาครัฐมีมาตรการคุ้มครองอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศ โดยกำหนดให้น้ำมันปาล์มเป็นสินค้าควบคุมการนำเข้า ทำให้มีการลักลอบนำเข้า</p>	

ปัญหา	แนวทางในการปรับตัว
<p>น้ำมันปาล์มจากต่างประเทศโดยเฉพาะมาเลเซีย</p> <p>- ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรม น้ำมันปาล์มยังไม่เป็นบรรทัดฐาน และมีการตีความที่ถกเถียงกัน ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสน</p>	

บทที่ 4

ผลการศึกษาด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันในภาคใต้

ในบทนี้จะอธิบายผลจากการสำรวจเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรชาวปาล์มน้ำมันนั้นรวมถึงลักษณะของเกษตรกร ลักษณะของสวนปาล์มน้ำมัน ลักษณะการขายผลผลิต ต้นทุนและผลตอบแทน ในส่วนของผู้ประกอบการด้านการตลาดนั้นรวมถึง ลักษณะของผู้ประกอบการด้านการตลาด การเคลื่อนไหวของราคา วิธีการตลาดและต้นทุนการตลาดปาล์มน้ำมัน

4.1 ผลจากการสำรวจเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน

ในส่วนผลการศึกษาสำรวจเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วยลักษณะทั่วไปของเกษตรกร ลักษณะสวนปาล์มน้ำมันในด้านการปลูก การบำรุงรักษาและการขายผลผลิต ตลอดจนการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

4.1.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกร

จากตารางที่ 4.1 แสดงลักษณะของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน พบว่า ชาวสวนปาล์มน้ำมันร้อยละ 65.7 มีอายุมากกว่า 45 ปี และชาวสวนปาล์มน้ำมันกว่าครึ่งมีประสบการณ์การทำสวนปาล์มมานานกว่า 10 ปี แต่ที่น่าสนใจมากคือ ชาวสวนปาล์มน้ำมันร้อยละ 77.1 ได้รับความศึกษาคต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 10 เป็นผู้ที่ได้รับความศึกษาคต่ำกว่าประถมศึกษาที่ 4 และมีชาวสวนปาล์มน้ำมันเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ได้รับความศึกษาสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษา

4.1.2 ลักษณะสวนปาล์มน้ำมัน

ในส่วนนี้จะอธิบายลักษณะทั่วไปในด้านการปลูกและการจัดการสวนปาล์มน้ำมันจากข้อมูลการสำรวจหากแบ่งขนาดของสวนปาล์มน้ำมันตามพื้นที่ปลูกโดยสวนที่มีพื้นที่ปลูกต่ำกว่า 100 ไร่ จัดเป็นสวนขนาดเล็ก และสวนที่มีพื้นที่ปลูกมากกว่า 100 ไร่ จัดเป็นสวนขนาดใหญ่ พบว่าสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 92.5 เป็นสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็ก มีเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้นที่เป็นสวนปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตามลักษณะการปลูกและการจัดการสวนส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 และ ตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน

ลักษณะของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน	จำนวน (n = 70)	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)		
0 - 25	1	1.4
25 - 35	7	10.0
35 - 45	16	22.9
45 ปีขึ้นไป	46	65.7
2. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่า ป.4	7	10.0
ป.4 - ป.6	4	67.1
มัธยมศึกษา	9	12.9
อนุปริญญา	4	5.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	3	4.3
3. ประสบการณ์การทำสวนปาล์มน้ำมัน (ปี)		
0 - 3	3	4.3
3 - 5	15	21.4
5 - 10	17	24.3
10 ปีขึ้นไป	35	50.0

ที่มา : จากการสำรวจ

4.1.2.1 ลักษณะของสวนปาล์มน้ำมัน

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 3 - 10 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น และหลังจากนั้นเมื่อปาล์มน้ำมันที่อยู่ในช่วงอายุ 10 - 20 ปี ผลผลิตต่อไร่จะเริ่มคงที่และมีแนวโน้มลดลง พบว่ามีสวนปาล์มที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 34.3 ของสวนปาล์มน้ำมันทั้งหมด นอกจากนี้ร้อยละ 10 ของสวนปาล์มน้ำมันทั้งหมดเป็นสวนปาล์มน้ำมันที่ยังไม่ให้ผลผลิต สำหรับพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่นิยมปลูกได้แก่ พันธุ์เทเนอรา เป็นพันธุ์ที่มีคุณสมบัติคือให้ผลผลิตสูง ะลายใหญ่ น้ำหนักดี ให้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูง มีพื้นที่ปลูกคิดเป็นร้อยละ 50 และพันธุ์คอสตาริกา มีพื้นที่ปลูกคิดเป็นร้อยละ 31.4 นอกจากนี้เป็นพันธุ์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.6 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด ส่วนราคาพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

เฉลี่ย 42-45 บาทต่อตัน แต่สวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็กบางรายจะได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปาล์ม น้ำมันจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สำนักงานงานเกษตรอำเภอ หรือสหกรณ์นิคม สำหรับการปลูกสวนใหญ่ร้อยละ 97.2 ใช้ระยะปลูก 8x8 เมตร จะปลูกได้ ประมาณ 22 ต้นต่อไร่

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทั่วไปของสวนปาล์มน้ำมัน

ลักษณะทั่วไปของสวนปาล์มน้ำมัน	จำนวน (ราย) (n = 70)	ร้อยละ
1. พื้นที่ปลูก (ไร่)		
0 - 50	54	77.1
50 - 75	14	5.7
75 - 100	7	10.0
100 ไร่ขึ้นไป	5	7.1
2. พันธุ์ปาล์มที่เกษตรกรใช้		
พันธุ์คอสตาริกา	22	31.4
พันธุ์เทนอรา	35	50.0
ไม่ระบุ	13	18.6
3. ระยะปลูก (เมตร x เมตร)		
8 x 8	68	97.2
9 x 9	1	1.4
10 x 10	1	1.4
4. อายุปาล์ม (ปี)		
0 - 3	7	10.0
3 - 6	17	24.3
6 - 10	22	31.4
10 - 15	14	20.0
15 - 20	9	12.9
20 ปีขึ้นไป	1	1.4

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.2.2 การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน

การจัดการสวนในที่นี้หมายถึง การใส่ปุ๋ย การใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ศัตรูพืช การคายนหญา การตัดทางใบและการตัดช่อดอกเพื่อผสมเกสร เป็นต้น ซึ่งการจัดการสวนบางอย่างอาจมีความแตกต่างกันในสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน

การใช้ปัจจัยการผลิตและการจัดการ	จำนวน (ราย) (n = 70)	ร้อยละ
1. การใส่ปุ๋ย		
ไม่ใส่	1	1.4
ใส่	69	98.6
ปุ๋ยเคมี	63	90.0
ปุ๋ยคอก	1	1.4
ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอก	6	8.6
2. การใช้ยากำจัดศัตรูพืช		
ไม่ใช้	34	48.6
ใช้	36	51.4
3. การตัดช่อดอกเพื่อช่วยผสมเกสร		
ไม่ตัด	53	75.7
ตัด	17	24.3
4. การตัดแต่งทางใบ		
ไม่ตัด	4	5.7
ตัด	66	94.3
5. การคายนหญา		
ไม่คายน	40	57.1
คายน	30	42.9

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 4.3 การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน พบว่าเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 98 ให้ความสำคัญกับการใส่ปุ๋ย ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณการใส่ปุ๋ยจะมีผลต่อ

ปริมาณผลผลิตและรายได้ของเกษตรกร โดยตรง ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 90 จะใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว ในขณะที่เกษตรกรร้อยละ 8.6 ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยคอก โดยจะใส่ปุ๋ยประมาณ 2 – 3 ครั้งต่อปี ครั้งละ 50 – 150 กิโลกรัมต่อไร่ นอกจากนี้เกษตรกรต้องตัดทางใบ โดยจะตัดประมาณ 1-2 ครั้งต่อเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถี่ในการเก็บผลผลิต ซึ่งค่าใช้จ่ายในการตัดทางใบส่วนใหญ่จะจ้างเหมารวมในค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนกิจกรรมการคายน้ำ การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการตัดแต่งช่อดอก ในสวนขนาดเล็กและสวนขนาดใหญ่จะให้ความสำคัญในระดับที่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบการจัดการสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็กและขนาดใหญ่

กิจกรรม	สวนขนาดเล็ก (น้อยกว่า 100 ไร่)		สวนขนาดใหญ่ (มากกว่า 100 ไร่)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การคายน้ำ				
ไม่คายน้ำ	37	56.92	3	60.0
คายน้ำ	28	43.08	2	40.0
2. การตัดช่อดอกเพื่อช่วยผสมเกสร				
ไม่ตัด	52	80.0	1	20.0
ตัด	13	20.0	4	80.0
3. การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช				
ไม่ใช้	32	49.23	2	40.0
ใช้	33	50.77	3	60.0
4. ปริมาณสารเคมีที่ใช้ (ลิตรต่อไร่)				
0 - 0.5	45	69.23	5	100.00
0.5 - 1.0	10	15.38	-	-
1.0 - 1.5	4	6.15	-	-
1.5 - 2.0	-	-	-	-
มากกว่า 2.0	6	9.23	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

จากตารางที่ 4.4 จะเห็นได้ว่าทั้งสวนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มักไม่มีการขายหญ้า จะมีการขายหญ้าบ้างในสวนปาล์มที่อายุต่ำกว่า 4 ปี เมื่อปาล์มอายุมากขึ้นร่วมเงาของใบจะทำให้ วัชพืชน้อยลง ดังนั้นเกษตรกรกรชาวสวนปาล์มส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ของสวนขนาดเล็กและ ร้อยละ 60 ของสวนขนาดใหญ่ จะใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช อัตราการใช้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 0.5 ลิตร ต่อไร่ อย่างไรก็ตามที่น่าสังเกตคือการช่วยผสมเกสรโดยการตัดช่อดอกเกสรตัวผู้เพื่อเกาะใส่ ช่อดอกเกสรตัวเมียที่บ้านเดิมที่ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มปริมาณผลผลิต พบว่าสวนปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ ร้อยละ 80 ให้ความสำคัญกับกิจกรรมดังกล่าว แต่สวนปาล์มขนาดเล็กร้อยละ 80 กลับไม่ได้มี การตัดช่อดอกเพื่อช่วยผสมเกสรแต่อย่างใด

4.1.3 การเก็บเกี่ยวและการขายผลผลิต

การเก็บเกี่ยวและการขายผลผลิตของเกษตรกรนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ ประเภทที่ 1 การจ้างแรงงานเก็บผลผลิต เพื่อขนส่งไปขายให้แก่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ โดยตรง ส่วนใหญ่เป็นสวนขนาดใหญ่ ที่สามารถเก็บผลผลิตได้ครั้งละมากๆ ประเภทที่ 2 เก็บเกี่ยว ผลผลิตเอง และ/หรือจ้างแรงงานเก็บผลผลิต เพื่อขายให้พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น (ลานเทินท้องถิ่น) ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันขนาดเล็ก และประเภทที่ 3 เกษตรกรชาวสวนปาล์ม น้ำมันจะเก็บเกี่ยวผลผลิตเอง และ/หรือจ้างแรงงานเก็บผลผลิต เพื่อขายให้สหกรณ์นิคม สหกรณ์ นิคมมีหน้าที่รวบรวมผลผลิตของสมาชิกและเกษตรกรทั่วไป เพื่อขายให้โรงงานสกัดน้ำมัน ปาล์มดิบ โดยกำไรที่ได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วส่วนหนึ่งจะนำมาจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกต่อไป

4.1.4 ต้นทุนและผลตอบแทน

ในส่วนการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในครั้งนี้ สำหรับการวิเคราะห์ต้นทุนจะคิด เฉพาะต้นทุนการผลิตหลังจากปาล์มให้ผลผลิตแล้วเท่านั้น ประกอบด้วยค่าปุ๋ย ค่าสารเคมีป้องกัน กำจัดศัตรูพืช ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับการคำนวณผลตอบแทน คำนวณจากผลคูณของ ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่กับราคาผลปาล์มทะเลาะและผลปาล์มร่วงเฉลี่ย ต่อกลีโกรัม ผลจากการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.5

4.1.4.1 ต้นทุนการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาปาล์มน้ำมันที่มีอายุตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย ค่าแรง งานในการดูแลรักษา ได้แก่ ค่าแรงงานในการใส่ปุ๋ย การพ่นยาป้องกันกำจัดศัตรูพืช การขายหญ้า การตัดช่อดอก การตัดแต่งทางใบ และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ค่าปุ๋ย ค่าใช้จ่ายในการขายผลผลิต (ค่าขนปาล์มน้ำมันขึ้นรถบรรทุกและค่าขนส่ง) และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

พบว่าต้นทุนทั้งหมดในการดูแลรักษาเฉลี่ย 2,615.19 บาทต่อไร่หรือ 1.05 บาทต่อกิโลกรัม ประกอบด้วย ต้นทุนที่เป็นเงินสด 2,423.41 บาทต่อไร่ และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 191.78 บาทต่อไร่ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยและค่าสารเคมีเฉลี่ย 1,126.52 บาทต่อไร่ หรือร้อยละ 43.08 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด รองลงมาเป็นค่าจ้างแรงงาน ค่าขนส่ง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ยไร่ละ 866.94 430.83 และ 190.90 บาทคิดเป็นร้อยละ 33.15 16.47 และ 7.30 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ดังรูปที่ 4.1

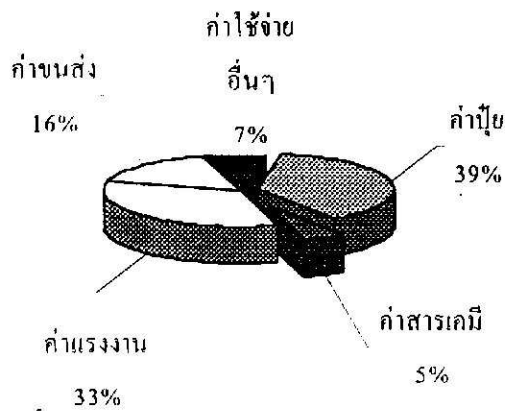
ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมัน

	หน่วย : บาท / ไร่		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
1. ค่าปุ๋ย			
- ปุ๋ยเคมี	623.92	-	623.92
- ปุ๋ยคอก	365.60	-	365.60
2. ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพาล์ม (แมลง/สัตว์/วัชพืช)	137.00	-	137.00
3. ค่าแรงงาน			
- ใส่ปุ๋ย	150.66	67.34	218.00
- พ่นยาป้องกันกำจัดศัตรูพาล์ม	273.44	-	273.44
- คายหญ้า	79.54	15.91	95.45
- ตัดช่อดอก	1.43	9.40	10.83
- ตัดแต่งทางใบ	78.32	39.16	117.48
- เก็บเกี่ยวผลผลิต	70.59	49.41	120.00
4. ค่าขนส่ง	430.83	-	430.83
5. ค่าใช้จ่ายในการขาย (ขนปาล์มขึ้นรถ)	21.18	10.56	31.74
6. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	190.90	-	190.90
7. ค่าใช้จ่ายรวมต่อไร่	2,423.41	191.78	2,615.19
8. ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม / ไร่)			
- ปาล์มทะลาย	2,266.80		2,266.80
- ปาล์มร่วง	227.77		227.77

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

หน่วย : บาท / ไร่

	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
9. ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท / กิโลกรัม)			
- ปาล์มทะลาย	1.44		1.44
- ปาล์มร่วง	1.82		1.82
10. รายได้จากการขายผลผลิต	3,678.73		3,678.73
11. รายได้สุทธิ (net return)	1,255.32		1,063.54

รูปที่ 4.1 ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว

4.1.4.2 ผลตอบแทน

ในส่วนของผลตอบแทนคำนวณได้จากปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่คูณกับราคาที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 2,494.57 กิโลกรัมต่อไร่ ประกอบด้วยปาล์มน้ำมันทั้งทะลาย 2,266.80 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 90.8 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด และปาล์มร่วง 227.77 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.2 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด โดยราคาที่เกษตรกรได้รับสำหรับปาล์มน้ำมันทั้งทะลาย และปาล์มร่วงเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.44 บาท และ 1.82 บาท ตามลำดับ ดังนั้นรายได้ที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 3,678.73 บาทต่อไร่ รายได้ดังกล่าวหลังจากหักค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเฉพาะที่เป็นเงินสด จะได้รายได้สุทธิที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 1,255.32 บาทต่อไร่ และเมื่อหักค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดเกษตรกรจะมีรายได้สุทธิ (net return) เฉลี่ยเพียง 1,063.54 บาทต่อไร่เท่านั้น

4.2 ผู้ประกอบการด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงลักษณะของผู้ดำเนินการด้านการตลาด การเคลื่อนไหวราคา วิธีการตลาดและต้นทุนการตลาด

4.2.1 ลักษณะของผู้ดำเนินการด้านการตลาด

จากการศึกษาถึงสถานการณ์ด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน พบว่าในตลาดรับซื้อปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วยผู้ดำเนินการด้านการตลาด ได้แก่ พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น สหกรณ์นิคม และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ คิดเป็นร้อยละ 50, 27.3 และ 22.7 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดทั้งหมด ตามลำดับ ผู้ประกอบการด้านการตลาดส่วนใหญ่ร้อยละ 59.1 มีอายุระหว่าง 25 - 45 ปี อีกร้อยละ 27.3 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดมีอายุน้อยกว่า 25 ปี สำหรับผู้ประกอบการที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีเพียงร้อยละ 13.6 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดเท่านั้น และที่น่าสนใจคือ ผู้ประกอบการด้านการตลาดส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 68.2 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.7 และระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 9.1 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 13.6 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดเท่านั้นที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ 4 - 6 สำหรับประสบการณ์ในการรับซื้อปาล์มน้ำมันของผู้ดำเนินการด้านการตลาดพบว่า ร้อยละ 50 มีประสบการณ์ในการรับซื้อน้อยกว่า 3 ปี ส่วนผู้ดำเนินการด้านการตลาดที่มีประสบการณ์ในการรับซื้อ 3 - 5 ปี และ 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.7 และ 13.6 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนผู้ดำเนินการด้านการตลาดที่มีประสบการณ์ด้านการตลาด มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.6 ของผู้ดำเนินการด้านการตลาดทั้งหมด

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดำเนินการด้านการตลาด

ลักษณะของผู้ดำเนินการด้านการตลาด	จำนวน (ราย) (n = 22)	ร้อยละ
1. ประเภทของผู้ประกอบการ		
พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น	11	50.0
สหกรณ์นิคม	6	27.3
โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	5	22.7
2. อายุ (ปี)		
0 - 25	6	27.3
25 - 35	6	27.3
35 - 45	7	31.8
45 ปีขึ้นไป	3	13.6

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลักษณะของผู้ดำเนินการด้านการตลาด	จำนวน (ราย) (n = 22)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่า ป.4	4	18.2
ป.4 - ป.6	3	13.6
มัธยมศึกษา	8	36.4
กอนุปริญญา	2	9.1
ปริญญาตรีขึ้นไป	5	22.7
4. ประสบการณ์ในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน (ปี)		
0 - 3	11	50.0
3 - 5	5	22.7
5 - 10	3	13.6
10 ปีขึ้นไป	3	13.6

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 ลักษณะการรับซื้อและการขายผลผลิต

ลักษณะการรับซื้อและขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของผู้ดำเนินการด้านการตลาด สามารถจำแนกตามประเภทของผู้ดำเนินการด้านการตลาดได้ 3 ประเภทดังนี้

4.2.2.1 ลักษณะการซื้อขายของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นในที่นี้หมายถึงลานเทอเอกชน ที่ตั้งจุดรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรในท้องถิ่น โดยเกษตรกรจะรวบรวมผลผลิตและขนส่งไปขายที่ลานเท ลักษณะการรับซื้อส่วนใหญ่จะรับซื้อทั้งปาล์มทะเลและปาล์มร่วง จากการสำรวจพบว่าในปี พ.ศ. 2543 พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นรับซื้อปาล์มทะเลและปาล์มร่วงจากเกษตรกรรายย่อยในปริมาณ 25,536.01 และ 1,015.88 ตันต่อปี ตามลำดับ การกำหนดราคาซื้อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นจะเป็นฝ่ายกำหนดราคาเนื่องจากผู้ขายส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ปริมาณผลผลิตที่นำมาขายต่อครั้งมีจำนวนไม่มาก จึงไม่มีอำนาจต่อรองราคา ซึ่งการกำหนดราคาซื้อของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นจะผันแปรตามราคาซื้อของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ปาล์มน้ำมันที่พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นรับซื้อจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะไม่ส่งเข้าโรงงานภายใน 24 ชั่วโมง แต่จะรวบรวมผลปาล์มน้ำมันไว้ให้ได้ปริมาณที่มากพอ จึงจะนำไปขายให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จากการสำรวจพบว่าในปี พ.ศ. 2543 พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นขายปาล์มทะเลและปาล์มร่วงจำนวน 24,316.96 ตันและ 2,234.93 ตัน

ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าปริมาณการขายปาล์มทะเลจะลดลงจากปริมาณปาล์มทะเลที่ซื้อจากเกษตรกร แต่ปาล์มร่วงที่ขายให้กับโรงงานสกัดมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นจากที่รับซื้อเกษตรกร เนื่องจากขั้นตอนการรวบรวมผลปาล์มน้ำมันของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นมีการบ่มและรดน้ำ ทำให้ผลปาล์มทะเลบางส่วนร่วง ประกอบกับส่วนต่างระหว่างราคาที่รับซื้อกับราคาขายของปาล์มร่วงมีมากกว่าปาล์มทะเล กล่าวคือส่วนต่างของราคารับซื้อและราคาขายปาล์มทะเลเท่ากับ 0.33 บาทต่อกิโลกรัม ในขณะที่ส่วนต่างของราคารับซื้อและราคาขายปาล์มร่วงเท่ากับ 0.43 บาทต่อกิโลกรัม แสดงถึงตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ลักษณะการซื้อขายปาล์มน้ำมันของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

ลักษณะการซื้อขาย	ปริมาณรับซื้อ (ตัน)	ปริมาณขาย (ตัน)	ราคาเฉลี่ย (บาท / ก.ก.)	
			ราคาซื้อ	ราคาขาย
1. ทะลาย	25,536.01	24,316.96	1.44	1.77
2. ปาล์มร่วง	1,015.88	2,234.93	1.82	2.25

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2.2 ลักษณะการซื้อขายของสหกรณ์นิคม

ลักษณะการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของสหกรณ์นิคมคล้ายกับลานเทอเอกชน กล่าวคือสหกรณ์ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งในรูปแบบปาล์มทะเลและปาล์มร่วงจากสมาชิกและเกษตรกรในบริเวณใกล้เคียง โดยราคารับซื้อไม่แตกต่างจากลานเทอเอกชน ผลผลิตที่รวบรวมได้จะถูกขนส่งไปขายให้โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบต่อไป สำหรับสมาชิกที่ขายผลผลิตให้แก่อสหกรณ์ จะได้รับเงินปันผลแตกต่างกันตามส่วนที่ได้ทำกิจกรรมกับสหกรณ์

4.2.2.3 ลักษณะการรับซื้อผลผลิตของโรงงาน

การรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ จะรับซื้อผลผลิตในรูปแบบของปาล์มทะเลเฉลี่ย 2,917.93 ตันต่อเดือน หรือร้อยละ 92 ของปริมาณการรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งหมด และจะรับซื้อผลปาล์มร่วงในปริมาณ 906.72 ตันต่อเดือน หรือร้อยละ 8 ของปริมาณการรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งหมด โดยจะรับซื้อปาล์มทะเลเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.64 บาท และรับซื้อปาล์มถูกร่วงเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.25 บาท

ตารางที่ 4.8 ลักษณะการรับซื้อปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

ลักษณะการรับซื้อ	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ	ราคารับซื้อ (บาท / ก.ก.)		
			สูง	ต่ำ	เฉลี่ย
1. ทะลาย	419,159.80	92.00	1.90	1.59	1.77
2. ปาล์มร่วง	35,867.17	8.00	3.00	1.88	2.25

4.2.3 การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมัน

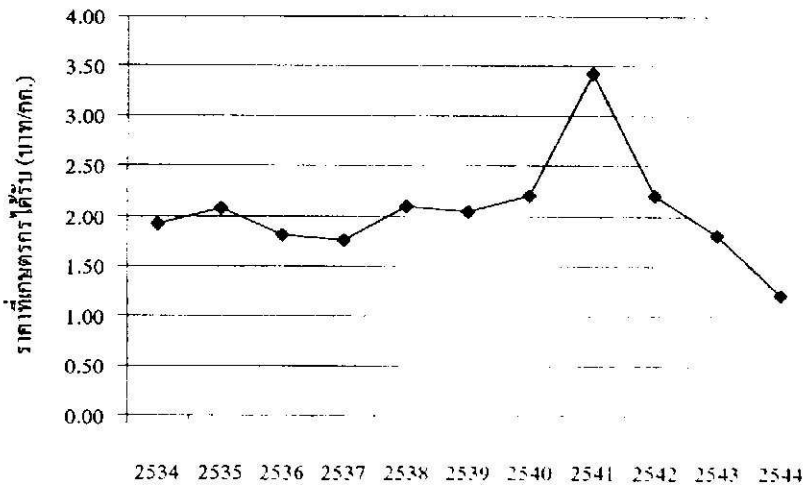
การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมัน เป็นการวิเคราะห์อนุกรมเวลา (time series analysis) เพื่อศึกษารูปแบบการเคลื่อนไหวในรอบปี โดยใช้การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวราคาตามฤดูกาล (seasonal movement) โดยคำนวณหาค่าดัชนีฤดูกาล (seasonal index) แบบอัตราส่วนต่อค่าแนวโน้ม (the ratio to trend method) จากข้อมูลราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยรายเดือนระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544 ดังตารางที่ 4.9 พบว่าราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยระหว่าง ปี พ.ศ. 2534 - 2540 กิโลกรัมละ 1.98 บาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2541 ราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับสูงที่สุดในรอบ 10 ปี คือราคา กิโลกรัมละ 3.43 บาท สาเหตุเกิดจากการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันทั่วโลกลดลง หลังจากนั้นจะเห็นได้ว่าราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับกลับมีแนวโน้มลดลง ดังรูปที่ 4.2

ตารางที่ 4.9 ราคาปาล์มน้ำมันสดที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2534 - 2544

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

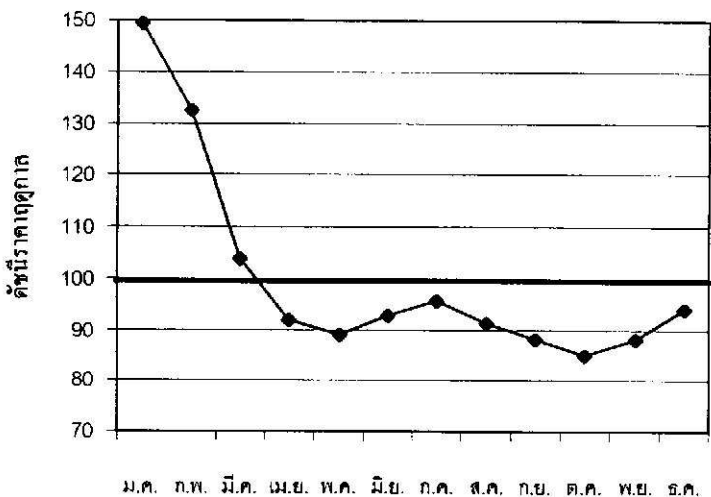
ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
2534	2.47	2.23	1.62	1.62	1.62	1.86	1.86	1.81	1.83	1.74	2.00	2.22	1.91
2535	2.44	2.18	1.89	1.70	1.70	1.86	2.20	2.15	2.05	2.10	2.24	2.39	2.08
2536	2.80	2.45	1.96	1.79	1.79	1.78	1.87	1.66	1.50	1.49	1.32	1.25	1.81
2537	1.40	1.46	1.35	1.30	1.30	1.48	1.83	1.95	2.00	2.08	2.10	2.68	1.74
2538	2.46	2.11	2.44	1.87	1.70	1.78	1.91	2.08	1.97	2.04	2.47	2.27	2.09
2539	2.28	2.37	2.18	1.97	2.03	1.97	1.83	1.83	1.89	1.91	1.95	2.19	2.03
2540	2.39	2.41	2.05	1.93	1.87	2.09	2.31	2.03	2.08	2.22	2.30	2.64	2.19
2541	3.48	3.64	3.04	2.61	2.74	2.81	3.65	3.40	3.73	3.65	4.02	4.34	3.43
2542	4.65	4.68	2.75	1.93	1.75	1.48	1.43	1.75	1.79	1.43	1.27	1.59	2.21
2543	2.20	1.76	1.44	1.80	2.16	2.58	1.75	1.80	1.60	1.42	1.45	1.71	1.81
2544	1.28	1.10	1.05	1.15	1.17	1.45	-	-	-	-	-	-	1.20

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

รูปที่ 4.2 การเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 -2544

นอกจากนี้จากข้อมูลในตารางที่ 4.9 จะเห็นได้ว่าราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับในแต่ละปีมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงในช่วงช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นเพื่อชี้ให้เห็นว่าในแต่ละช่วงเวลาในรอบปีราคาที่ได้รับมีการเคลื่อนไหวจากปัจจัยทางด้านฤดูกาลโดยการวิเคราะห์ดัชนีราคาฤดูกาลจากข้อมูลราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ยรายเดือน ระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544 ดังรูปที่ 4.3

รูปที่ 4.3 ดัชนีราคาฤดูกาลของปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2544

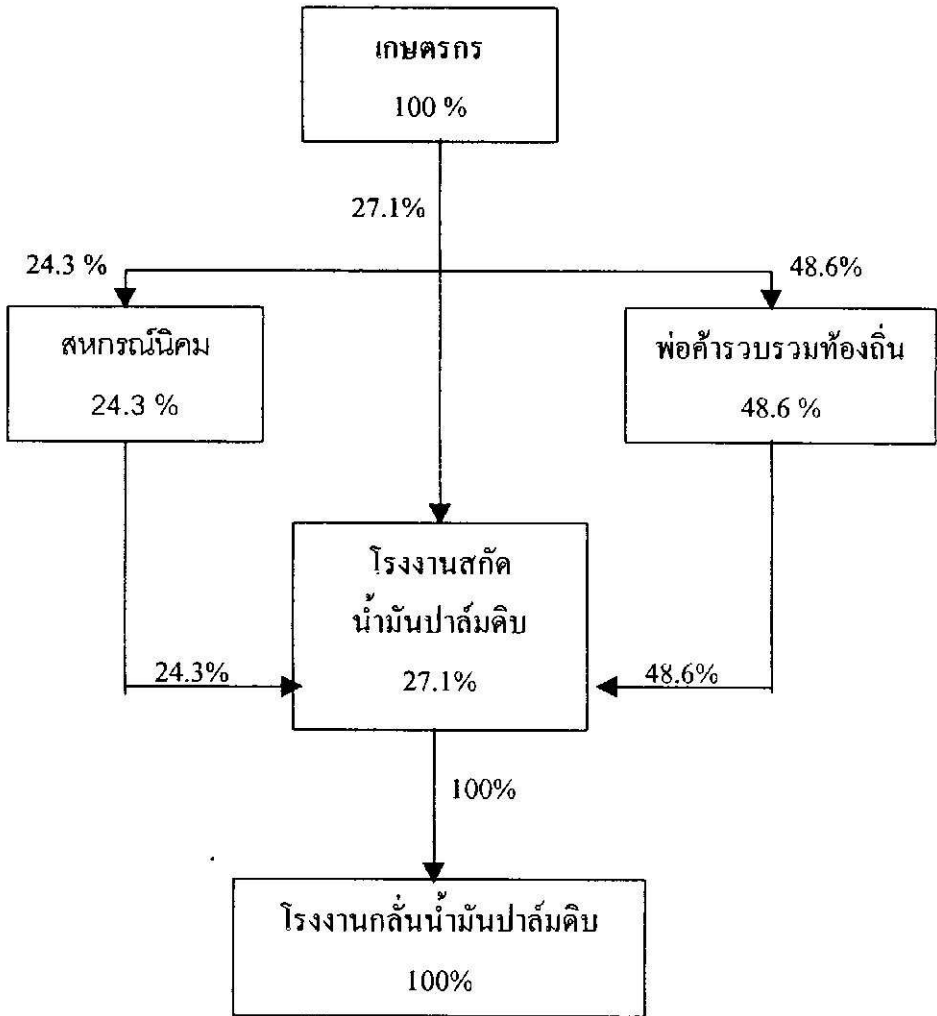
ผลการวิเคราะห์ดัชนีราคาฤดูกาลของปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ ระหว่างปี พ.ศ. 2534 -2544 พบว่าราคาที่เกษตรกรได้รับมีการแกว่งขึ้นลงตามฤดูกาลเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ดัชนีราคาฤดูกาลจะสูงกว่าค่าเฉลี่ย 3 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม มีค่าเท่ากับ 149.2 132.4 และ 103.6 ตามลำดับ และช่วงที่ 2 ดัชนีต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 9 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนธันวาคม มีค่าเท่ากับ 91.79, 88.76, 92.64, 95.57, 91.21, 87.97, 94.71, 88.06 และ 94.02 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับในรอบปีมีการเคลื่อนไหวขึ้นลง ดังนั้นราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเริ่มปรับตัวเพิ่มขึ้นในเดือนพฤศจิกายน จนกระทั่งสูงสุดในเดือนมกราคม ต่อจากนั้นราคาจะเริ่มลดลงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตลอด โดยราคาจะลดลงต่ำสุดในเดือนพฤษภาคม และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงสุดในเดือนกรกฎาคมอีกครั้ง หลังจากนั้นราคามีแนวโน้มลดลง จนกระทั่งต่ำสุดในเดือนตุลาคม การที่ราคาปาล์มที่เกษตรกรได้รับมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามฤดูกาล เนื่องจากปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตในแต่ละฤดูกาลแตกต่างกัน เช่น ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงฤดูฝน มีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากทำให้ราคาตกต่ำ โดยราคาที่โรงงานรับซื้อเฉลี่ยในปี พ.ศ. 2543 กิโลกรัมละ 1.78 บาท ส่วนในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนราคาที่โรงงานรับซื้อเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.04 บาท (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 4.10 การเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณการรับซื้อปาล์มน้ำมัน

ช่วงเดือน	ปริมาณการรับซื้อเฉลี่ย (ตัน / เดือน)	ราคารับซื้อเฉลี่ย (บาท / ก.ก.)
พ.ค. - ส.ค.	2,917.93	1.78
ก.พ. - พ.ค.	906.72	2.04

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.4 วิธีการตลาด

รูปที่ 4.4 วิธีการตลาดปาล์มน้ำมันในภาคใต้

จากภาพประกอบวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน (รูปที่ 4.4) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ลักษณะการเคลื่อนย้ายผลผลิตส่วนใหญ่จะผ่านสหกรณ์นิคม และพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 24.3 และ 48.6 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 27.1 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมดที่ขายให้โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบโดยตรง ปริมาณผลผลิตทั้งหมดที่พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นและสหกรณ์นิคมรับซื้อจากเกษตรกร จะเข้าสู่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบในภาคใต้ เพื่อนำเข้าโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในภาคกลางและกรุงเทพมหานครต่อไป

4.2.5 ต้นทุนการตลาดปาล์มน้ำมัน

จากการศึกษาพบว่า ต้นทุนการตลาดปาล์มทะเลทรายของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นเท่ากับ 0.20 บาทต่อกิโลกรัม ประกอบด้วยค่าขนส่ง 0.08 บาทต่อกิโลกรัม ค่าจ้างแรงงาน 0.11 บาทต่อกิโลกรัม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 0.01 บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นร้อยละ 4.52 6.21 และ 0.56

ของราคาที่พักค้ารวบรวมท้องถิ่นได้รับจากการขายปาล์มทะเลลาย ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละ 3.56 4.89 และ 0.44 ของราคาที่พักค้ารวบรวมท้องถิ่นได้รับจากการขายปาล์มร่วง ตามลำดับ เมื่อหักต้นทุนการตลาดแล้วที่พักค้ารวบรวมท้องถิ่นจะมีกำไรจากการรับซื้อปาล์มทะเลลายเฉลี่ย 0.13 บาทต่อกิโลกรัม และกำไรจากการรับซื้อปาล์มร่วงเฉลี่ย 0.23 บาทต่อกิโลกรัม ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ต้นทุนการตลาดปาล์มร่วงและปาล์มทะเลลาย

หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม

	ปาล์มร่วง		ปาล์มทะเลลาย	
ราคาที่เกี่ยวข้องได้รับ	1.82	80.89%	1.44	81.36%
ต้นทุนการตลาด				
ค่าขนส่ง	0.08	3.56%	0.08	4.52%
ค่าแรงงาน	0.11	4.89%	0.11	6.21%
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.01	0.44%	0.01	0.56%
กำไรของที่พักค้ารวบรวมท้องถิ่น	0.23	10.22%	0.13	7.35%
ราคาที่พักค้ารวบรวมท้องถิ่นได้รับ	2.25	100 %	1.77	100 %

ที่มา : จากการสำรวจ

บทที่ 5

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเคลื่อนไหวราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเคลื่อนไหวราคา เป็นการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม ภาวะภาพ ชีวภาพ ตลอดจนปัจจัยทางนโยบายที่เกี่ยวข้อง ที่คาดว่าจะมีผลต่อการกำหนดราคาและความอ่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมัน โดยเปรียบเทียบปัจจัยดังกล่าวระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พ่อค้ารายย่อยรับซื้อปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ตลอดจนศึกษาถึงความคิดเห็นต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการราคาปาล์มน้ำมันระหว่างพ่อค้ารายย่อยรับซื้อปาล์มน้ำมัน โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการกำหนดแผน และกลยุทธ์ในการสร้างเสถียรภาพด้านราคา

5.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม ภาวะภาพ ชีวภาพและนโยบายของรัฐบาลที่มีอิทธิพลต่อความเคลื่อนไหวราคา

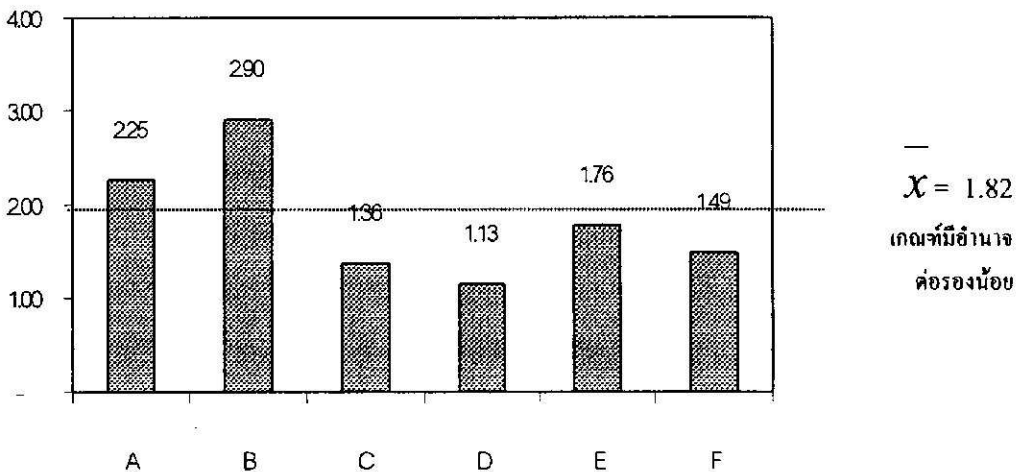
5.1.1 เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

5.1.1.1 อำนาจในการต่อรองราคาของเกษตรกรในตลาดท้องถิ่น

ในการศึกษาอำนาจการต่อรองราคา ทำการศึกษา 6 ประเด็น เพื่อกำหนดและวิเคราะห์ว่าสังคมปัจจุบันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มมีอำนาจต่อรองในระดับใด ผลการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีอำนาจในการต่อรองราคาขายได้น้อย ($X = 1.82$ เกณฑ์อำนาจในการต่อรองราคาน้อย) อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้รับราคาที่ไม่เป็นธรรม และได้ราคาต่ำกว่าที่ตนเองคาดหวังไว้ ซึ่งไม่ดึงดูดใจในการดำเนินการต่อ มีข้อสังเกตจากการศึกษาประการหนึ่งคือ เมื่อสถานการณ์ราคาปาล์มตกต่ำหรือเกษตรกรได้รับราคาต่ำเกษตรกรก็จะหันไปประกอบอาชีพอื่นทดแทนโดยปล่อยและไม่ดำเนินการใดๆในสวนปาล์ม ต่อเมื่อราคาปาล์มดีขึ้นเกษตรกรจึงหันกลับมาบำรุงและดูแล จากภาพที่ 5.1 แสดงให้เห็นว่าองค์กรเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร หากมีความเข้มแข็งในการดำเนินงานจะมีอิทธิพลต่อการต่อรองราคาได้ ($X = 2.90$ เกณฑ์มีอำนาจการต่อรองราคาปานกลาง) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์อำนาจการต่อรองเฉลี่ย เช่นเดียวกับลักษณะการขายของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน หากเกษตรกรเลือกหรือตัดสินใจขายปาล์มให้แหล่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมก็จะมีอำนาจในการต่อรอง ($X = 2.25$ เกณฑ์มีอำนาจในการต่อรองราคาน้อย)

สรุปภาพรวมอำนาจในการต่อรองราคาในตลาดท้องถิ่นในปัจจุบันยังอยู่ในระดับ

- ต่ำ เกษตรกรมีความสามารถกำหนดราคาและควบคุมราคาขายได้น้อย มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ (1) เป็นไปได้ว่าเกษตรกรยังมีการเปิดรับข่าวสารด้านราคาน้อยมาก จึงไม่สามารถวางแผนการขายของตนเองได้ (2) ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในสภาพความเป็นจริงยังอยู่ในลักษณะต่างคนต่างขาย การรวมกลุ่มมีน้อยทำให้อำนาจในการต่อรองของเกษตรกรมีน้อย และ (3) ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้รับซื้อ**มีข้ออ้าง**เพื่อกดราคาขายของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม

รูปที่ 5.1 : อำนาจในการต่อรองราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : A : ลักษณะการขายของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

B : ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

C : ปริมาณผลผลิต

D : ความสามารถในการควบคุมและกำหนดราคาของเกษตรกรในตลาดซื้อขาย

E : การเปิดรับ/รับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับการตลาดอยู่เสมอๆ

F : การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการซื้อขาย

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อำนาจในการต่อรองราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

—
 \bar{X} : 1.00 – 1.75 เกณฑ์ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา

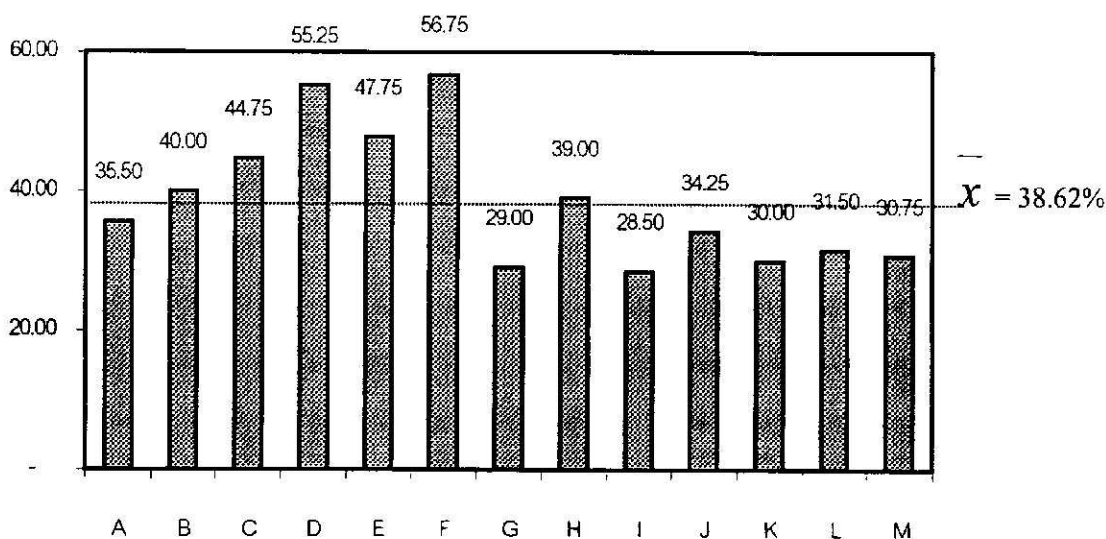
—
 \bar{X} : 1.76 – 2.50 เกณฑ์มีอำนาจในการต่อรองราคาน้อย

—
 \bar{X} : 2.51 – 3.25 เกณฑ์มีอำนาจในการต่อรองราคาปานกลาง

—
 \bar{X} : 3.26 – 4.00 เกณฑ์มีอำนาจในการต่อรองราคามาก

5.1.1.2 การเข้าถึงแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับราคาและการตลาด

ในการศึกษาแหล่งข่าวสารเกี่ยวกับตลาดและราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ได้ศึกษาแหล่งข่าวสารทั้งหมดที่มีอยู่ในแหล่งปลูกปาล์มไม่ว่าจะเป็นแหล่งข่าวสารที่เป็น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉลี่ยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรับรู้ข่าวสาร ร้อยละ 38.62 ของแหล่งข่าวสารทั้งหมดที่พบในท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมันยังเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวสารได้น้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาแหล่งข่าวสารที่สำคัญสำหรับ เกษตรกรในการรับเทคโนโลยีและความรู้เกี่ยวกับการปลูกปาล์ม พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อนเกษตรกรและหนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ได้รับบ่อยคือมากกว่าร้อยละ 50 ของแหล่งข่าวสารทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า หากจะถ่ายทอด เทคโนโลยีและความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการตลาดให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันควรใช้สื่อ ประเภทดังกล่าวข้างต้น แต่จากการศึกษามีข้อสังเกตคือ (1) ข้อจำกัดของระดับการศึกษาอาจจะมี ผลต่อการรับรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีที่ถ่ายทอดจากสื่อดังกล่าว (2) ความชัดเจนของแหล่ง ข่าวสารและผู้รับผิดชอบ และความไม่จำเป็นในการปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ต้องไม่สร้างความสับสนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม และ (3) ความไม่ชัดเจนในนโยบายของ รัฐบาลเกี่ยวกับการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรขาด ความมั่นใจ เชื่อมั่นในการพัฒนาสวนปาล์มของตนเอง

รูปที่ 5.2 : ร้อยละของแหล่งข่าวสารที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้รับ

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : A : วารสาร/นิตยสาร

- B : การประชุมกลุ่ม
- C : วิทยุ
- D : โทรทัศน์
- E : เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- F : เพื่อนเกษตรกร
- G : หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
- H : หนังสือพิมพ์
- I : โปสเตอร์
- J : การฝึกอบรม
- K : เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- L : เจ้าหน้าที่จากบริษัท/โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม
- M : แหล่งอื่น ๆ

5.1.1.3 การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่อเสถียรภาพราคา

การรวมกลุ่มมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาหาคาและรักษาเสถียรภาพราคารวมถึงการสร้างอำนาจการต่อรองให้เกิดขึ้น

ในเรื่องของการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่อการรักษาเสถียรภาพราคา พบว่าในปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันยังรวมกลุ่มกันน้อย (ร้อยละ 37.1) ส่วนใหญ่ยังไม่มีการรวมกลุ่มกันจากการศึกษามีข้อสังเกตคือ (1) เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันยังมีลักษณะต่างคนต่างปลูก การรวมกลุ่มเพื่อการตลาดและการขายยังเป็นแบบต่างคนต่างขาย และ (2) เกษตรกรจะเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มช่างพารา และกลุ่มไม้ผล มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเท่าที่ควร ทำให้เกษตรกรไม่สามารถมีอำนาจในการต่อรอง ประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในเรื่องราคาที่เป็นกลางและเป็นธรรมมีมากที่สุด (fair price) คือร้อยละ 63.38 ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่ศึกษาทั้งหมด มีข้อสังเกตจากการศึกษาคือ พฤติกรรมของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันหรือเกษตรกรทั่วไปต้องการประโยชน์จากกลุ่มในเรื่องการตลาดและกำไรเงิน นอกจากนี้ยังมีความต้องการปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูก ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับ เหตุผลของการเข้าร่วมกลุ่ม คือ อยากได้ราคาขายที่เป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 76.92 ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีความเชื่อมั่นในกระบวนการกลุ่มที่สามารถแก้ปัญหาเรื่องเสถียรภาพราคาได้ คิดเป็นร้อยละ 81.25 แสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ว่ากระบวนการกลุ่มเป็นแนวทางหนึ่งในหลาย ๆ แนวทางในการรักษาเสถียรภาพราคา ซึ่งจากการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเกี่ยวกับ

ประสิทธิภาพของโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่าทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มที่มีอยู่ในท้องถิ่นในปัจจุบันมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 5.1 สภาพการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

หัวข้อ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
เป็น	26	37.10
ไม่เป็น	44	62.90
2. ความต้องการประโยชน์จากการรวมกลุ่ม		
2.1 เงินปันผล	5	19.23
2.2 ได้ราคาที่เป็นกลาง (fair price)	17	65.38
2.3 ปัจจัยการผลิตมีราคาถูก	6	23.08
2.4 ได้รับความรู้ทางการผลิต	1	3.85
2.5 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด	2	7.69
2.6 เงินทุนกู้ยืม	3	11.54
3. เหตุผลการเข้าร่วมกลุ่ม		
3.1 นิคมจัดสรรที่ดินให้	5	19.23
3.2 คิดว่าได้ประโยชน์หลายอย่างจากการรวมกลุ่ม	3	11.54
3.3 สหกรณ์เปิดรับสมาชิก	11	42.31
3.4 ให้ราคาที่เป็นธรรม	20	76.92
3.5 เจ้าหน้าที่แนะนำ	2	7.69
3.6 มีโครงการส่งเสริมการปลูกของสหกรณ์	1	3.85
4. ความเชื่อมั่นว่ากลุ่มสามารถแก้ปัญหาเรื่องเสถียรภาพราคาได้		
4.1 เชื่อมั่น	13	81.25
4.2 ไม่เชื่อมั่น	3	18.75
5. โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มในปัจจุบัน		
5.1 มีประสิทธิภาพ	7	100.00
5.2 ไม่มีประสิทธิภาพ	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

5.1.2 พ้อคำรวบรวมท้องถิ่น

5.1.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาที่รับซื้อและปัจจัยที่มีผลต่อการรับซื้อ

เมื่อทำการศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่นเกี่ยวกับระดับราคาที่รับซื้อจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และปัจจัยที่คิดว่าจะมีผลต่อระดับราคาที่รับซื้อ พบว่าในเรื่องราคาที่รับซื้อของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่นมีความคิดเห็นว่า ราคาที่รับซื้อไม่สูงมากนัก คิดเป็นร้อยละ 81.82 นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึง ผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อราคาซื้อ พบว่าความต้องการของตลาดและราคาซื้อของโรงงานสกัดและราคาน้ำมันปาล์มดิบ น่าจะมีผลต่อระดับราคาซื้อของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 26.09 และ 30.43 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบของปัจจัยด้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลต่อระดับราคาซื้อ พบว่านโยบายการนำเข้า น้ำมันถั่วเหลือง นโยบายการประกันราคา และมาตรการกีดกันการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศน่าจะมีผลต่อระดับราคาซื้อ คิดเป็นร้อยละ 29.03 25.81 และ 25.81 ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะก่อนนโยบายในอนาคตที่สามารถยกระดับราคาซื้อ พบว่าข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกันราคาหรือการแทรกแซงราคาควรมีระบบการกระจายผลประโยชน์ให้แก่พ้อคำรวบรวมท้องถิ่นแต่ละรายอย่างเป็นธรรม มากที่สุดคือร้อยละ 30.77

ตารางที่ 5.2 ความคิดเห็นของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่นเกี่ยวกับราคาและปัจจัยที่คิดว่าน่าจะมีผลต่อการรับซื้อ

หัวข้อ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. ราคาที่รับซื้อปัจจุบัน		
1.1 สูง	4	18.18
1.2 ไม่สูงมากนัก	18	81.82
2. ผลกระทบของปัจจัยที่มีผลต่อราคาซื้อ		
2.1 การลักลอบนำเข้าน้ำมันเถื่อน	5	21.74
2.2 คู่แข่งทางการตลาด	3	13.04
2.3 ราคาซื้อของโรงงานสกัด / ราคาน้ำมันดิบ	7	30.43
2.4 ความต้องการของตลาด	6	26.09
2.5 การนำเข้าน้ำมันถั่วเหลือง	2	8.70
3. ผลกระทบของนโยบายต่อการรับซื้อ		
3.1 การนำเข้าน้ำมันถั่วเหลือง	9	29.03
3.2 การประกันราคา	8	25.81

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

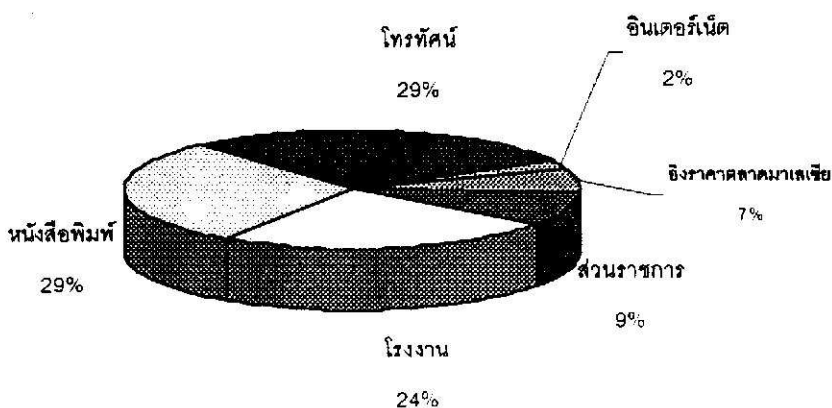
หัวข้อ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3.3 นโยบายด้านการส่งออกน้ำมันปาล์ม	2	6.45
3.4 ราคาน้ำมันดีเซลในการขนส่ง	2	6.45
3.5 มาตรการกีดกันการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ	8	25.81
การขยายอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	2	6.45
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายในอนาคตที่สามารถยกระดับ ราคารับซื้อที่เป็นธรรม		
4.1 มาตรการประกันราคาหรือการแทรกแซงราคาควรมี ระบบการกระจายผลประโยชน์ให้แก่พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นแต่ละ รายอย่างเป็นธรรม	8	30.77
4.2 รัฐบาลควรมีหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับเรื่องการผลิต ปาล์มน้ำมัน การปรับปรุงพันธุ์ และการจัดหาปัจจัยการผลิต ราคาถูกลงให้กับเกษตรกร	3	11.54
4.3 ควบคุมการนำเข้าน้ำมันถั่วเหลือง	3	11.54
4.4 ควบคุมการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ	3	11.54
4.5 การระบายน้ำมันปาล์มดิบในสต็อก	2	7.69

ที่มา : จากการสำรวจ

5.1.3 โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

5.1.3.1 การเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะการตลาด

ผู้ประกอบการโรงงานส่วนใหญ่รับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะการตลาดจากแหล่ง
ข่าวสาร คือ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ มากที่สุด คือร้อยละ 29 ในขณะที่ใช้แหล่งข่าวสารจาก
ผู้ประกอบการโรงงานด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 24 สำหรับแหล่งข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต เป็น
แหล่งข่าวสารที่ผู้ประกอบการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะการตลาดน้อยที่สุด คือร้อยละ 2 เท่านั้น

รูปที่ 5.3 แหล่งข่าวสารเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันของผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

ที่มา : จากการสำรวจ

5.1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายรัฐที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพราคา

พบนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นเชื้อเพลิง (Bio-diesel)

มีระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 4.30 ± 0.59 (เกณฑ์มีผลกระทบมาก) แสดงให้เห็นว่านโยบายดังกล่าวของรัฐบาลคาดว่าจะมีผลต่อเสถียรภาพราคาทั้งของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และผู้ประกอบการโรงงานสกัด ในขณะที่นโยบายการจัดการสวนปาล์มอย่างมีระบบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 2.68 ± 0.88 (เกณฑ์ผลกระทบปานกลาง) อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ในประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่า นโยบายการจัดการสวนปาล์มอย่างเป็นระบบจะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่าพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ($\bar{X} = 3.93 \pm 0.82$ เกณฑ์มีผลกระทบมาก) แสดงให้เห็นว่า หากมีการจัดการสวนปาล์มอย่างเป็นระบบ เช่น ใช้พันธุ์ปาล์มที่ให้ผลผลิตสูง เหมาะสมต่อสภาพพื้นที่และสภาพอากาศก็จะทำให้ได้ผลผลิตสูง เมื่อดูภาพรวมของความคิดเห็น พบว่า มีค่าเฉลี่ย 3.37 ± 1.16 (เกณฑ์มีผลกระทบปานกลาง) แสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันกระทบต่อเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันในระดับปานกลาง มีข้อสังเกตในการศึกษาคือ (1) โดยภาพรวมนโยบายของรัฐบาลส่วนใหญ่จะมีผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มมากกว่าพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นและผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ดังนั้นรัฐบาลควรมีแผนรองรับการรักษาเสถียรภาพราคาสำหรับเกษตรกรเป็นอันดับแรก (2) ความคาดหวังของเกษตรกรค่อนข้างสูงเกี่ยวกับราคาที่ได้รับจะสูงขึ้น

หากมีการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิงในปัจจุบัน (3) ความวิตกกังวลเกี่ยวกับนโยบายการเปิดเสรีการนำเข้าน้ำมันปาล์มที่จะทำให้ราคาในประเทศต่ำลง

กล่าวโดยสรุป ผลกระทบของนโยบายของรัฐในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ พบว่าสำหรับผู้ประกอบการมีผลกระทบค่อนข้างน้อยกว่าเมื่อเทียบกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน และพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

ตารางที่ 5.3 ระดับความคิดเห็นของเกษตรกร พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น โรงงานสกัดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐที่มีผลต่อเสถียรภาพราคาปาล์ม น้ำมัน

นโยบายของรัฐ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} \pm S.D.$)			ระดับความคิดเห็น ¹
	A	B	C	
1.การนำมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel)	4.46±0.76	4.12±1.20	4.33±0.42	4.30±0.59
2.นโยบายการเปิดเสรีการนำเข้าปาล์ม น้ำมัน	2.3±1.64	3.12±2.14	4.51±0.21	3.31±1.33
3.นโยบายการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน	4.03±0.90	2.53±2.10	1.92±2.51	2.83±1.84
4. การมี พ.ร.บ. ปาล์ม น้ำมันและน้ำมันปาล์ม	3.93±0.86	3.19±0.89	3.47±1.03	3.53±0.93
5.การขยายพื้นที่ปลูกตามแผนยุทธศาสตร์ยางพาราไทย	3.29±1.22	4.37±0.65	3.25±0.82	3.64±0.89
6.นโยบายการจัดสวนปาล์มอย่างมีระบบ	3.93±0.82	2.17±0.93	1.95±0.90	2.68±0.88
7.การแบ่งโครงสร้างของหน่วยงานรับผิดชอบการพัฒนาปาล์ม น้ำมันในปัจจุบัน	4.10±1.55	2.71±2.30	3.00±1.12	3.27±1.66
เฉลี่ย	3.72±1.11	3.17±1.46	3.20±1.00	3.37±1.16

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : A : เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน

B : พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

C : ผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

(1) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น	X : 1.00 – 1.80 เกณฑ์ไม่มีผลกระทบ
	X : 1.81 – 2.60 เกณฑ์มีผลกระทบน้อย
	X : 2.61 – 3.40 เกณฑ์มีผลกระทบปานกลาง
	X : 3.41 – 4.20 เกณฑ์มีผลกระทบมาก
	X : 4.21 – 5.00 เกณฑ์มีผลกระทบมากที่สุด

5.1.4 เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปาล์มน้ำมัน

5.1.4.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับผลกระทบของการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีต่อการพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของประเทศไทย ในประเด็นปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มในประเทศมากขึ้น (Domestic Consumption) จะมีผลกระทบมากที่สุด ($X = 3.72 \pm 0.21$ เกณฑ์มีผลกระทบมาก) เนื่องจากทางเลือกในการแปรรูปน้ำมันปาล์มมีมากขึ้น ส่งผลให้ได้รับราคาสูงขึ้น ในขณะที่ผลกระทบในเรื่องนี้จะทำให้มีตลาดจำหน่ายที่แน่นอน มีผลกระทบน้อยที่สุด ($X = 1.74 \pm 0.82$ เกณฑ์ผลกระทบน้อย) เมื่อดูภาพรวมของผลกระทบของการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีต่อการพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของประเทศไทย พบว่ามีผลกระทบปานกลาง ($X = 2.98 \pm 1.05$ เกณฑ์ผลกระทบปานกลาง) แสดงให้เห็นว่าการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) มีผลต่อการพัฒนาปาล์มน้ำมันของประเทศในระดับหนึ่ง มีข้อสังเกตจากการศึกษา (1) ความเชื่อมั่นของเกษตรกร และผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ยังมีน้อย และยังมีคำถามว่าจะใช้ทดแทนได้ดีหรือไม่ อัตราส่วนผสมควรอยู่ในระดับใด ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน (2) แผนการเพิ่มหรือขยายพื้นที่ปลูกกับนโยบาย bio-diesel ไม่ชัดเจนขาดทิศทางที่แน่นอนและข้อมูลสนับสนุนน้อยทำให้เกษตรกรและผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบไม่กล้าตัดสินใจ (3) เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันไม่มั่นใจว่าการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) จะทำให้ตนเองได้รับราคาสูงขึ้น เนื่องจากไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

ตารางที่ 5.4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ¹ ($\bar{X} \pm SD$)
1. ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มในประเทศมากขึ้น	3.72 \pm 0.21
2. ราคาปาล์มน้ำมันที่ได้รับสูงขึ้น	3.51 \pm 1.40
3. จะมีเกษตรกรพื้นที่ปลูกปาล์มมากขึ้น	2.94 \pm 1.81
4. การขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่องมีมากขึ้น	2.10 \pm 0.47
5. ความต้องการปาล์มน้ำมันของโรงงานมากขึ้น	3.87 \pm 0.55
6. มีตลาดจำหน่ายที่แน่นอน	1.74 \pm 0.82
ค่าเฉลี่ย	2.98 \pm 1.05

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ¹ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น \bar{X} : 1.00 – 1.75 เกณฑ์ไม่มีผลกระทบ

\bar{X} : 1.76 – 2.50 เกณฑ์มีผลกระทบน้อย

\bar{X} : 2.51 – 3.25 เกณฑ์มีผลกระทบปานกลาง

\bar{X} : 3.26 – 4.00 เกณฑ์มีผลกระทบมาก

5.1.4.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับผลกระทบของการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีผลต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมีค่าเท่ากับ 2.15 \pm 0.83 อยู่ในเกณฑ์มีผลกระทบน้อย แสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐในเรื่องการนำปาล์มน้ำมันมาเป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) มีผลกระทบต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นน้อย จากตารางที่ 5.5 แสดงให้เห็นการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิงไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณความต้องการปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบในทิศทางที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ส่งผลให้ระดับการแข่งขันระหว่างพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นสูงขึ้น และไม่ทำให้ความเชื่อมั่นในการซื้อขายผลผลิตสูงขึ้น (1.03 \pm 0.72, 1.14 \pm 1.25 และ 1.21 \pm 0.60) อย่างไรก็ตาม ผลกระทบในประเด็นดังกล่าวต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ทำให้พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นมีทางเลือก

ในการขายมากขึ้น ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเท่ากับ 3.40 ± 1.40 ในเกณฑ์ผลกระทบมาก เนื่องจากคาดว่าจะมีทางเลือกในการใช้น้ำมันปาล์มภายในประเทศ (Domestic Consumption) เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5.5 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ¹ — ($\bar{X} \pm SD$)
1. มีทางเลือกในการขายมากขึ้น	3.40 ± 1.40
2. ปริมาณความต้องการของโรงงานมากขึ้น	1.03 ± 0.72
3. การแข่งขันสูงขึ้น	1.14 ± 1.25
4. มีทางเลือกในการใช้น้ำมันปาล์มมากขึ้น	2.90 ± 0.83
5. เกิดความมั่นคงในการซื้อขายผลผลิตมากขึ้น	1.21 ± 0.60
6. ตลาดซื้อขายจะแน่นอนขึ้น	2.15 ± 0.54
7. สต็อกน้ำมันจะลดลง	3.21 ± 0.48
เฉลี่ย	2.15 ± 0.83

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น \bar{X} : 1.00 – 1.75 เกณฑ์ไม่มีผลกระทบ
 \bar{X} : 1.76 – 2.50 เกณฑ์มีผลกระทบน้อย
 \bar{X} : 2.51 – 3.25 เกณฑ์มีผลกระทบปานกลาง
 \bar{X} : 3.26 – 4.00 เกณฑ์มีผลกระทบมาก

5.1.4.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับผลกระทบของการนำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบพบว่าโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มีค่าเท่ากับ 3.11 ± 0.91 อยู่ในเกณฑ์มีผลกระทบปานกลาง แสดงว่าโดยภาพรวมนโยบายดังกล่าวมีผลกระทบต่อโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อดูถึงประเด็นการเสียชีวิตส่วนแบ่งวัตถุดิบให้กับ

ผู้ประกอบการ bio-diesel มีผลกระทบมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.62 ± 1.01 อยู่ในเกณฑ์มีผลกระทบมาก เช่นเดียวกับประเด็นที่จะทำให้ปริมาณการผลิตจากเกษตรกรจะมีมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.39 ± 0.44 อยู่ในเกณฑ์มีผลกระทบมาก ในขณะที่ผลกระทบเกี่ยวกับการลักลอบการนำน้ำมันปาล์มดิบอาจมีสูงขึ้นไปกว่าในปัจจุบัน หากรัฐบาลมีนโยบายการแปรรูปน้ำมันปาล์มมาเป็นเชื้อเพลิง bio-diesel (ค่าเฉลี่ย $X = 2.49 \pm 0.80$ อยู่ในเกณฑ์มีผลกระทบน้อย)

กล่าวโดยสรุปนโยบายของรัฐบาลที่จะนำปาล์มน้ำมันมาแปรรูปเป็นน้ำมันเชื้อเพลิง bio-diesel จะมีผลกระทบต่อโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบมากกว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ในขณะที่จะมีผลกระทบน้อยที่สุดต่อพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น ดังนั้นรัฐบาลควรมีแผนรองรับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และผู้ประกอบการโรงงานอย่างชัดเจนก่อนจะนำนโยบายการแปรรูปน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นเชื้อเพลิง (bio-diesel) อีกประการหนึ่ง รัฐบาลจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำปาล์มน้ำมันมาแปรรูปเป็นน้ำมันเชื้อเพลิง (bio-diesel) ว่ามีมากน้อยแค่ไหน

ตารางที่ 5.6 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในเรื่องการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) ที่มีผลกระทบต่อโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

หัวข้อ	ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ¹ — ($X \pm SD$)
1. อาจต้องเสียส่วนแบ่งวัตถุดิบให้กับผู้ประกอบการ Bio-diesel	3.62 ± 1.01
2. ถึงเวดล้อมดีขึ้น ถมมลพิษได้มากขึ้น	2.95 ± 0.84
3. ปริมาณการผลิตจากเกษตรกรจะมีมากขึ้น	3.39 ± 0.44
4. การลักลอบการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบอาจมีสูงขึ้นไปกว่าปัจจุบัน หากรัฐบาลควบคุมไม่ดี	2.49 ± 0.80
5. เป็นการช่วยให้เกษตรกรหันมาปลูกปาล์มพันธุ์ดี	3.10 ± 1.44
ค่าเฉลี่ย	3.11 ± 0.90

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น X : 1.00 – 1.75 เกณฑ์ไม่มีผลกระทบ

X : 1.76 – 2.50 เกณฑ์มีผลกระทบน้อย

X : 2.51 – 3.25 เกณฑ์มีผลกระทบปานกลาง

X : 3.26 – 4.00 เกณฑ์มีผลกระทบมาก

5.2 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมัน

5.2.1 เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเรื่องอำนาจในการต่อรองของเกษตรกรกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 0.78 ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ในขณะที่ความสัมพันธ์ของปัจจัยอื่น ๆ เช่น ราคาปาล์มน้ำมันในต่างประเทศ, ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มในประเทศ, การผูกขาดการรับซื้อของโรงงาน, นโยบายการเปิดเสรีการนำเข้า, ต้นทุนการผลิต, ประสิทธิภาพของตลาดซื้อขายในท้องถิ่นและความสม่ำเสมอของผลผลิต มีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดราคาขายปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการขายผลผลิตเพราะการรวมกลุ่มจะทำให้มีอำนาจในการต่อรองราคา นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมปริมาณการผลิตและคุณภาพของผลผลิตได้อีกด้วย

ตารางที่ 5.7 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ปัจจัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r) ¹
1. ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มในประเทศ	0.14*
2. การผูกขาดการรับซื้อของโรงงาน	0.30*
3. คุณภาพของปาล์มน้ำมัน	0.72
4. อำนาจในการต่อรองของเกษตรกร	0.78**
5. นโยบายการเปิดเสรีการนำเข้า	0.34*
6. ช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ความเหมาะสมของการเก็บเกี่ยวผลผลิต)	0.28
7. ราคาปาล์มน้ำมันในตลาดต่างประเทศ	0.30*
8. การเปิดเสรีการนำเข้าถั่วเหลือง	0.51
9. ต้นทุนการผลิต	0.38*
10. ประสิทธิภาพของตลาดซื้อขายในท้องถิ่น	0.62*
11. ความสม่ำเสมอของผลผลิต	0.40*

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

** นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

5.2.2 พ้อย์รวบรวมท้องถิ่น

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับการแข่งขันในระหว่างพ้อย์รวบรวมท้องถิ่นในท้องถิ่นกับการกำหนดราคาปลาล์มน้ำมันมีค่าเท่ากับ 0.39 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของผลปลาล์มสดที่ขายกับการกำหนดราคาปลาล์มน้ำมันมีค่าเท่ากับ 0.22 ($r = 0.22$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนโยบายการแทรกแซงราคาของรัฐบาลกับการกำหนดราคาปลาล์มน้ำมันมีค่าเท่ากับ 0.62 ($r = 0.62$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามี 3 ปัจจัย ได้แก่ คุณภาพของผลผลิตที่ขายของพ้อย์รวบรวมท้องถิ่น ระดับการแข่งขันของพ้อย์รวบรวมท้องถิ่นและนโยบายการแทรกแซงของรัฐบาลน่าจะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดราคาขายปลาล์มน้ำมันของพ้อย์รวบรวมท้องถิ่น

ตารางที่ 5.8 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปลาล์มน้ำมันของพ้อย์รวบรวมท้องถิ่น

ปัจจัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r) ¹
1. ราคาที่ได้รับ ณ โรงงานสกัด	0.28
2. คุณภาพผลผลิตปลาล์มสดที่รวบรวมเพื่อจำหน่าย	0.22*
3. ปริมาณผลผลิตปลาล์มสดที่ขายให้โรงงานในแต่ละครั้ง	0.79
4. ระดับการแข่งขันระหว่างพ้อย์รวบรวมท้องถิ่น	0.39**
5. ปริมาณผลผลิตในท้องถิ่น	0.31
6. นโยบายการแทรกแซงราคาของรัฐบาล	0.62*

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

** นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

5.2.3 โรงงานสกัดน้ำมันปลาล์มดิบ

พบว่า มีปัจจัย 2 ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการกำหนดราคาขายปลาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปลาล์มดิบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือ สถานการณ์ราคาน้ำมันปลาล์มดิบในตลาดต่างประเทศ และราคาน้ำมันพืชทดแทน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.58 และ 0.30 ในขณะที่มีปัจจัย 4 ปัจจัยที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการกำหนดราคาน้ำมันปลาล์มดิบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 คือ คุณภาพผลผลิตปลาล์มน้ำมันที่รับซื้อ นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีทาง

การค้า ต้นทุนการสกัด และปริมาณความต้องการบริโภคภายในประเทศ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.30 0.75 0.21 และ 0.69 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.9 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัด น้ำมันปาล์มดิบ

ปัจจัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r) ¹
1. ราคาน้ำมันปาล์มดิบที่รับซื้อ	0.29
2. ราคาน้ำมันพืชทดแทน	0.30**
3. คุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันที่รับซื้อ	0.30*
4. สต็อกน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ	0.42
5. ปริมาณน้ำมันปาล์มที่ล้นลอบนำเข้า	0.29
6. ราคาน้ำมันปาล์มในต่างประเทศ	0.58**
7. นโยบายการนำเข้าสินค้าทดแทน	0.32
8. นโยบายการเปิดเสรีทางการค้า	0.75*
9. ต้นทุนการผลิต	0.21*
10. ข้อผูกพันหรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับโรงงานอุตสาหกรรม	0.23
11. ปริมาณความต้องการอุปโภคและบริโภคภายในประเทศ	0.69*
12. ปริมาณสต็อกน้ำมันปาล์มดิบในประเทศมาเลเซีย	0.20

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

** นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

5.3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของรัฐบาลกับการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบาย กับการรักษาเสถียรภาพราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

5.3.1 เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในท้องถิ่นมีค่าสหสัมพันธ์กับการรักษาเสถียรภาพราคาขายของเกษตรกรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.28 และ 0.73 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองตัวน่าจะมีความสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพราคาขายของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม มีข้อสังเกตในการศึกษาคือ การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรนั้น มีข้อสังเกตว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่นจะได้รับข่าวสาร และสามารถต่อรองราคาได้มากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษามื่อดูปัจจัยการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และอำนาจการต่อรองของกลุ่มมีค่าสหสัมพันธ์กับการรักษาเสถียรภาพราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือมีค่าเท่ากับ 0.29 และ 0.43 ตามลำดับ ดังนั้นสรุปได้ว่าหากเกษตรกรเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม มีระดับการศึกษาที่สามารถรู้และเข้าใจในข่าวสาร กระตือรือร้นในการเข้าถึงและเปิดรับข่าวสาร และเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่นของตนเองแล้ว น่าจะมีส่วนสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพราคาขายของตนเองได้

สำหรับปัจจัยทางนโยบาย พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการจัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีค่าสหสัมพันธ์เชิงลบ ($r = -0.35$) กับการรักษาเสถียรภาพราคาขายของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน แสดงให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์มไม่มีส่วนต่อการรักษาเสถียรภาพราคาขายของเกษตรกร ในขณะที่ปัจจัยนโยบาย 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กับการรักษาเสถียรภาพราคาขายของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคือ นโยบายการแปรรูปน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง (bio-diesel) นโยบายการเปิดเสรีการนำเข้าน้ำมันปาล์ม พระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม นโยบายการแบ่งโครงสร้างหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปาล์มน้ำมันมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.98 0.66 0.48 และ 0.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.10 ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยระบบกับการรักษาเสถียรภาพราคาของเกษตรกร
ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

ปัจจัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r)
<u>ปัจจัยทางสังคม</u>	
- อายุ	-0.12
- ระดับการศึกษา	0.28*
- อำนาจในการต่อรองของกลุ่ม	0.43**
- ความพึงพอใจในราคาที่ได้รับ	0.26
- การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม	0.73*
- การเปิดรับข่าวสาร	0.29**
- ประสบการณ์	0.61
- ลักษณะการขาย	0.34
<u>นโยบายและแผน</u>	
- การนำมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-Diesel)	0.98**
- นโยบายเปิดเสรีการนำเข้า	0.66**
- การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์ม	-0.35*
- พ.ร.บ. ปาล์มน้ำมัน	0.48**
- การจัดสวนปาล์มเป็นระบบ	0.43
- การแบ่งโครงสร้างความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ	0.56**

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3.2 พ้อคำรวบรวมท้องถิ่น

ค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยเรื่องปริมาณความต้องการของตลาดกับการรักษาเสถียรภาพราคาขายของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่น มีค่าเท่ากับ 0.61 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ในขณะที่ปัจจัย 4 ปัจจัย มีค่าสหสัมพันธ์กับการรักษาเสถียรภาพราคาขายของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือประสบการณ์ในการทำธุรกิจรับซื้อปาล์มน้ำมัน และนโยบายการส่งออกของรัฐบาลคือมีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวกเท่ากับ 0.29 และ 0.2 ส่วนการลักลอบนำข่าน้ำมันปาล์มดิบและการนำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองมีค่าสหสัมพันธ์เชิงลบเท่ากับ 0.41 และ 0.42

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ถ้าหากตลาดมีความต้องการน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น นโยบายการส่งออกของรัฐบาลมีประสิทธิภาพสูง และพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นมีประสบการณ์สูงในการรับซื้อจะทำให้ราคาของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นมีเสถียรภาพมากขึ้น ในขณะที่หากมีการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบและเมื่อนโยบายการเปิดเสรีการนำเข้าน้ำมันถั่วเหลืองโดยไม่มี การจำกัดโควต้ามากขึ้นเท่าไร ก็จะส่งผลให้ราคาขายของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นขาดเสถียรภาพ

ตารางที่ 5.11 ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยระบบกับการรักษาเสถียรภาพราคาของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น

ปัจจัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r)
- อายุ	0.37
- ระดับการศึกษา	0.10
- ประสบการณ์ในการทำธุรกิจรับซื้อปาล์มน้ำมัน	0.29**
- การลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์มเถื่อน	0.41**
- การแข่งขันในตลาดรับซื้อ	0.73
- ความต้องการของตลาด	0.61*
- การนำเข้าน้ำมันถั่วเหลือง	-0.42**
- นโยบายการประกันราคา	0.59
- นโยบายการส่งออกของรัฐบาล	0.27**

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3.3 โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

พบว่า ปัจจัย 4 ปัจจัยได้แก่ ปริมาณการสกัดต่อวันที่โรงงานสกัดได้ ปริมาณความต้องการน้ำมันปาล์มดิบ การเปิดรับข่าวสารด้านความเคลื่อนไหวราคาของผู้ประกอบการ และความสามารถในการติดต่อและต่อรองทางการค้าของผู้ประกอบการ มีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวกกับการรักษาเสถียรภาพราคาขายของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.56 0.49 0.14 และ 0.43 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า หากโรงงานสกัดมีกำลังการผลิตมาก ตลาดมีความต้องการน้ำมันปาล์มดิบสูง ผู้ประกอบการติดตามข่าวสารความ

เคลื่อนไหวราคามาก มีความสามารถในการติดต่อและต่อรองทางการค้าสูง จะทำให้เสถียรภาพราคาขายของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบสูงขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 5.12 ค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยระบบกับการรักษาเสถียรภาพราคาของโรงงานสกัด

ปัจจัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r)
- ปริมาณการสกัด (กำลังการผลิต) ต่อวัน	0.56**
- ปริมาณความต้องการ	0.49**
- ความสามารถฝ่ายขาย	0.68
- การเปิดรับข่าวสารของผู้ประกอบการ (ด้านความเคลื่อนไหวราคา)	0.14**
- ประสบการณ์ของผู้ประกอบการ	0.18
- ความสามารถในการติดต่อการค้าของผู้ประกอบการ	0.43**

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะแนวทางในการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน

6.1 สรุปผลการศึกษา

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ (92.5%) เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 100 ไร่ และร้อยละ 50 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเป็นสวนปาล์มที่มีอายุระหว่าง 3-10 ปี ลักษณะการจัดการสวนปาล์ม พบว่าสวนขนาดใหญ่จะมีระบบการดูแลรักษาและระดับการใช้เทคโนโลยีที่สูงกว่า เช่น เทคนิคการผสมเกสร การพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น สำหรับค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยและค่าจ้างแรงงานคิดเป็นร้อยละ 39 และ 33 ของค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทั้งหมด ตามลำดับ ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 2.49 ตันต่อไร่ ลักษณะการขายผลผลิตของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรขายผลผลิตให้แก่พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น (ลานเทกของบริษัทและเอกชน) และสหกรณ์นิคม คิดเป็นร้อยละ 48.6 และ 24.3 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด ซึ่งราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิตในแต่ละฤดูกาล กล่าวคือช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม เป็นช่วงที่ปาล์มน้ำมันออกสู่ตลาดมากราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 1.78 บาทต่อกิโลกรัม และในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม เป็นช่วงที่ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันออกสู่ตลาดน้อยราคาปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 2.04 บาทต่อกิโลกรัม หากราคาปาล์มน้ำมันและปาล์มร่วงที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 1.44 และ 1.82 บาทต่อกิโลกรัม รายได้สุทธิที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 1,063.54 บาทต่อไร่

สำหรับการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับ พบว่าราคาปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามฤดูกาล ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันในแต่ละฤดูแตกต่างกัน ทำให้ในช่วงฤดูฝนปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดมาก ราคาปาล์มน้ำมันมีแนวโน้มลดลง และในช่วงฤดูแล้งปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ราคาปาล์มน้ำมันมีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากนี้ปัจจัยทางด้านฤดูกาลจะมีผลต่อการกำหนดราคาปาล์มน้ำมันแล้ว การมีอำนาจต่อรองราคาของเกษตรกรก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาปาล์มน้ำมัน กล่าวคือหากเกษตรกรมีอำนาจต่อรองราคามาก จะสามารถกำหนดราคาขายของตนเองได้มาก สำหรับพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น พบว่าระดับการแข่งขันในการรับซื้อระหว่างพ่อค้าท้องถิ่นมีความสำคัญกับการกำหนดราคา กล่าวคือ หากมีการแข่งขันในการรับซื้อผลปาล์มน้ำมันในท้องถิ่นมาก การกำหนดราคารับซื้อจะมีความเป็นธรรมมากขึ้น สำหรับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ พบว่าราคาน้ำมันพืชทดแทนและราคาน้ำมันปาล์มต่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดราคาซื้อขายปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

ส่วนในการรักษาเสถียรภาพราคา พบว่าในส่วนของเกษตรกรการมีอำนาจการต่อรองราคา การเปิดรับข่าวสาร และปัจจัยทางนโยบาย เช่น การนำมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง การเปิดเสรี การนำเข้า พระราชบัญญัติปาล์มน้ำมัน และการจัดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐบาล มีความสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพราคาที่เกษตรกรได้รับในขณะที่พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นมีตัวแปร 4 ตัวได้แก่ ประสิทธิภาพการทำธุรกิจ การลักลอบการนำเข้าน้ำมันปาล์ม การนำเข้าน้ำมันถั่วเหลือง และ นโยบายการส่งออก มีความสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพราคาซื้อขายของพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น สำหรับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ พบว่าปริมาณการสกัด ปริมาณความต้องการบริโภคภายใน ประเทศ การเปิดรับข่าวสารและความสามารถในการติดต่อของโรงงานมีความสำคัญต่อการรักษาเสถียรภาพราคาขายของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

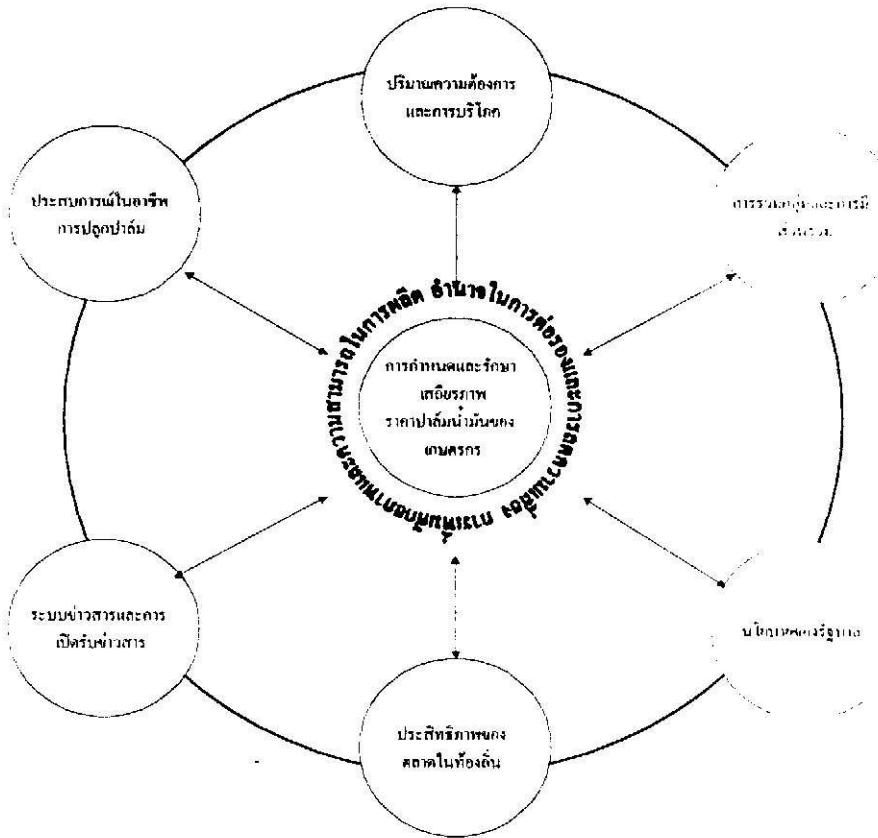
6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในการรักษาเสถียรภาพราคา

- 6.2.1 รัฐบาลควรสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในการรับซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรม
- 6.2.2 รัฐบาลต้องสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการผลิตปาล์มน้ำมัน
- 6.2.3 รัฐบาลต้องสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแปรรูปน้ำมันปาล์มและการใช้ประโยชน์จากผลพลอยของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม
- 6.2.4 รัฐบาลต้องมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยด้านการตลาดปาล์มน้ำมันทั้งระบบ เพื่อทราบถึงระบบการตลาด และประสิทธิภาพด้านการตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของตลาดให้มีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น
- 6.2.5 รัฐต้องสนับสนุนให้มีการปรับปรุงระบบข่าวสารความเคลื่อนไหวราคาให้ทันต่อเหตุการณ์
- 6.2.6 รัฐบาลควรทบทวนนโยบายบางอย่าง เช่น นโยบายการนำเข้าน้ำมันพืชทดแทน การเปิดเสรีทางการค้า การจัดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐ ที่มีผลกระทบต่อ การกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน

6.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการกำหนดราคาและรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมัน

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะรูปแบบการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน, พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น และผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ได้ดังนี้

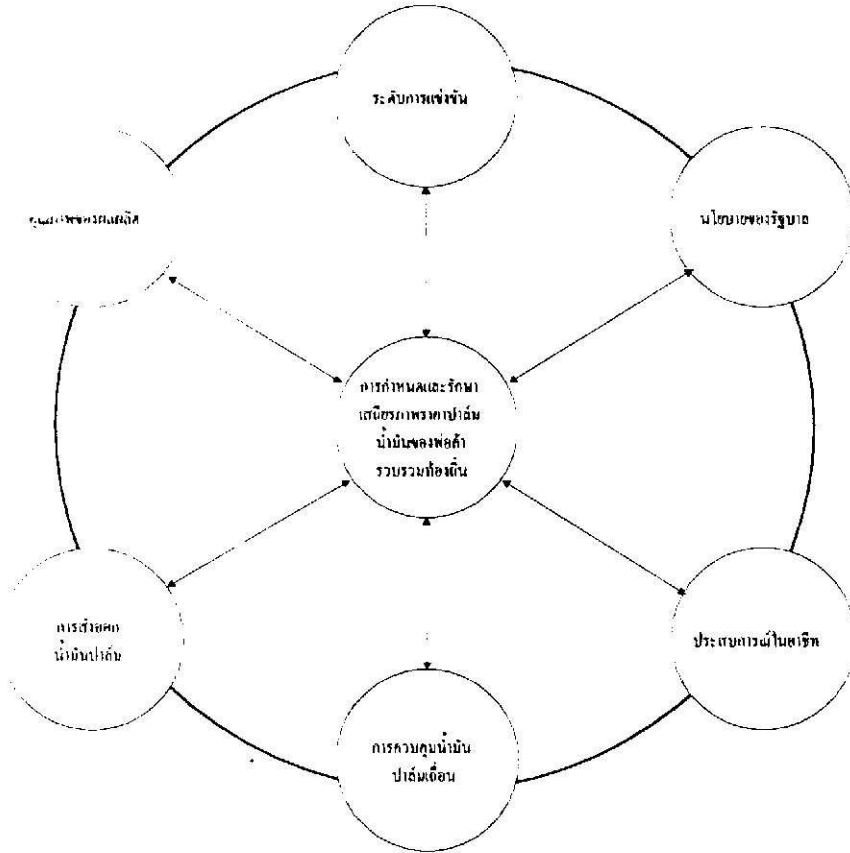
6.3.1 เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ 6.1 รูปแบบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคา และการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ 6 ประการที่พบจากการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดและรักษาเสถียรภาพราคา ได้แก่ ปริมาณความต้องการและการบริโภค, กลุ่มและการมีส่วนร่วม, นโยบายของรัฐ, ประสิทธิภาพของตลาดในท้องถิ่น, ระบบข่าวสารและการเปิดรับข่าวสาร และประสบการณ์ของเกษตรกร ซึ่งปัจจัยทั้ง 6 ประการดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสร้างอำนาจต่อรองราคา อีกทั้งยังเป็นการลดความเสี่ยง เพิ่มศักยภาพและความสามารถในการผลิต ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดและรักษาเสถียรภาพราคา ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

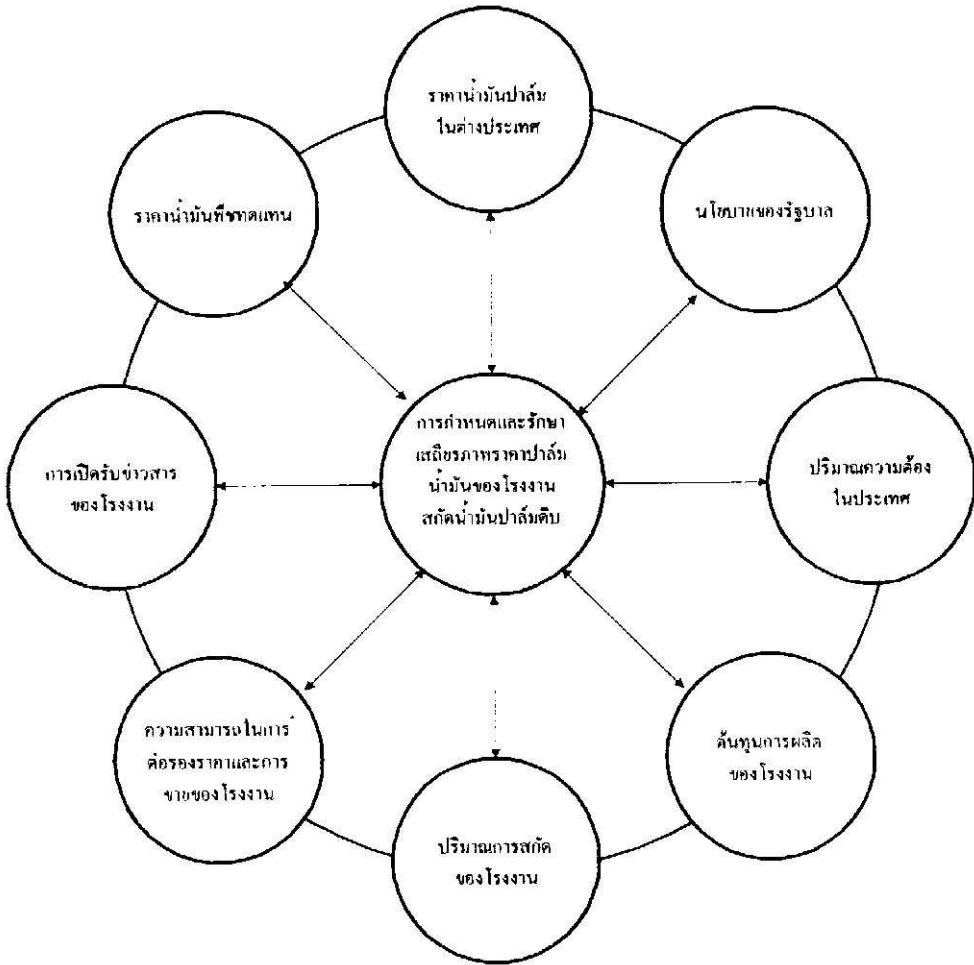
6.3.2 พ้อคำรวบรวมท้องถิ่น

รูปที่ 6.2 รูปแบบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่น

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายทั้ง 6 ประการ ได้แก่ คุณภาพของผลผลิต, ระดับการแข่งขันในตลาดรับซื้อ, นโยบายของรัฐ, ประสบการณ์ในอาชีพ, การควบคุมน้ำมันปาล์มเดือน และการส่งออกน้ำมันปาล์ม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคาของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่น ดังนั้นหากจะรักษาเสถียรภาพราคาและกำหนดราคาขายของพ้อคำรวบรวมท้องถิ่น องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบจึงควรนำมาพิจารณา

6.3.3 ผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

รูปที่ 6.3 รูปแบบปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดราคา และการรักษาเสถียรภาพราคาปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายทั้ง 6 ประการ ได้แก่ ราคาน้ำมันพืชทดแทน, ราคาน้ำมันปาล์มต่างประเทศ, นโยบายของรัฐบาล, ปริมาณความต้องการในประเทศ, ต้นทุนการผลิตของโรงงาน, ปริมาณการสกัดของโรงงาน, ความสามารถในการต่อรองราคาและการขายของโรงงาน และการเปิดรับข่าวสาร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการกำหนดราคาและการรักษาเสถียรภาพราคา ดังนั้นในการกำหนดราคาและรักษาเสถียรภาพราคาของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ควรคำนึงถึง 8 องค์ประกอบดังกล่าว

บรรณานุกรม

- กฤษฎา ทองจิบ, กิตติภพ บุหลันพฤษ์ และ ขนิษฐา แดงกนิษฐ์. 2538. “นโยบายปาล์มน้ำมัน และนโยบายดินและปุ๋ย”. หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กัลยาณี เพ็ชรพังกา. 2542. “ศักยภาพปาล์มน้ำมันภาคใต้ ปี 2000”. ปัญหาพิเศษ หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กิตติภพ บุหลันพฤษ์. 2538. “การวิเคราะห์ผลกระทบต่อปาล์มน้ำมันของกระแสศุลกากรโลกาภิวัตน์ รวมทั้งปัญหาและนโยบายการช่วยเหลือของรัฐบาลไทย”. ปัญหาพิเศษ หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. 2536. แผนพัฒนาปาล์มน้ำมัน (ปี พ.ศ. 2537 - 2541).
- เกษตรและสหกรณ์, กระทรวง. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2537. แผนพัฒนาปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม (ปี 2538 - 2541). ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร. 40.456(พฤศจิกายน 2537), 5 - 12.
- เกษม ดันสตุล. 2531. “ปาล์มน้ำมัน”, อุตสาหกรรมส่งเสริมการเกษตร. (คำแนะนำที่ 57) 1 - 11.
- กสิกรไทย, ธนาคาร. 2535. “การเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม : ปาล์มน้ำมันต้องปรับตัวหลัง นโยบายเขตการค้าเสรีอาเซียน”. สรุปข่าวธุรกิจ. 23,11(1 - 15 มิถุนายน 2535), 3 - 6.
- กัญญา รอดโพธิ์ทอง. 2531. “การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มดิบแบบใช้ไอน้ำ แบบทอดผลปาล์ม และแบบหีบผสม ในเขตภาคใต้ของประเทศ”. วิทยานิพนธ์บัณฑิต มหาบัณฑิต ภาควิชาการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษตรสัญจร. 2531. ปาล์มน้ำมัน. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- ชัยวัฒน์ ประสมสุข. 2537. “สารคดี - วิชาการ : ผลกระทบของแกตต์ (GATT) ต่ออุตสาหกรรม น้ำมันพืชไทย” รายงานเศรษฐกิจธนาคารกรุงไทย จำกัด. 27,1(มกราคม 2537), 62 - 73.
- นิชาบูล สุทธิบุญ. 2542. “ศักยภาพการแข่งขันปาล์มน้ำมันไทย ภายใต้กรอบ AFTA กรณีศึกษา ผลปาล์มสด”. ปัญหาพิเศษ หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์ เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิชาบูล สุทธิบุญ. 2542. “อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไทย : เราจะเดินไปทางไหน”. สัมมนา หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ธีระ เอกสมทราเมษฐ์ และคณะ. 2540. "การสำรวจพื้นที่ปลูกและปัญหาพื้นฐานการผลิตของ
ปาล์มน้ำมันในภาคใต้ของประเทศไทย". รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นันทรัตน์ จันทร์แสง. 2544. "ผลกระทบของเขตการค้าเสรีอาเซียนต่ออุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน
ในประเทศไทย". วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิคม ปัญญาเทวีกิจไพศาล. 2539. "การวิเคราะห์ผลกระทบขององค์การการค้าโลกต่ออุตสาหกรรม
กรรมน้ำมันปาล์มประเทศไทย (Analysis of the impact of World Organization on Palm
Oil in Thailand)". วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)
- นिरนาม. 2544. "ปาล์มน้ำมัน", เศรษฐกิจการเกษตร. 18 - 24 มิถุนายน 2544.
- บรรณาธิการ. 2544. "ข่าวกิจกรรม : แผนพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม พ.ศ. 2543 -
2549". จดหมายเหตุปาล์มน้ำมัน. 1,4(ธันวาคม 2543 - กุมภาพันธ์ 2544).
- ประเสริฐ อนุพันธ์. 2544. "แผนพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2543 - 2549 และแผน
การดำเนินการ ปี 2544". ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติปาล์ม
น้ำมันและน้ำมันปาล์ม วันที่ 31 พฤษภาคม 2544 ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ.
- พาณิชย์, กระทรวง. กองการค้าสินค้าเกษตร 2 กรมการค้าภายใน. 2540. "โครงการการจัดระบบ
และการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตการตลาดน้ำมันปาล์ม เพื่อการส่งออก". ในการ
สัมมนาเรื่องโครงการการจัดระบบและการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตการตลาดน้ำมัน
ปาล์ม เพื่อการส่งออก วันที่ 8 - 9 เมษายน 2540 ณ โรงแรมโนโวเทล ภูเก็ตจีดี จังหวัด
ภูเก็ต.
- พาณิชย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, สำนักงาน. 2544. รายงานภาวะการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน.
(มิถุนายน 2544).
- พรชัย เหลืองอาภาวงศ์. 2523. ปาล์มน้ำมัน. สงขลา: ภาควิชาพืชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์.
- พิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล. 2531. "ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจของภาคใต้", ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ทางวิชาการ เรื่องปาล์มน้ำมัน วันที่ 7 - 9 มิถุนายน 2531. หน้า 5 - 6.
- มนัส ชัยสวัสดิ์ และคณะ. 2530. ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มภายในประเทศ. ภาควิชาบริหาร
ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รังสรรค์ ปิติปัญญา. 2531. การตลาดและราคาผลผลิตเกษตร. ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะ
ทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วรรณมาศ ไอสุวรรณ. 2541. “วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนปาล์มน้ำมันในจังหวัดกระบี่”. ปัญหาพิเศษ หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิชาการเกษตร, กรม. สถาบันวิจัยพืชสวน. 2544. “ร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม”. ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม วันที่ 31 พฤษภาคม 2544 ณ ห้องประชุมโรงแรมวังใต้ อ. เมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย มามีวัฒนะ และคณะ. 2539. “โครงการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมันและผลิตเมล็ดพันธุ์” เอกสารประกอบการสัมมนาความก้าวหน้าในการวิจัยปาล์มน้ำมันของกรมวิชาการเกษตร ณ โรงแรมสยามธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 16-17 กันยายน 2539 หน้า 1-14.
- ศิริรักษ์ จวงทอง. 2526. “การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการผลิตปาล์มน้ำมันในนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล (An Analysis of Return on Oil Palm Production in Southern Development Self-Help Settlement, Satun Province)”. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. 2544. “มันปาล์ม : ปริมาณและมูลค่าการส่งออกรายเดือน”. <http://www.dae.go.th>.
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2529. แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน. กรุงเทพฯ.
- เศรษฐกิจการเกษตร สำนักงาน. ศูนย์สารสนเทศการเกษตร. 2537. ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันปี 2537. กรุงเทพฯ.
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2539. แนวทางพัฒนาปาล์มน้ำมันในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ.
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2540. แนวทางพัฒนาปาล์มน้ำมันในแผนฯ 8 (2540-2544) ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม. ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร. 43,487(มิถุนายน 2540), 3-19.
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2542. สรุปแผนพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2543-2549. กรุงเทพฯ.
- เศรษฐกิจอุตสาหกรรม, สำนักงาน. กองศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. 2537. สรุปผลการสัมมนา : AFTA และการปรับตัวของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ.
- สายทิพย์ อุดมมะรูป. 2535. “ปาล์มน้ำมัน”. เศรษฐกิจการพาณิชย์. 234(มีนาคม - เมษายน 2536)

สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. 2537. เศรษฐศาสตร์การผลิตและการจัดการทางการเกษตร. โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. 2540 ก. การประยุกต์ Regression Analysis บน EXCEL. โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. 2540 ข. งานออกแบบ SHEET บน EXCEL เพื่อการวิเคราะห์ทางธุรกิจการเงิน. โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สมมาตร บุญสะอาด. 2541. “ความไม่มีเสถียรภาพของราคาปาล์มที่เกษตรกรขายได้”. หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สิทธิพร ดันขวรงค์. 2529. “การวิเคราะห์ภาวะการผลิตปาล์มน้ำมัน : กรณีผู้ปลูกปาล์มส่วนตัวในท้องที่จังหวัดกระบี่ (An Analysis of Oil Palm Production Situation : A case of Private Oil Palm Planters in Changwat Krabi in 1986)”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา)

สุดารัตน์ เตชะศรีประเสริฐ. 2544. “ปาล์มน้ำมัน”. ข่าวเศรษฐกิจเกษตร. 47,533 (มษายน 2544).

สุทนต์ กวางเส็ง. 2537. “นโยบายปาล์มน้ำมัน”. สัมมนา หลักสูตรปริญญาตรี โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เสริมลาภ วสุวัต. 2543. “ถ้าปล่อยให้เป็นอย่างนี้อีกไม่กี่ปีรัฐบาลก็ต้องเผชิญกับมือปลูกปาล์มน้ำมัน”, กสิกร. 73,3(พฤษภาคม - มิถุนายน), 263 - 22.

หมะหมุด หะยีหมัด. 2543. “การตลาดผลปาล์มสด”. สัมมนา 2 สาขาธุรกิจเกษตร โครงการจัดตั้งภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

FAO. 2544. “ปาล์มน้ำมัน : พื้นที่ปลูก, ปริมาณผลผลิต, ปริมาณการส่งออก, ปริมาณการนำเข้า, ความต้องการใช้ ของประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของโลก”. <http://www.fao.org>.

ภาพกิจกรรมทางการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ 1 ลักษณะสวนปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ 2 ปาล์มน้ำมันก่อนเก็บเกี่ยว

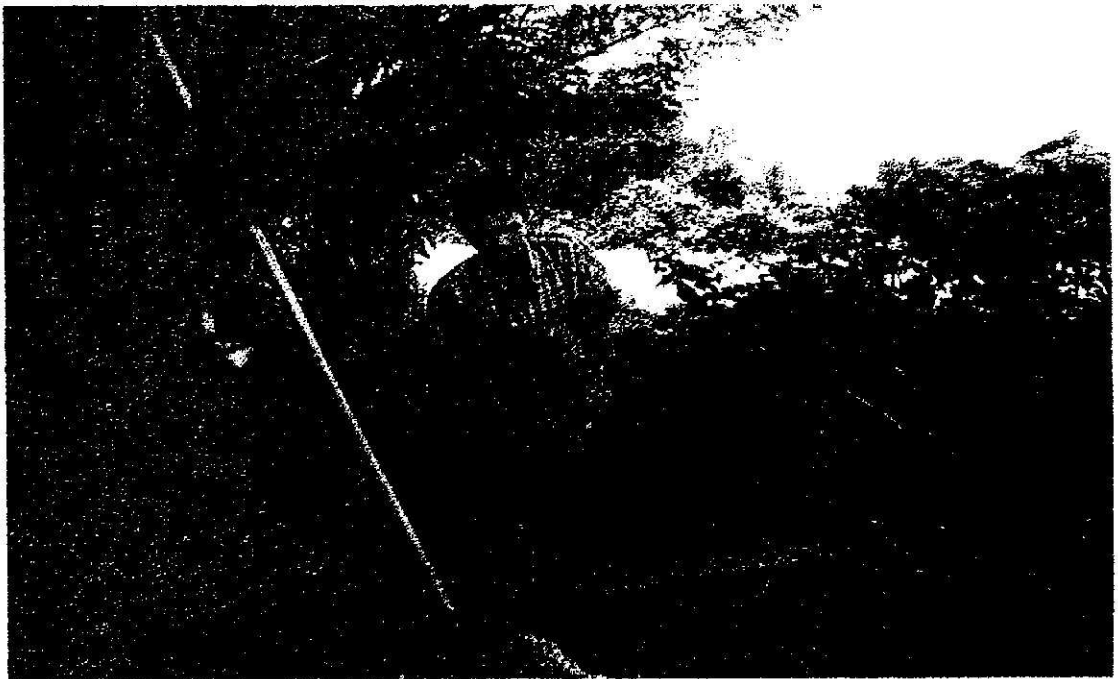
ภาพที่ 3 การตกลูกทางใบก่อนเก็บผลปาล์ม

ภาพที่ 4 เก็บทางใบหลังตกลูก

ภาพที่ 5 เก็บผลปาล์มน้ำมัน (แทงปาล์ม)

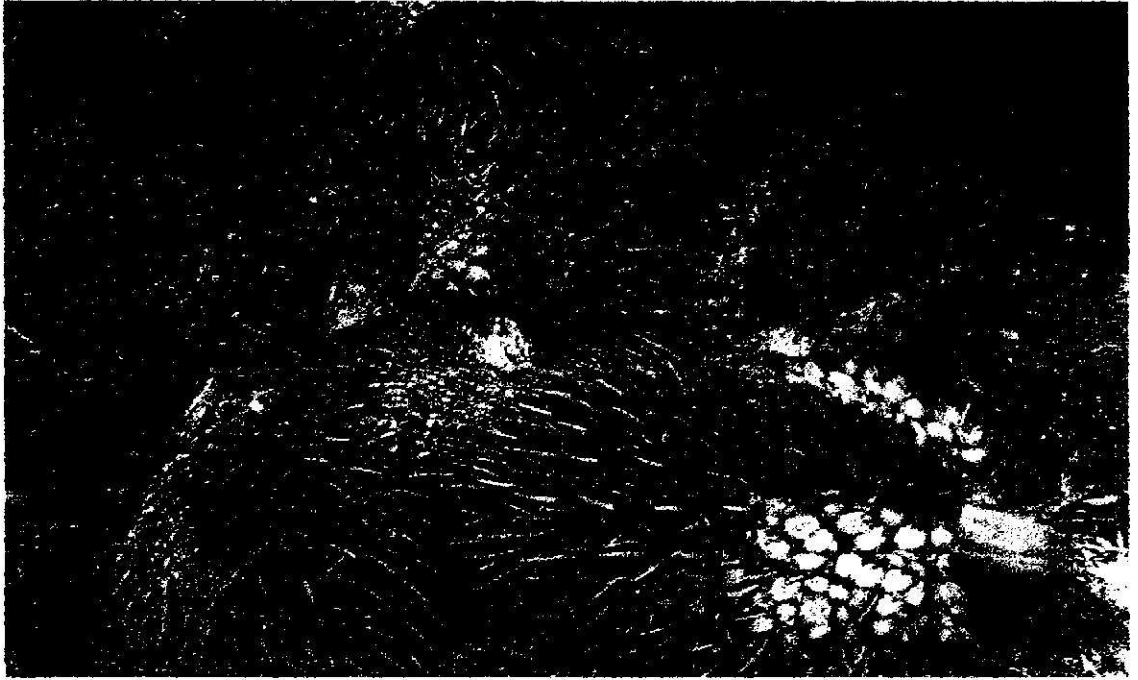
ภาพที่ 6 ขนปาล์มออกมารวบรวมก่อนนำไปขาย

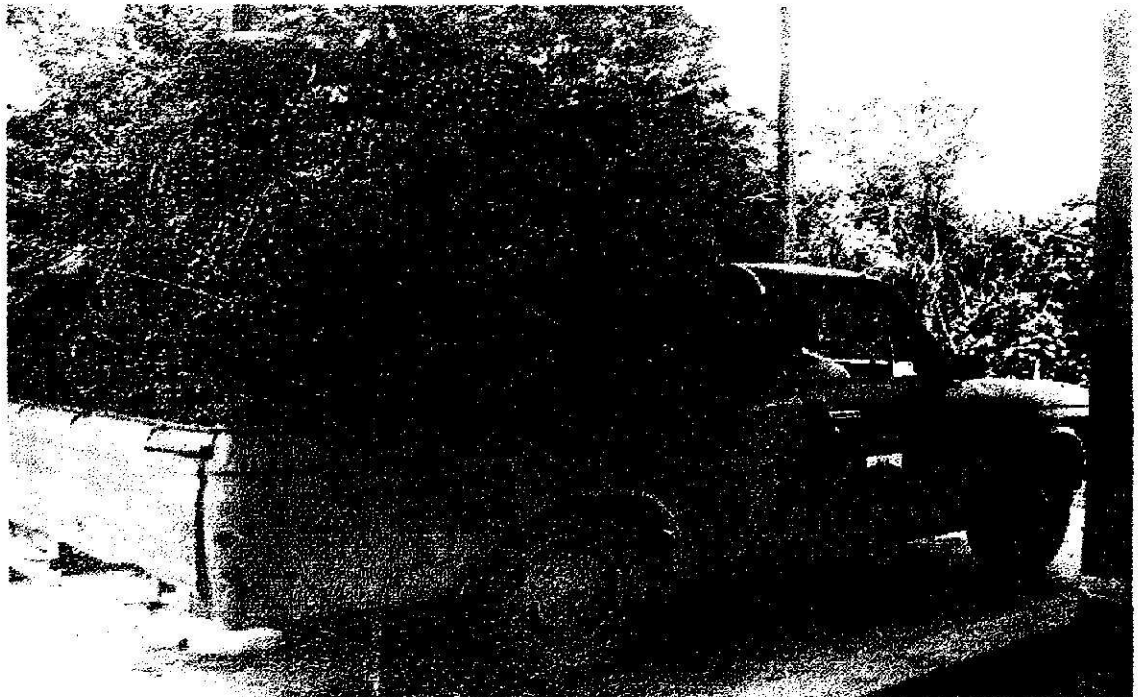
ภาพที่ 7 ปาล์มน้ำมันที่รวบรวมได้

ภาพที่ 8 ผลปาล์มน้ำมันสดทั้งทะลาย

ภาพที่ 9 ผลปาล์มน้ำมันสดทั้งทะลาย

ภาพที่ 10 ชั่งน้ำหนักปาล์มพร้อมรถที่บรรทุกปาล์ม

ภาพที่ 11 นำปาล์มน้ำมันลงจากรถ

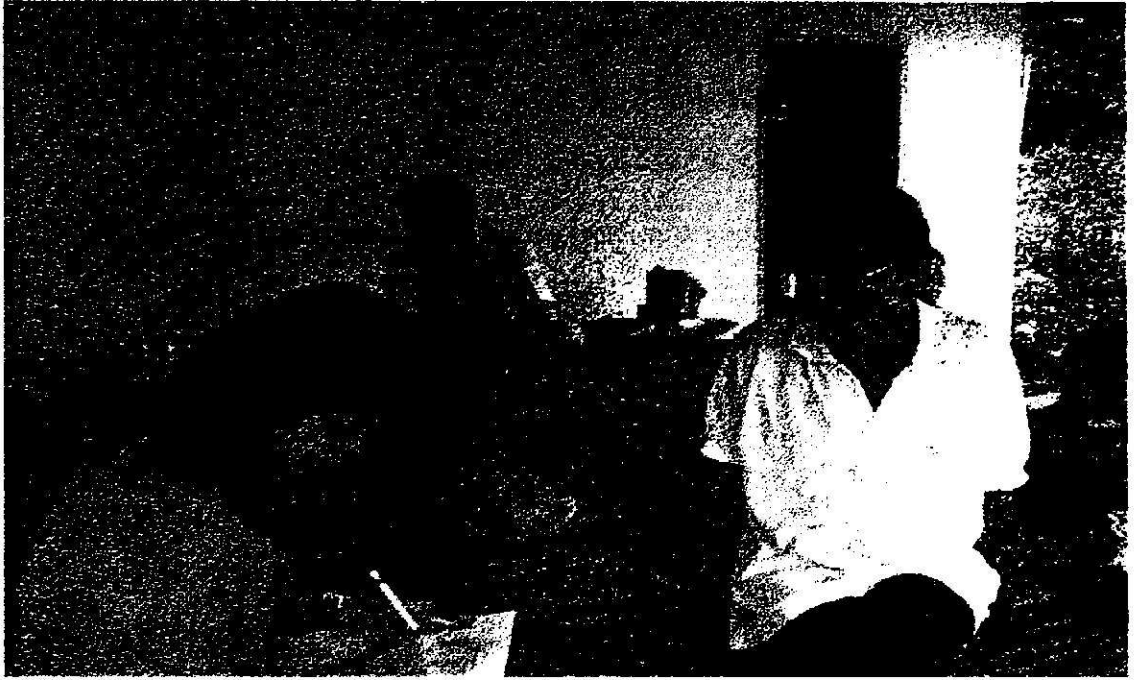
ภาพที่ 12 นำปาล์มน้ำมันลงจากรถ

ภาพที่ 13 ปาล์มน้ำมันที่รวบรวมก่อนส่งเข้าโรงงาน

ภาพที่ 14 นำรถที่นำปาล์มลงแล้วขึ้นขังน้ำหนักรีกครั้ง

ภาพที่ 15 ระหว่างรอรับเงินค่าปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ 16 ขนปาล์มน้ำมันขึ้นรถบรรทุกก่อนนำส่งโรงงาน

ส่วน A

สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน¹

แบบสัมภาษณ์โครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีปาล์ม

หัวข้อศึกษา การพัฒนาแนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

ชื่อ - สกุล.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

วันที่สัมภาษณ์..... ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ข้อมูลทั่วไปของเจ้าของสวน

1. อายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา

2.1 () ต่ำกว่า ป.4	2.2 () ป.4 - ป.6
2.3 () มัธยมศึกษา	2.4 () อนุปริญญา
2.5 () ปริญญาตรี	2.6 () สูงกว่าปริญญาตรี
3. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน
 - 3.1 แรงงานที่ช่วยทำสวนปาล์ม.....คน
4. ท่านมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มมาเป็นระยะเวลา.....ปี

ปัจจัยทางด้านการผลิต

พื้นที่ปลูก

1. พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมด.....ไร่ จำนวน.....แปลง

แยกเป็น	แปลงที่ 1	จำนวน.....ไร่	อายุปาล์ม.....ปี
	แปลงที่ 2	จำนวน.....ไร่	อายุปาล์ม.....ปี
	แปลงที่ 3	จำนวน.....ไร่	อายุปาล์ม.....ปี

พันธุ์

2. พันธุ์ปาล์มที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน (ระบุ)..... ใช้มาเป็นเวลา.....ปี
3. ท่านได้พันธุ์ปาล์มนี้มาจากแหล่งใด.....
โดยวิธี.....

¹ สำหรับปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้วเท่านั้น

4. กรณีที่ท่านซื้อพันธุ์ปาล์มมาปลูก ราคาต้นกล้าปาล์ม.....บาท/ต้น
5. ระยะปลูกที่ใช้.....เมตร จำนวนต้นปาล์ม.....ต้น/ไร่
6. ท่านคิดว่าพันธุ์ที่ปลูกในปัจจุบันดีที่สุดหรือไม่ (อธิบาย).....
.....
7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุงพันธุ์ปาล์ม.....
.....
.....
8. ท่านคิดว่านโยบายการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มของภาครัฐและเอกชนในปัจจุบันเกษตรกร
จะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด (อธิบาย).....
.....
.....

การจัดการสำหรับปาล์มน้ำมันอายุ 4 ปีขึ้นไปหรือให้ผลผลิตแล้ว

9. การใส่ปุ๋ย () ปุ๋ยเคมี () ปุ๋ยคอก () ใส่ทั้งปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก () ไม่ใส่เลย
 - o ในรอบ 1 ปี ใส่ปุ๋ยเคมีทั้งหมด.....ครั้ง ฤดู.....กก. ต่อไร่
ราคา.....บาทต่อกก.
พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม., วัน
ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....
ปุ๋ยเคมีที่ใช้สูตร.....
 - o ในรอบ 1 ปี ใส่ปุ๋ยคอกทั้งหมด.....ครั้ง ฤดู.....กก. ต่อไร่
ราคา.....บาทต่อกก.
พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม., วัน
ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....
ปุ๋ยคอกที่ใช้ชื่อ.....
10. การขายหญ้าพรวนดิน อายุปาล์มน้ำมัน.....ปี
 - o พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม., วัน
ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....
11. การตัดซ่อดอก () ตัด () ไม่ตัด
 - o ตัดเมื่อปาล์มมีอายุ.....ปี
 - o พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม., วัน
ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....

12. การตัดแต่งทางใบ () ตัด () ไม่ตัด เริ่มตัดเมื่อปลาก้ามมีอายุ.....ปี
- คีอนที่ตัด.....
 - พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม. ใน
ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....
13. การให้น้ำ () ให้ () ไม่ให้
- ในรอบ 1 ปี ให้น้ำจำนวน.....ครั้ง
 - ใช้แรงงานจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม. วัน ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....
 - กรณีที่ใช้เครื่องจักร พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน
ใช้เวลา.....ชม. วัน ค่าจ้าง (รวมน้ำมัน)บาทต่อ.....
หรือค่าจ้าง (ไม่รวมน้ำมัน).....บาทต่อ.....ปริมาณน้ำมันที่ใช้
.....ลิตร ราคาลิตรละ.....บาท
14. การป้องกันกำจัดศัตรูปลาก้ามน้ำมัน () ใช้ () ไม่ใช้
- ในรอบ 1 ปี พ่นยาป้องกันกำจัดศัตรูปลาก้ามน้ำมัน.....ครั้ง
- กรณีที่ใช้แรงงานคน พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน
ใช้เวลา.....ชม. วัน ค่าจ้างบาทต่อ.....
 - กรณีที่ใช้เครื่องจักร พื้นที่ 1 ไร่ ใช้แรงงานจำนวน.....คน
ใช้เวลา.....ชม. วัน ค่าจ้าง (รวมน้ำมัน).....บาทต่อ.....
หรือค่าจ้าง (ไม่รวมน้ำมัน).....บาทต่อ.....ปริมาณน้ำมันที่ใช้
.....ลิตร ราคาลิตรละ.....บาท
 - จำนวนยาป้องกันโรคปลาก้ามน้ำมันที่ใช้ทั้งหมด.....กก. , ลิตร
ราคา.....บาทต่อ.....
 - จำนวนยากำจัดแมลงศัตรูปลาก้ามน้ำมันที่ใช้ทั้งหมด.....กก. , ลิตร
ราคา.....บาทต่อ.....
 - จำนวนยากำจัดสัตว์ศัตรูปลาก้ามน้ำมันที่ใช้ทั้งหมด.....กก. , ลิตร
ราคา.....บาทต่อ.....
 - จำนวนยากำจัดวัชพืชปลาก้ามน้ำมันที่ใช้ทั้งหมด.....กก. , ลิตร
ราคา.....บาทต่อ.....
15. วิธีการเก็บเกี่ยว
- ท่านเก็บเกี่ยวปลาก้ามน้ำมัน.....ครั้ง/ปี คิดเป็น.....วัน/ปี ผลผลิต
ทั้งหมดรวม.....ตัน/ปี ผลผลิตปลาก้ามร่วง.....ตัน/ปี
 - แรงงานที่ใช้ () แรงงานในครัวเรือน () แรงงานจ้างคน/ไร่

- ใช้เวลา.....ชม. , วัน กรณีจ้างแรงงาน ค่าจ้าง.....บาท/วัน
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว (ระบุ).....

16. ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวในรอบปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2543)

ปริมาณปาล์มทั้งทะลาย

แปลง ที่	เนื้อที่ (ไร่)	อายุ ปาล์ม	ผลผลิต (กก./ไร่)												รวม
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1															
2															
3															
4															

ปริมาณผลปาล์มร่วง

แปลง ที่	เนื้อที่ (ไร่)	อายุ ปาล์ม	ผลผลิต (กก./ไร่)												รวม
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1															
2															
3															
4															

17. การขนผลผลิตไปขาย () รถตนเอง () รถจ้าง

- ใช้แรงงานขนปาล์มขึ้นรถจำนวน.....คน ใช้เวลา.....ชม. , วัน
ค่าจ้าง.....บาทต่อ.....
- นำหนักบรรทุกปาล์มเที่ยวละ.....ตัน ใช้เวลา.....ชม. , วัน
ค่าจ้าง (รวมน้ำมัน).....บาทต่อ..... ค่าจ้าง (ไม่รวมน้ำมัน).....
บาทต่อ.....

ปัจจัยทางด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ขายปาล์มน้ำมัน (ข้อมูลการขายผลผลิต ปี 2543)

1. ปริมาณและลักษณะการขายผลผลิตของเกษตรกรในช่วงปี พ.ศ. 2543

ขายให้ ^{1/}	ปริมาณ (กก.)	ลักษณะ การขาย ^{2/}	การขายส่ง			ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการขาย (บาท/กก.)
			ระยะทาง ^{3/} (กม.)	ผู้จ่าย ^{4/}	อัตราค่าขนส่ง (บาท/กก.)	
1.						
2.						
3.						
4.						

1/ โรงงาน, กลุ่มเกษตรกร, สหกรณ์, พ่อค้า, อื่น ๆ (ระบุ)

3/ จากสวนถึงแหล่งรับซื้อ

2/ ขายผลร่วง, ขายทิ้งทะเลาะ

4/ เกษตรกร หรือผู้รับซื้อ

2. ท่านคิดว่าราคาขายที่ท่านได้รับสูงหรือไม่ () สูง () ไม่สูง
กรณีไม่สูง เพราะเหตุใด.....

3. ราคาที่ท่านได้รับควรอยู่ในระดับใด.....บาท/กก.

ปัจจัยทางด้านสังคม

1. อำนาจในการต่อรองราคาของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม

หัวข้อ	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้รับ	เหตุผล
1.1 ลักษณะการขายของท่านท่านคิดว่าได้รับราคาที่เป็นธรรม					
1.2 ท่านคิดว่ากลุ่มมีส่วนทำให้ราคาดีขึ้น					
1.3 ช่วงที่ท่านมีผลผลิตออกมามากท่านสามารถต่อรองราคากับผู้รับซื้อ					
1.4 โดยปกติท่านเป็นผู้กำหนดราคาหรือต่อรองราคาเพื่อให้ได้ราคาตามที่ท่านต้องการในการขายแต่ละครั้ง					
1.5 การได้รับรู้ข่าวสารอยู่เสมอทำให้ท่านสามารถวางแผนการขายได้					
1.6 เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องช่วยท่านในการต่อรองราคาขาย					

2. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร

โดยปกติท่านได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดและการผลิตปาล์มน้ำมันจากแหล่งใด
 มากน้อยเพียงใด (ลง Frequency ด้วย)

แหล่งข่าวสาร	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ได้ รับ	ความถี่ ต่อกัน
1. วารสาร/นิตสาร					
2. การประชุมกลุ่ม					
3. วิทยุ					
4. โทรทัศน์					
5. เจ้าหน้าที่ (สำนักงานเกษตรฯ, สำนักงานกองทุนฯ)					
6. เพื่อนเกษตรกรชาวสวนปาล์ม					
7. หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน					
8. หนังสือพิมพ์					
9. ไปสเตอร์					
10. การฝึกอบรม					
11. เจ้าหน้าที่ อบต.					
12. เจ้าหน้าที่จากบริษัท / โรงงาน					
13. แหล่งอื่น ๆ (ระบุ)					

3. ข้อมูลกลุ่ม (กรณีเกษตรกรไม่เป็นสมาชิกกลุ่มไม่ต้องถามข้อนี้)

- ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้แก่ (1).....
 (2).....(3).....
- สาเหตุที่เป็นสมาชิกกลุ่ม
 (1)
 (2)
 (3)
- ท่านคิดว่ากลุ่มให้ประโยชน์กับท่านในเรื่องอะไรมากที่สุด
 (1)
 (2)
 (3)

- ท่านคิดว่ากระบวนการกลุ่มสามารถแก้ปัญหาเรื่องราคาได้หรือไม่.....
.....
.....
- โครงสร้างเวลาการบริหารงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร.....
.....
.....

ปัจจัยทางด้านนโยบาย

ท่านเห็นด้วยกับนโยบายของรัฐที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการตลาดของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด

หัวข้อ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เหตุผล
1. การทำน้ำมันปาล์มมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel) จะมีผลต่อการปรับตัวของเกษตรกรในด้าน (1) การผลิต (ปลูก) (2) การตลาด (การขาย)						
2. ท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใดที่จะนำน้ำมันปาล์มมาทำพลังงานเชื้อเพลิง (Bio-diesel)						
3. การเปิดเสรีนำเข้าน้ำมันปาล์มมีผลกระทบต่อราคาขายผลผลิตของท่าน						
4. การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกปาล์มเพื่อพัฒนาระบบการปลูกปาล์ม						
5. พ.ร.บ. ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม						
6. การขยายพื้นที่ปลูกปาล์มแทนการปลูกยางพาราตามแผนยุทธศาสตร์ยางพาราไทย (2542 - 2543)						
7. นโยบายการจัดสวนปาล์มอย่างมีระบบของรัฐในปัจจุบัน						

ส่วน B

สำหรับพ่อค้ารายย่อยรับซื้อผลปาล์มน้ำมัน

แบบสัมภาษณ์โครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีปาล์ม

หัวข้อศึกษา การพัฒนาแนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

ชื่อ - สกุล.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่สัมภาษณ์.....ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ข้อมูลทั่วไป

1. อายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษา

2.1 () ต่ำกว่า ป.4	2.2 () ป.4 - ป.6
2.3 () มัธยมศึกษา, ปวช	2.4 () อนุปริญญา
2.5 () ปริญญาตรี	2.6 () สูงกว่าปริญญาตรี
3. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน จำนวนแรงงานที่ช่วยรับซื้อปาล์ม.....คน
แรงงานจ้าง.....คน อัตราค่าจ้าง.....บาทต่อเดือน
4. ท่านมีประสบการณ์ในการรับซื้อปาล์มมาเป็นระยะเวลา.....ปี
5. ท่านรับซื้อปาล์มจากแหล่งใด และปริมาณเท่าไร

รับซื้อจาก ^{1/}	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ
1.		
2.		
3.		
รวม		100

1/ เกษตรกร, พ่อค้ารวบรวมท้องถิ่น, สหกรณ์, กลุ่มเกษตรกร, อื่น ๆ (ระบุ)

6. ลักษณะการรับซื้อในรอบปี พ.ศ. 2543

ลักษณะการรับซื้อ	ปริมาณ (ตัน)	ร้อยละ	ราคาซื้อ (บาท/กก.)	
			สูงสุด	ต่ำสุด
1. ทะลาย				
2. ผลร่วง				

7. ภาวะการเคลื่อนไหวราคาและปริมาณผลปาล์มที่รับซื้อ

ปริมาณรับซื้อน้อย (ตัน)	ปริมาณรับซื้อมาก (ตัน)
<p>ปาล์มผลร่วง</p> <p>○ ช่วงเดือน.....ถึง.....</p> <p>○ ปริมาณ.....ตัน/เดือน</p> <p>○ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.</p>	<p>ปาล์มผลร่วง</p> <p>○ ช่วงเดือน.....ถึง.....</p> <p>○ ปริมาณ.....ตัน/เดือน</p> <p>○ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.</p>

ปริมาณรับซื้อน้อย (ตัน)	ปริมาณรับซื้อมาก (ตัน)
<p>ปาล์มทะลาย</p> <p>○ ช่วงเดือน.....ถึง.....</p> <p>○ ปริมาณ.....ตัน/เดือน</p> <p>○ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.</p>	<p>ปาล์มทะลาย</p> <p>○ ช่วงเดือน.....ถึง.....</p> <p>○ ปริมาณ.....ตัน/เดือน</p> <p>○ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.</p>

8. ค่าใช้จ่ายในการรับซื้อผลปาล์ม

รายการ	จำนวน (บาท/กก.)	ร้อยละ
1. ค่าขนส่ง (ค่าน้ำมัน)		
2. ค่าจ้างแรงงาน		
3. อื่น ๆ		
รวม		100

9. ท่านขายผลผลิตอย่างไรในรอบปี พ.ศ. 2543

ผู้รับซื้อ	ปริมาณ (ตัน)			ราคาขายเฉลี่ย (บาท/กก.)	
	ผลร่วง	ทะลาย	รวม	สูงสุด	ต่ำสุด
1.					
2.					
3.					

10. ค่าใช้จ่ายในการขายผลปาล์มเฉลี่ย.....บาท/กก.

11. ท่านคิดว่าราคาที่ท่านรับซื้อจกเกษตรกรสูงไปหรือไม่ เพราะเหตุใด.....

12. ท่านคิดว่าราคาในปัจจุบันควรอยู่ในระดับใด(กรณีท่านคิดว่าราคาที่ยขายได้ไม่น่าพอใจ)

13. ปัจจัยอะไรที่ท่านเห็นว่าทำให้ต้องซื้อในราคาที่สูง.....

.....

14. นโยบายของรัฐในเรื่องใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการซื้อปลั๊กน้ำมันของท่าน
(โปรดระบุ)

(1)

(2)

(3)

ในอนาคตคิดว่ารัฐควรมีนโยบายอย่างไรที่จะทำให้ท่านได้รับราคาที่เป็นธรรมในการ
รับซื้อ (จงอธิบาย)

(1)

(2)

(3)

ส่วน C

สำหรับโรงงานสกัดปาล์มน้ำมันและโรงงานกลั่น

แบบสัมภาษณ์โครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีปาล์ม

หัวข้อศึกษา การพัฒนาแนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้งโรงงาน เลขที่.....
หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
- 1.2 เปิดดำเนินการมาเป็นเวลา.....ปี
- 1.3 มีพนักงานจำนวน.....คน
- 1.4 ปริมาณการสกัด / กลั่นต่อวันของโรงงาน.....(หน่วย)
- 1.5 แหล่งส่งออกของน้ำมันปาล์มของโรงงาน.....
- 1.6 ปริมาณการส่งออกเฉลี่ยในรอบปีของโรงงาน

ปริมาณการส่งออก (ตัน)

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม

2. การรับซื้อปาล์มน้ำมัน

2.1 กรณีรับซื้อผลปาล์มร่วง

- ราคา กิโลกรัมละ.....บาท
- ผู้เสียค่าขนส่ง () เกษตรกร กก.ละ.....บาท
() โรงงานสกัด / กลั่น กก.ละ.....บาท

2.2 กรณีรับซื้อผลปาล์มทะเล

- น้ำหนักผลปาล์มทะเลที่รับซื้อหนักประมาณ.....กก. ถึง.....กก.
- ราคา กิโลกรัมละ.....บาท ถึง กิโลกรัมละ.....บาท
- ผู้เสียค่าขนส่ง () เกษตรกร กก.ละ.....บาท
() โรงงานสกัด / กลั่น กก.ละ.....บาท

3. กวาระการเคลื่อนไหวกวาระและปริมาณผลปาล์มที่รับซื้อ

ปริมาณรับซื้อทั้งปี (ตัน)	ปริมาณรับซื้อน้อย (ตัน)	ปริมาณรับซื้อมาก (ตัน)
- ปาล์มร่วง (.....)	☐ ช่วงเดือน.....ถึง..... ☐ ปริมาณ.....ตัน ☐ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.	☐ ช่วงเดือน.....ถึง..... ☐ ปริมาณ.....ตัน ☐ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.
- ปาล์มทะเลาย (.....)	☐ ช่วงเดือน.....ถึง..... ☐ ปริมาณ.....ตัน ☐ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.	☐ ช่วงเดือน.....ถึง..... ☐ ปริมาณ.....ตัน ☐ ราคา.....บาท/กก.ถึง.....บาท/กก.

4. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาซื้อขายของโรงงาน

4.1 นโยบายของรัฐในเรื่องใดที่มีผลกระทบต่อการซื้อขายปาล์มน้ำมันของโรงงานบ้าง
(ระบุ)

(1).....อธิบายเหตุผล.....

(2).....อธิบายเหตุผล.....

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเคลื่อนไหวราคาซื้อขายของโรงงาน
(ระบุ)

(1).....

(2).....

5. ประเด็นใดบ้างที่มีผลกระทบต่อภาวะความเคลื่อนไหวราคาซื้อขาย

5.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงงาน () มี () ไม่มี

อธิบายกรณีมีผลต่อราคา.....

5.2 ปริมาณการสั่งซื้อจากภายนอกของโรงงาน () มี () ไม่มี

อธิบายกรณีมีผลต่อราคา.....

5.3 เงินลงทุนของโรงงาน () มี () ไม่มี

อธิบายกรณีมีผลต่อราคา.....

5.4 ปริมาณผลผลิตที่ได้จากโรงงาน () มี () ไม่มี

อธิบายกรณีมีผลต่อราคา.....

5.5 ปริมาณความต้องการและการบริโภคของประเทศ () มี () ไม่มี

อธิบายกรณีมีผลต่อราคา.....

5.6 นโยบายของรัฐ เช่น การเปิดเสรีปาล์มน้ำมัน () มี () ไม่มี
อธิบายกรณีที่มีผลต่อราคา.....

5.7 การแปรรูป เช่น ไบโอดีเซล เพื่อเป็นพลังงาน เป็นต้น () มี () ไม่มี
อธิบายกรณีที่มีผลต่อราคา.....

6. การเปิดรับข่าวสารของโรงงาน

6.1 โรงงานได้รับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะการตลาดปาล์มน้ำมันจากแหล่งใด (ระบุ)

(1).....ลักษณะข่าวสารที่ได้รับ.....

จำนวน.....ครั้ง/เดือน

(2).....ลักษณะข่าวสารที่ได้รับ.....

จำนวน.....ครั้ง/เดือน

(3).....ลักษณะข่าวสารที่ได้รับ.....

จำนวน.....ครั้ง/เดือน

6.2 การติดต่อประสานงานของโรงงานเพื่อการตลาด ติดต่อกับใครบ้าง

(1).....ลักษณะที่ติดต่อ.....

จำนวน.....ครั้ง/เดือน

(2).....ลักษณะที่ติดต่อ.....

จำนวน.....ครั้ง/เดือน

(3).....ลักษณะที่ติดต่อ.....

จำนวน.....ครั้ง/เดือน

ส่วน D

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปาล์มน้ำมัน

แบบสัมภาษณ์โครงการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีปาล์ม

หัวข้อศึกษา การพัฒนาแนวทางการสร้างเสถียรภาพราคาในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

ชื่อ - สกุล.....สังกัด.....

วันที่สัมภาษณ์.....

1. ข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาปาล์มน้ำมันของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน (ทั้งรายย่อย และรายกลุ่ม)

2. ข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาซื้อขายปาล์มน้ำมันของพ่อค้ารายย่อย.....

3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาซื้อขายปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม.....

4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแปรรูปปาล์มน้ำมันมาใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิง (ไบโอดีเซล) จะมีผลกระทบต่อภาวะการซื้อขายปาล์มน้ำมันของทั้งเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พ่อค้ารายย่อย และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

4.1 เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

4.2 พ่อค้ารายย่อย.....

4.3 โรงงานสกัดและกลั่นน้ำมันปาล์ม.....
